

SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2559 ISSN 2408-2279

บทความวิจัย

- โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง
ดร.อนันต์ แยมเยื่อน
- การรับรู้การเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดลอมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
จริยา ศรีจรูญ
- ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
สุพัตรา พะเนตรรัมย์
- การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร
เกียรติศักดิ์ นาคสนิท
- คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2556 - 2557 (รุ่นที่ 15)
เพลินพิศ ศิริสมบุญ
- สภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์
อุบล ถินขาว
- สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
รุจิรา วิริยะหิรัญไพบูลย์

บทความวิชาการ

- COLLABORATIVE POLICING AGAINST ONLINE IDENTITY THEFT : A STRATEGIC
PROPOSAL OF THAILAND FOR LAW ENFORCEMENT
Chitphol Kanchanakit, Ph.D.
- ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน : การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา
นเรนทร์ แก้วใหญ่
- มิติใหม่แห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด
นวพร บุญประสม

บทวิจารณ์หนังสือ

- Book Review : วางใต้ก็ไร้ทุกข์
วรสิริ ธรรมประดิษฐ์

SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559

ISSN 2408-2279

วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

เจ้าของ : วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การแนะนำหนังสือ ตำรา และบทวิจารณ์ จากบุคลากรภายในและภายนอกวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการนำเสนอบทความทางด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน

กำหนดการเผยแพร่ : กำหนดออกเผยแพร่ราย 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ประสานงานการผลิตและเผยแพร่ : สำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

คำชี้แจง

ทัศนะหรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอกฉบับนี้เป็นของผู้เขียนโดยเฉพาะ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ ขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขถ้อยคำหรือเนื้อหาที่อาจส่งผลกระทบต่อทางกฎหมาย

พิมพ์ที่ : บริษัท ประชุมทอง พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด

22-26/6 ซอยธนารักษ์ (เซ็นต์หลุยส์ 3) ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร

กรุงเทพมหานคร 10120 โทรศัพท์ : 0-2676-5065

SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

ISSN 2408-2279

วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ที่ปรึกษา

ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง

อธิการบดีวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ พลเรือตรีหญิง ยุวดี เปรมวิชัย

รองศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล นววงศ์เสถียร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสิริ ธรรมประดิษฐ์

รองศาสตราจารย์ อมรศรี ตันพิพัฒน์

ดร.ธนภูมิ อติเวทิน

ดร.อัจฉรา ไชยปถมภ์

โรงเรียนนายเรือ

ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

คณะบดีคณะบริหารธุรกิจ

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ที่ปรึกษาสำนักหอสมุด

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายจัดการวารสารและพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญาณวัฒน์ พลอยเทศ

อาจารย์สมชาย ชูประดิษฐ์

อาจารย์นเรนทร์ แก้วใหญ่

อาจารย์เยาวภาณี รอดเพชร

นางสาวพัชรินทร์ ยิ่งยืน

อาจารย์ภัทรดา รุ่งเรือง

ดร.ไศยลักษณ์ กมลศักดิ์กุล

อาจารย์เพลินพิศ สมสกุล

อาจารย์ฐิติกมล วัญญูตานนท์

นางสาวนิตยา ก่อมขุนทด

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์

รองศาสตราจารย์ ชุตินา ธรรมรักษา

รองศาสตราจารย์ เสาวภา วิชาดี

รองศาสตราจารย์ อุมพร จันทศร

รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาศ ณ วิเชียร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริพร อนุศาสนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพรรณ ดีประเสริฐ

ดร.ภัทราวดี มากมี

ดร.ประอร สุนทรวิภาต

ดร.สุดาพร สวม่วง

ดร.อรัญญา ศรีชัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัยบูรพา

กองทัพเรือ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์

กองทัพเรือ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง ดร.อนันต์ แยมเยื่อน	1
การรับรู้การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร จริยา ศรีจรูญ	16
ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น สุพัตรา พะเนตรรัมย์	34
การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร เกียรติศักดิ์ นาคสนิท	44
คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของวิทยาลัย เซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2556 - 2557 (รุ่นที่ 15) เพลินพิศ ศิริสมบุญ	55
สภาพและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ อุบล ถินขาว	68
สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 รุจิรา วิริยะหิรัญไพบูลย์	79

สารบัญ	หน้า
บทความวิชาการ	
COLLABORATIVE POLICING AGAINST ONLINE IDENTITY THEFT : A STRATEGIC PROPOSAL OF THAILAND FOR LAW ENFORCEMENT Chitphol Kanchanakit, Ph.D.	95
ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน : การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา นเรนทร์ แก้วใหญ่	108
มิติใหม่แห่งการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงไฮโซ นวพร บุญประสม	124
บทวิจารณ์หนังสือ	
Book Review : วางได้ก็ไร้ทุกข์ วรสิริ ธรรมประดิษฐ์	133
รูปแบบการนำเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก	139
แบบฟอร์มการส่งบทความ	144

From the Editor

วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559) นำเสนอ บทความวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยทั้งจาก ภายในและภายนอกสถาบัน ประกอบด้วย บทความแสดงแนวคิดในการพัฒนาหน่วยงาน และสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา

การเรียนรู้ในชุมชน การปรับตัวและพฤติกรรมในชุมชน ซึ่งการเรียนรู้ในยุคประชาคมอาเซียน และ ศตวรรษ ที่ 21 นี้ สิ่งสำคัญคือ ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก สิ่งแวดล้อม ชุมชน การ มีจิตอาสา และการอยู่ร่วมกันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแม้แต่หน่วยงานก็ ต้องอาศัยการร่วมมือของชุมชนและสังคม ตามด้วยบทความวิชาการภาษาอังกฤษที่น่าสนใจเกี่ยวกับ กิจกรรมตำรวจแบบ Collaborative บทความทั้งหลายที่คัดสรรมานี้ เพื่อให้ได้คุณสมบัติของวารสารที่ เป็นหลักฐานการประกันคุณภาพการศึกษา และแสดงคุณภาพของการเป็นวารสารที่จะได้รับการ รับรองให้เป็นวารสารวิชาการในฐานข้อมูล TCI

นอกจากนี้ ในส่วนสุดท้ายของวารสารมีการแนะนำหนังสือที่ให้ข้อคิดในการดำรงชีวิตให้ ไร้ ความทุกข์ ซึ่งเมื่อไร้ทุกข์ย่อมมีสุข จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความต่าง ๆ ที่คัดสรรนำมาเสนอในฉบับนี้ จะนำความรู้และความสุข มายังท่านผู้อ่านทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์
บรรณาธิการ

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง
A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ADJUSTMENT FOR ASEAN ECONOMIC
COMMUNITY OF UNDERGRADUATE STUDENTS
IN RAJABHAT UNIVERSITY LOWER NORTHERN REGION

ดร.อนันต์ แยมเยื่อน *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง และเพื่อศึกษาขนาดของอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนกำหนดโควตา (Multistage Quota Random Sampling) จำนวน 450 คน โมเดลตามสมมติฐาน ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว ที่วัดค่ามาจากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว โดยตัวแปรแฝงประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ สถานการณ์ และจิตลักษณะเดิม ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดแบบมาตรประเมินค่า 6 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลลิสเรล (LISREL model : Linear Structure Relationship)

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า $\chi^2=11.71$ df=8 p-value 0.16 GFI=0.99 CFI=1.00 NFI=0.99 IFI=1.00 RMSEA=0.032 SRMR=0.020 และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.12 0.10 และ 0.58 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ สถานการณ์ โดยมีค่าอิทธิพล 0.07 ตัวแปรจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ร้อยละ 38

คำสำคัญ : ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การปรับตัว นักศึกษามหาวิทยาลัย

* อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, e-mail : olan_story@hotmail.com

Abstract

This research aimed at (1) investigating hypotheses of the harmony of a causal relationship model of adjustment for the ASEAN Economic Community of undergraduate students in Rajabhat University Lower Northern Region; (2) examining levels of causal factors influencing adjustments for the ASEAN Economic Community of undergraduate students in Rajabhat University Lower Northern Region. The total samples size was 450, selected through multistage quota random sampling. The hypothesized model consisted of four latent variables retrieved from eight observable variables. The exogenous latent variables were situations and original psychological aspects. The endogenous latent variables were situation psychological aspects and adjustments for the ASEAN Economic Community. Questionnaires with rating scale 6 by Linear Structure Relationship model (LISREL model).

The hypothesis of the causal relationship was harmony with the empirical evidence with $\chi^2 = 11.71$ df = 8 p-value 0.16 GFI = 0.99 CFI = 1.00 NFI = 0.99 IFI = 1.00 RMSEA = 0.032 SRMR = 0.020. The factors directly affecting the adjustment for the ASEAN Economic Community were original psychological and situation psychological aspects with response rate 0.12, 0.10 and 0.58 respectively. The original psychological aspects, situations, and situation psychological aspects altogether can be used to explain variances of the adjustment for the ASEAN Economic Community with 38%.

Keywords : ASEAN Economic Community, Adjustment, Undergraduate students

บทนำ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรืออาจกล่าวได้ว่า การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกรวมเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ในปี พ.ศ.2558 ประเทศในภูมิภาคอาเซียนซึ่งมีทั้งหมด 10 ประเทศ จะรวมกันเป็นหนึ่งเดียวภายใต้ชื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Community: AC) เพื่อสร้างความร่วมมือให้เกิดความเจริญมั่นคงในหลากหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประชากร ทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาได้สะดวกขึ้น ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ เกิดการช่วยเหลือและร่วมมือกัน ดังนั้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือในด้านการศึกษาขั้นสูง และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยให้เป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2553 ; กองบรรณาธิการ, 2555)

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ได้มีบทบาทในการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น นักศึกษาซึ่งเป็นอนาคตและเป็นกำลังหลักของประเทศ มหาวิทยาลัยจึงเป็นแรงขับเคลื่อนทั้ง 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ นักศึกษาก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ สร้างความเข้าใจด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และผลกระทบต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และที่สำคัญคือการตระหนักถึงความสำคัญของการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในปณิธานว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ได้ให้ความสำคัญและเน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำอาเซียนบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2015 ที่ได้กำหนดให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์สู่ภายนอก ประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, 2555 ; ว.อำพรณ, 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงมี

ความจำเป็นที่จะต้องก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมพร้อมและเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักศึกษาซึ่งเป็นกำลังหลักและเป็นอนาคตของประเทศในอนาคต การที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการเพิ่มโอกาสทางด้านการประกอบอาชีพ เพื่อส่งเสริมให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียวกัน เช่น การลงทุน สินค้าและบริการต่าง ๆ รวมทั้งแรงงานฝีมือและมีการลงทุนอย่างเสรี โดยได้กำหนดให้มีการถ่ายเทแรงงานด้านฝีมือเพื่อให้สามารถทำงานในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น โดยอาเซียนอิสระที่ได้มาตรฐานและได้รับการรับรองสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานได้ทันทีโดยไม่มีการปิดกั้น ได้แก่ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม แพทย์ พยาบาล และบัญชี

ดังนั้นการปรับตัวด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ซึ่งจะต้องเรียนรู้ปรับตัว และเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต นักศึกษาต้องมีความสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่าง ๆ สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของข้อดีข้อเสียอย่างเข้าใจ การเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ของนักศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ จากการเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ซึ่งในปัจจุบันพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว หรือความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษา จะเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่พบว่ามีการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมุ่งศึกษาหาสาเหตุของการปรับตัว หรือความพร้อมข้างต้นมากนักจึงทำให้การกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการทำงานจากภาครัฐบาลหรือมหาวิทยาลัย เป็นไปอย่างไม่ตรงกับสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง มาสร้างเป็นโมเดลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นแนวทางให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ได้ตระหนักถึงปัญหาและร่วมมือกันส่งเสริมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง

2. เพื่อศึกษาขนาดของอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง

การประมวลเอกสาร

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นถึงการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นที่ทำการศึกษาของตัวแปรตามได้ 2 ประการ ได้แก่ ทักษะคิดต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ทัศนคติต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การที่นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 1) ด้านที่เป็นประโยชน์ และด้านที่เป็นโทษ 2) ด้านความรู้สึก ในเชิงของความรู้สึกพอใจและความไม่พอใจที่จะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง ความพร้อม ความยินดี การให้การสนับสนุน การหลีกเลี่ยงน้อย หรือการต่อต้านน้อยเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

รูปแบบการศึกษาสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (Tett & Burnett, 2003) ได้สรุปสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์เป็น 4 ประเภทคือ 1) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 2) ลักษณะของสถานการณ์ปัจจุบัน 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์คือ ลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสถานการณ์ที่เขาประสบอยู่ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ได้ยึดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมในการกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประมวลผลการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระ และสมมติฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

จิตลักษณะเดิมกับการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538) ได้แสดงถึงสาเหตุของคนดีและพฤติกรรมของคนเก่งว่า พฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจที่ติดตัวผู้กระทำโดยตลอด และสาเหตุทางจิตใจที่เกิดและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นั้นมีอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้สร้างจากผลการวิจัยที่เปรียบเทียบลักษณะทางจิตใจของผู้ที่มีพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ในปริมาณที่แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่ผู้กระทำเหล่านี้ อยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน *ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน* ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคต สามารถตัดสินใจเลือกกระทำและหาทางแก้ไขปัญหา วางแผนดำเนินการเพื่อผลในอนาคต และการควบคุมตนเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมวิธีหนึ่งของบุคคลในอันที่จะเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมพฤติกรรมตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมด้วยตนเอง *แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์* แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นจิตลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ

McClelland (1966) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จไปด้วยดี ทั้งในด้านการแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ หรือแข่งขันกับผู้อื่น มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่เหมาะสม กับความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความมานะ พยายาม พยายามฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขวางกั้น และมีการวางแผนระยะยาวที่จะต่อสู้เพื่อความสำเร็จ มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2547)

สถานการณ์กับการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคลที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัว เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคคลนั้น ได้แก่ *ปทัสถานจากสถานศึกษา* คือ การที่ นักศึกษารับรู้ว่าสถานศึกษา อันได้แก่ เพื่อน อาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย ต้องการให้ตน มีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากหรือน้อย รวมถึงตนมีความคล้อยตามบุคคล เหล่านี้มากน้อยเพียงใด *การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน* กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นกลุ่มของ บุคคลที่มีลักษณะต่าง ๆ ทัดเทียมกัน เป็นเพื่อนกันหรือเป็นคนรู้จักที่เห็นว่ามี ความทัดเทียมกันทาง สังคม บุคคลส่วนใหญ่จะใช้เวลาส่วนมากคบค้าสมาคมกับคนที่เขาคิดว่าเท่าเทียมกัน บุคคลเหล่านี้จะ มีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นต่อทัศนคติของเขา โดยเขาจะไว้วางใจเพื่อนเหล่านั้นต่อการแนะนำตักเตือน มิตรภาพและด้านความสนุกสนาน กลุ่มเพื่อนจะค่อย ๆ กลายเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดในด้านความ คิดเห็นและการกระทำ (จำรอง เงินดี, 2545)

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

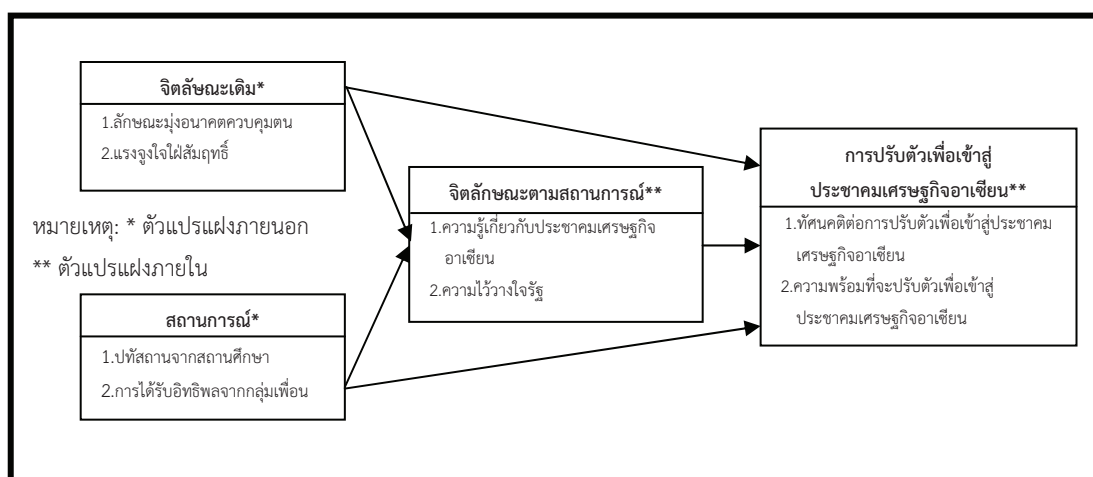
ในงานวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปรคือ *ความรู้เกี่ยวกับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน* *ความรู้* หมายถึง การเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ที่ก่อให้เกิด พฤติกรรมของแต่ละบุคคล (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2537) ได้จำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้เป็น 3 ลักษณะคือ 1) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) 2) เจตพิสัย (Affective Domain) 3) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการวัดปริมาณความรู้ ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน *ความไว้วางใจรัฐ* เนื่องจากรัฐบาลเป็นกลไกที่ สำคัญเป็นตัวขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาอย่างเท่าเทียมกับประเทศ สมาชิกหรือสูงกว่า และต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ได้แก่ 1) สร้างความแข็งแกร่งแก่ ประชาธิปไตย 2) ยึดหลักความมั่นคง และ 3) ส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและเป็น ประโยชน์กับประเทศภายนอกเพื่อสันติภาพในโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ

การปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งโมเดลตามสมมติฐานประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว ที่วัดค่ามาจากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว ประกอบด้วย

ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ สถานการณ์ และจิตลักษณะเดิม ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงกับการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านจิตลักษณะตามสถานการณ์

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนกำหนดโควตา (Multistage Quota Random Sampling) 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแบ่งเป็น 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2) คณะ โดยแบ่งเป็น 2 คณะ ได้แก่ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาการจัดการ 3) สาขาวิชา โดยแบ่งเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ และสาขาการบัญชี 4) ระดับชั้นปีที่ศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ชั้นปีที่

3 และชั้นปีที่ 4 5) กลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ/คณะ/สาขาวิชา/ระดับชั้นปีที่ศึกษา โดยคาดว่า จะเก็บได้จำนวน $3 \times 2 \times 2 \times 2 \times 15 = 360$ คน แต่ในงานวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 450 คน

เครื่องมือวัดตัวแปร งานวิจัยนี้มีเครื่องมือในการวัดตัวแปรจำนวน 8 แบบ วัดโดยมีรายละเอียด ดังนี้ แบบวัดการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ 2 แบบวัด ได้แก่ ทศนคติต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แบบวัดจิตลักษณะเดิม 2 แบบวัด ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดสถานการณ์ 2 แบบวัด ได้แก่ ปทัสถานจากสถานศึกษา และการได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน แบบวัดจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 แบบวัด คือ ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความไว้วางใจรัฐ

โดยทั้งหมดเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มีมาตร 6 หน่วย ประกอบทุกประโยค แบบวัดทุกชุดได้นำไปหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยทำการตรวจสอบการกำหนดหัวข้อตามนิยามปฏิบัติการของแต่ละตัวแปร และให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ก่อนจะนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มที่ทำการเก็บแบบวัด จำนวน 100 คน และนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติ 2 ประเภท ได้แก่ 1) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) และ 2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้นรวมอยู่ (Item-total correlation) รวมทั้งมีการคำนวณหาความเที่ยงของแบบวัดแต่ละชุดด้วย โดยแบบสอบถามทุกชุดมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงชนิดความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาทั้งฉบับของฉบับที่ใช้จริงอยู่ ระหว่าง .60 ถึง .90

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relationship model หรือ LISREL model) เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้นโดยจะแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยตัวใด จะส่งอิทธิพลในทางตรงและหรือทางอ้อมไปยังตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่างตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ $\chi^2 = 11.71$ df = 8 p-value 0.16 GFI = 0.99 CFI = 1.00 NFI = 0.99 IFI = 1.00 RMSEA = 0.032 SRMR = 0.020 แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 เกณฑ์และผลการพิจารณาดัชนีแสดงความกลมกลืนแสดงไว้ดังตารางที่ 1 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair, Black, Babin, Anderson, and Tatham (2006) และ Diamantopoulos and Siguaw (2000)

ตารางที่ 1 ดัชนีความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว

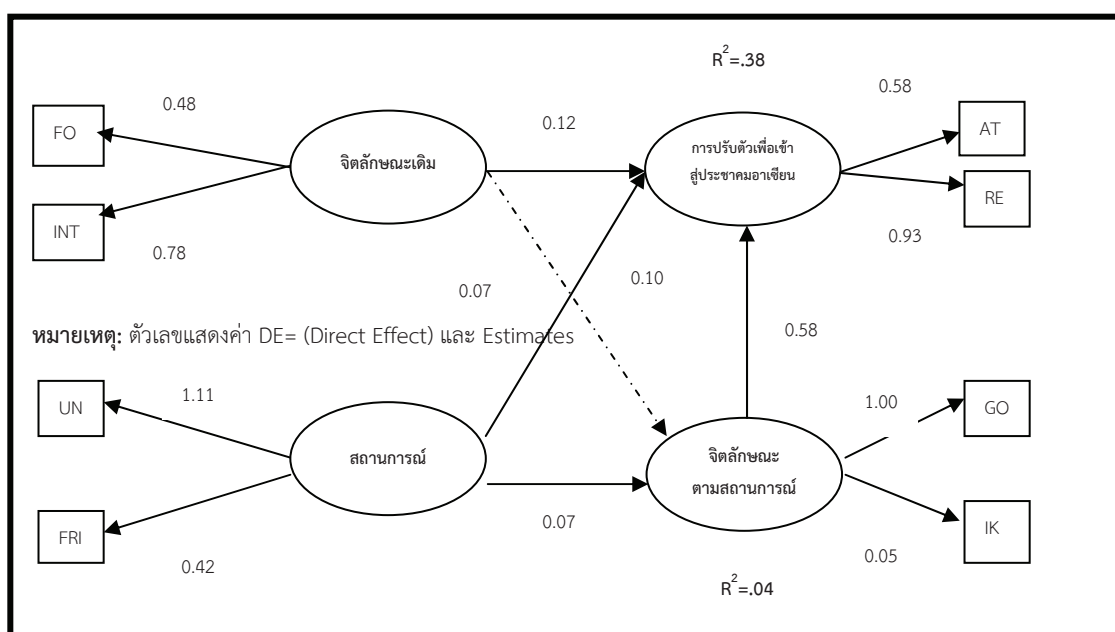
ค่าสถิติ	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าสถิติในโมเดล
χ^2	Not Significant	$\chi^2 = 11.71$ df = 8 p-value 0.16
GFI	>0.90	0.99
CFI	>0.90	1.00
NFI	>0.90	0.99
IFI	>0.90	1.00
RMSEA	<0.05	0.032
SRMR	<0.05	0.020

และนอกจากนี้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Path Coefficient) ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อศึกษาขนาดของอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) และอิทธิพลรวม (Total Effect: TE) ของตัวแปรต่าง ๆ ภายในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.12, 0.10 และ 0.58 ตามลำดับ และนอกจากนี้ สถานการณ์มีอิทธิพลทางอ้อมไปยังการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยผ่านตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ และตัวแปรจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ร้อยละ 38 รายละเอียดน้ำหนักค่าอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ แสดงไว้ดังตารางที่ 2 และรูปที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนมาตรฐานของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม	R ²	ความสัมพันธ์	ตัวแปรอิสระ		
			จิตลักษณะเดิม	สถานการณ์	จิตลักษณะตามสถานการณ์
การปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	0.38	DE	0.12**	0.10**	0.58**
		IE	0.04	0.04*	-
		TE	0.16**	0.14**	0.58**
จิตลักษณะตามสถานการณ์	0.04	DE	0.07	0.07*	-
		IE	-	-	-
		TE	0.07	0.07*	-
$\chi^2 = 11.71$ df = 8 p-value 0.16 GFI = 0.99 CFI = 1.00 NFI = 0.99 IFI = 1.00 RMSEA =0.032 SRMR =0.020					

หมายเหตุ * P < 0.05, ** P < 0.01 TE= (Total Effect), IE= (Indirect Effect), DE= (Direct Effect)

รูปที่ 2 แบบจำลองโครงสร้างเชิงสาเหตุและผลของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การอภิปรายผลและสรุป

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และนอกจากนี้การปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปร จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากสถานการณ์ โดยผ่านตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ และโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ตัวแปรจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ร้อยละ 38 ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ถูกเลือกเข้ามา โดยสามารถแยกอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานก่อนทำการปรับโมเดลยังไม่มี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับแก้โมเดลโดยปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันได้ ทำให้ได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ภายหลังการปรับ พบว่า ค่าสถิติไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์โดยที่ค่าไคสแควร์ควรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หลังจากโมเดลได้รับการปรับแก้แล้วนั้น หากพิจารณาจากข้อมูล $\chi^2 = 11.71$ $df = 8$ $p\text{-value} = 0.16$ $GFI = 0.99$ $CFI = 1.00$ $NFI = 0.99$ $IFI = 1.00$ $RMSEA = 0.032$ $SRMR = 0.020$ จะเห็นว่าโมเดลที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามสมมติฐานที่ได้หลังจากปรับแก้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตภาคเหนือตอนล่าง โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.12, 0.10 และ 0.58 ตามลำดับ และนอกจากนี้ สถานการณ์ มีอิทธิพลทางอ้อมไปยังการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยผ่านตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จิตลักษณะเดิม มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระวัฒน์ จันทิก และคณะ (2556) พบว่า คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งทักษะด้านนี้มีความเกี่ยวข้องกับ จิตลักษณะเดิมคือ สาเหตุทางด้านจิตใจบุคคลที่มีต่อพฤติกรรม การปรับตัวซึ่งเป็นสาเหตุในจิตใจของแต่ละบุคคลซึ่งยากที่จะสังเกตเห็นได้ แต่สามารถคาดคะเนได้ บางส่วนจากการแสดงออกหรือจากท่าทีของบุคคลนั้น ๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อ คุณลักษณะบางประการของความสามารถและศักยภาพเพื่อรองรับสถานการณ์การเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.14, 0.06 และ 0.11 ตามลำดับ งานวิจัยของ คณพศ สิริสิทธิ และคณะ (2556) ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของนักศึกษา ด้านทักษะการเรียนรู้ และการพัฒนาด้าน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐานและเจตคติ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกและนอกจากนี้ งานวิจัยของ วิพัชร ฤทธิผล (2557) ยังพบผลอีกว่า จิตลักษณะเดิมสามารถทำนายความพร้อมที่จะ ปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ 37%

2. สถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และกุลกนก มณีวงศ์ (2556) พบว่า สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรสถานการณ์ มีอิทธิพล ทางตรงต่อความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.47 และพบผลเพิ่มเติมว่า สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรสถานการณ์ มี อิทธิพลทางอ้อมผ่านความใฝ่รู้ใฝ่เรียนซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรจิตลักษณะเดิม ไปยังความ พร้อมในการเข้าสู่การเป็นพลเมืองของอาเซียน งานวิจัยของ ชีระวิสิฐ มุลงามกุล และคณะ (2556) พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีอิทธิพลทางตรงต่อการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาองค์กรสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.34 และนอกจากนี้งานวิจัยของ วิพัชร ฤทธิผล (2557) ยังพบผลอีกว่า สถานการณ์สามารถทำนายความพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนได้ 37%

3. จิตลักษณะตามสถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และกุลกนก มณีวงศ์ (2556) พบว่า เจตคติต่อการเข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อความพร้อมในการ

เข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.07 งานวิจัยของ อีระวัฒน์ จันทิก และ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2556) พบว่า คุณลักษณะด้านความรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะบางประการของความสามารถและศักยภาพเพื่อรองรับสถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.04, 0.12 ตามลำดับ งานวิจัยของ กันตภา สุธธิอาจ (2556) พบว่า ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและความต้องการการช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. จิตลักษณะเดิม ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านจิตลักษณะตามสถานการณ์ไปยังการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สาเหตุมาจากนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และมีความไว้วางใจรัฐ ดังนั้นจิตลักษณะเดิมจึงมีอิทธิพลโดยตรงไปยังการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่างซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และความไว้วางใจรัฐ ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏควรให้ความรู้เพิ่มเติม หรือเสริมเนื้อหาแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้อันเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป เนื่องจากนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ นักศึกษามีความเชื่อมั่นในรัฐบาลที่ประเทศไทยพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสามารถพัฒนาประเทศให้ดีขึ้น

2. ตัวแปรจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่ส่งผลไปยังการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนั้นผู้วิจัยควรเลือกตัวแปรจิตลักษณะเดิม เช่น ความเชื่ออำนาจในตน หรือสุขภาพจิต เป็นต้น ในการวิจัยครั้งต่อไป

3. ควรนำเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาใช้เพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเฉพาะการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์จริงของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการค้นหาคำความหมายเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเงื่อนไขหรือสาเหตุของการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2553). *การล้มเลิกการค้าระหว่างประเทศกับการเปิดเสรีการค้า FTA: ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) กับการเชื่อมโยงระดับโลก*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- กองบรรณาธิการ. (2555). *ครอบครัวอาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: นกฮูก.
- กันตภา สุธิธอาจ. (2556). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและความต้องการการช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)*.
- คณพศ สิทธิเลิศ, และทวีโชค เอี่ยมจรูญ. (2556). *คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- จำรอง เงินดี. (2545). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม. (2555). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้งจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2547). *พฤติกรรมจริยธรรม. วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ ระบบพฤติกรรมไทย, 1(1), 169-184*.
- ธีรวิสิฐ มุลงามกุลจ, พิมพ์พรณ เรพเพอร์, และกฤษดา อัครพิทยากุล. (2556). *การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคกลาง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 3(2), 71-82*.
- ธีระวัฒน์ จันทิก, และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2556). *โมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะความสามารถและศักยภาพในการบริหารงานของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ประกอบการเพื่อรองรับการเข้าสู่สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2537). *การวัดสถานะทางสุขภาพ: การสร้างมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถาม (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ว. อำพรณ. (2555). *การศึกษากลไกการขับเคลื่อนการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

- วิพัชร ฤทธิผล. (2557). ปัจจัยเชิงเหตุทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรกรมสรรพากร. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร, และกุลกนก มณีวงศ์. (2556). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 5(1), 139-148.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage Publications.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R.E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). NJ: Pearson Education.
- McClelland, D. C. (1966). *Costs and competition in retailing*. London: n.p.
- Tett, R. P., & Burnett, D. D. (2003). A Personality trait-based interactionist model of job performance. *Applied Psychology*, 88(3), 500-517.

การรับรู้การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร PERCEPTION OF USING PACKAGING FOR ENVIRONMENT OF CUSTOMER IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS

จริยา ศรีจรูญ *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้ และความตระหนักของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และความตระหนักของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ประชากรคือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการซื้อ การใช้หรือเคยใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ตามสูตรการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชากรที่มีขนาดไม่จำกัดจำนวน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่าผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการซื้อ การใช้หรือเคยใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ มีการรับรู้ว่าการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น และรับรู้ว่าการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดปริมาณขยะ แต่ไม่ทราบว่าการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีการรวมห่อหลายชิ้นเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และไม่ทราบว่าการเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมต้องไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้นไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป อย่างไรก็ตามผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการซื้อ การใช้หรือเคยใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมมีความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมในระดับมาก ด้านที่ตระหนักมากที่สุด คือ รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนทั้งผู้ผลิตสินค้าต่าง ๆ ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมและสนับสนุนผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น ลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบสำหรับผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมด้วย สำหรับความสัมพันธ์ของการรับรู้และความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นการรับรู้ว่าการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำเป็นวิธีหนึ่งของกลยุทธ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และการรับรู้ว่าการเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมต้องไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้นไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป ที่ไม่สัมพันธ์กับความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : การรับรู้ ความตระหนัก บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, e-mail : eew_67@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study the perception and awareness of using packaging for environment of customer in Bangkok and study the customer relationship about the perception and awareness of using packaging for environment of customers in Bangkok. The 400 sample was selected from people in Bangkok who bought or used or used to packaging for environment by the computing formular of infinite population. Collecting data by questionnaire and analyzed descriptive statistics, frequency and percentage, mean and standard deviation and chi-square testing hypothesis.

The research found that : customer in Bangkok had the perception of using packaging for environment would get better environment and to decrease wastes. A few known that using environmental packaging design should enclose products; it's a way to develop packaging for environment and also a few known about packaging for environment; the customers must go to buy at the specialty stores. Although the customer had awareness realized using environmental packaging in high proficiency. The most important awareness is the government should permit and support each manufactures who use packaging for environment and manufactures who product environmental packaging too, for example, the government should reduce except on import for raw materials. Otherwise the mostly perception and awareness of using packaging for environment of customer in Bangkok were associated, some were not associated; such that neither using re-use environmental packaging is a strategies for green packaging, nor the customers must go to buy at the specialty stores were the perception of using packaging for environment which not associated to awareness.

Keywords : Perception, Awareness, Packaging for Environment

บทนำ

จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่น่าสนใจทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ผู้คนหลั่งไหลจากชนบทเพื่อหาแหล่งงาน แหล่งการศึกษา รวมไปถึงชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนหรือแม้แต่มาท่องเที่ยวก็ตาม ส่งผลให้จำนวนพลเมืองในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่าถ้านับรวมประชากรปริมณฑลที่เดินทางมาทำงานในกรุงเทพมหานคร และชาวต่างชาติ กรุงเทพมหานครมีประชากรอยู่ราวกว่า 10 ล้านคน โดยประชากรหลัก ๆ ประกอบด้วยประชากรตามทะเบียนราษฎร 5,676,756 คน ซึ่งถ้ารวมกับประชากรแฝงจะมีจำนวน 8,839,022 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) ผลสืบเนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการมีพลเมืองจำนวนมากในกรุงเทพมหานคร ทำให้ความต้องการในการบริโภคเพิ่มสูงขึ้นทั้งภาคการผลิตและภาคการบริการ รวมไปถึงความต้องการความสะดวกรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความริบเร่งของสังคมเมืองส่งผลต่อคุณภาพชีวิต สุขอนามัย ตลอดจนปัญหามลภาวะจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบที่คนกรุงเทพฯ ต้องเผชิญ การผลิตและการบริโภคสินค้าจำนวนมาก ก่อให้เกิดการแข่งขันจากผู้ผลิตเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับสินค้าและบริการของตนที่จะสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างเห็นชัดขึ้นกว่า ไม่ว่าจะเป็นราคาที่จูงใจ หรือส่งเสริมเอกลักษณ์ รูปแบบและช่องทางการจัดจำหน่ายที่สะดวกและเหมาะสมกับสินค้า รวมไปถึงการส่งเสริมการตลาดที่โดนใจ ทันสมัย และแรงพอที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวังได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และลงตัวกับยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้บรรจภัณฑ์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของผลิตภัณฑ์ได้รับความสนใจในการนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดมากยิ่งขึ้น เพราะนอกเหนือจากหน้าที่หลักคือการบรรจุห่อหุ้ม ป้องกันสินค้าและรักษาคุณภาพของสินค้าแล้ว ยังมีหน้าที่ด้านการตลาดในการสร้างความสวยงาม สะดวกในการใช้งานรวมถึงการส่งเสริมการขาย ด้วยเหตุนี้บรรจภัณฑ์จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญและขาดไม่ได้สำหรับผู้บริโภคจะเลือกใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อ

ทิศทางและแนวโน้มการเติบโตของบรรจภัณฑ์ในประเทศไทยมีสาเหตุหลัก ๆ มาจากการเติบโตของตลาดภายในประเทศทั้งในด้านการเติบโตของจำนวนประชากร รวมไปถึงการเติบโตของร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเซเว่นอีเลฟเว่น เทสโก้โลตัส บิ๊กซี ทำให้ความต้องการใช้บรรจภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างมาก รวมไปถึงการเติบโตของตลาดสินค้าประเภทอาหารแช่แข็งและอาหารพร้อมรับประทาน ทั้งตลาดบริโภคภายในประเทศและตลาดส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะบรรจภัณฑ์ที่สามารถนำเข้าไปโครเวฟและประเภทพลาสติก ซึ่งมีปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 55 (คงศักดิ์ ดอกบัว, 2556) นอกจากนี้การเติบโตของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มก็เป็นตัวกระตุ้นให้อุตสาหกรรมบรรจภัณฑ์มีการเติบโตเพิ่มขึ้นด้วย สำหรับแนวโน้มการออกแบบบรรจภัณฑ์นั้น (คงศักดิ์ ดอกบัว, 2556)

จากข้อมูลของสถาบันพลาสติกที่ได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์ในประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้บรรจุภัณฑ์ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของบรรจุภัณฑ์หลัก ๆ ในลำดับต้น มาจากสาเหตุหลักด้านการใช้งาน การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ราคา น้ำหนัก ความสวยงาม และการสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ซึ่งถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่าแนวโน้มการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์จะเน้นหนักไปในเรื่องของการคำนึงถึงผลกระทบและการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาที่ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญและพยายามรณรงค์เพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เป็นอยู่ ส่งผลให้การออกแบบ การเลือกใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์มุ่งเน้นไปเพื่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมไปถึงการตื่นตัวของผู้บริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทำให้การใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าธุรกิจจะมีการคิดค้นพัฒนาบรรจุภัณฑ์ออกมาอย่างมากมาย หลากหลายรูปแบบ ด้วยวัสดุและรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน หรือแม้แต่การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาหรือลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็ตาม บรรจุภัณฑ์เหล่านั้นก็ยังคงสร้างปัญหาและส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ดี เพราะสิ่งเหล่านั้นนอกจากจะกลายเป็นขยะและส่งผลต่อการกำจัดแล้วยังเป็นแหล่งของเชื้อโรค ก่อให้เกิดความสกปรก ไม่ชวนมอง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และที่อยู่อาศัยของหนู แมลงสาบ เชื้อโรคต่าง ๆ ฯลฯ ทั้งยังเปลืองพื้นที่ในการจัดเก็บเพื่อรอการกำจัด เช่น การฝัง การเผา เป็นต้น

ปัญหาขยะจากบรรจุภัณฑ์จึงเป็นปัญหาสำคัญโดยเฉพาะในเมืองที่มีขนาดใหญ่ ยิ่งเมืองที่มีขนาดใหญ่มากมีประชากรแออัดมาก มีความเจริญมาก มีความต้องการใช้สินค้าและบริการที่มาก ผู้คนในเมืองก็จะผลิตขยะมากกว่าเมืองที่มีขนาดเล็กกว่า ดังนั้น กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงและมีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศไทย จึงเป็นเมืองที่มีปัญหาขยะโดยเฉพาะขยะที่มาจากบรรจุภัณฑ์เป็นปัญหาสำคัญที่ควรเร่งรีบแก้ไข อย่างไรก็ตาม ปัญหาขยะและมลพิษอาจลดลงได้ถ้าคนในชุมชนนั้น ๆ มีความรู้ความเข้าใจ รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ และการรักษาสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน

จากข้อมูลที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้การบริโภคและการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภค ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้และตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้รู้ว่าผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีการรับรู้และตระหนักอย่างไรต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและรณรงค์ในการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมและสร้างสภาพความเป็นอยู่ที่มีความสุขของคนกรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อศึกษาความตระหนักของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเลือกใช้ บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และความตระหนักของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานครที่มีต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้กลุ่มประชากร คือประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการซื้อ การใช้หรือ เคยใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมซึ่งมีจำนวนไม่สามารถจำกัดได้จากประชาชนทั้งหมดของกรุงเทพฯ ที่มีจำนวนประมาณ 10 ล้านคน ดังนั้นเป็นประชากรในการศึกษามีขนาดไม่จำกัดจำนวน จึงใช้จำนวน กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ตามวิธีการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชากรที่มีขนาดไม่จำกัด จำนวน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญบริเวณที่เป็นแหล่งการค้า มีผู้คนจำนวนมากและบริเวณที่มีการ จัดงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล แบบสอบถามตอนนี้เป็น การตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อม ถามเกี่ยวกับความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมผ่าน สื่อต่าง ๆ เป็นแบบตรวจสอบรายการหรือให้เลือกตอบ ถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมจากสื่อประเภทต่างๆ มากน้อยเพียงใด เป็นแบบสอบถามแบบมาตรา ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย และถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นแบบสอบถามแบบการตรวจสอบรายการ (Check list) หรือกำหนดให้เลือกตอบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภค ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบการเลือกตอบจากคำตอบ 3 คำตอบ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อมูลความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความเที่ยงของแบบสอบถาม เพื่อให้มีความเที่ยงตรง ในการวัดจากความเที่ยงตรงของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) โดยดัชนีความสอดคล้องที่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.65-1.00

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทดสอบเครื่องมือ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) โดยได้ค่า ครอนบาค = 0.75

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ทำการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 400 ชุด
2. เก็บข้อมูลโดยตรงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคือประชาชนที่มีการซื้อ การใช้ หรือเคยใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมและอาศัยในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างตามการแบ่งเขตของสภากรุงเทพมหานคร (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์, 2557) แบ่งเป็น 6 เขต ประกอบด้วย 1. กลุ่มกรุงเทพมหานคร 2. กลุ่มกรุงเทพใต้ 3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ 4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก 5. กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ 6. กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ เก็บข้อมูลเขตละ 70 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 420 ตัวอย่าง เลือกเฉพาะตัวอย่างที่สมบูรณ์ 400 ตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญตามบริเวณที่เป็นแหล่งการค้า มีผู้คนจำนวนมากและ/หรือบริเวณที่มีการจัดงานแสดงสินค้าต่าง ๆ
3. เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบแล้ว นำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์การรับรู้ และความตระหนักต่อการเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครใช้ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และความตระหนักต่อการเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติ Chi-Square ด้วยวิธีของเพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี และ 31-40 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท

2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อต่าง ๆ 1-2 วัน/สัปดาห์ มีการรับรู้ข่าวสารโดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ในระดับมาก รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม/สัมมนา เกี่ยวกับบริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อม และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรณรงค์เกี่ยวกับการใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อม

3. การวิเคราะห์การรับรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับการเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน) / ร้อยละ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ
1. การเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยรักษา สิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น	338 (84.50)	50 (12.50)	12 (3.00)
2. การเลือกใช้บริการฉุกเฉินเพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดปริมาณ ขยะ	321 (80.20)	51 (12.80)	28 (7.00)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน) / ร้อยละ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ
3. บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม คือ บรรจุภัณฑ์ที่ส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย	304 (76.00)	51 (12.80)	45 (11.20)
4. บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ควรมีความคุ้มค่าตลอด อายุการใช้งาน เช่น หนานทน ซ่อมแซมง่าย	229 (57.20)	62 (15.50)	109 (27.20)
5. บรรจุภัณฑ์ย่อยสลายได้เท่านั้นจึงจัดได้ว่าเป็นบรรจุ ภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	246 (61.50)	60 (15.00)	94 (23.50)
6. การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดการใช้ พลังงาน	274 (68.50)	52 (13.00)	74 (18.50)
7. บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมถูกออกแบบมาเพื่อให้ สามารถกำจัดทิ้งได้อย่าง ปลอดภัย	265 (66.20)	52 (13.00)	83 (20.80)
8. การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมต้องออกแบบ ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ	232 (58.00)	63 (15.80)	105 (26.20)
9. การออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยตัด/ลด ส่วนที่เกินความ จำเป็น ช่วยลดปริมาณขยะได้	291 (72.80)	53 (13.20)	56 (14.00)
10. การนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำเป็นวิธีหนึ่งของกล ยุทธ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	287 (71.80)	50 (12.50)	63 (15.80)
11. การลดต้นทุนโดยการใช้วัตถุดิบ/วัสดุที่ใช้เพื่อ ผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ เป็นวิธีการในการพัฒนาบรรจุ ภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	237 (59.20)	53 (13.20)	110 (27.50)
12. การนำวัสดุหรือบรรจุภัณฑ์มารีไซเคิลเป็นบรรจุภัณฑ์ ใหม่ช่วยลดปริมาณขยะและรักษาสิ่งแวดล้อมได้	233 (58.20)	51 (12.80)	116 (29.00)
13. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีการแพ็คเกจห่อหลาย ชั้น เป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อม	203 (50.80)	58 (14.50)	139 (34.80)
14. การเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ต้องไป ซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป	192 (48.00)	70 (17.50)	138 (34.50)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน) / ร้อยละ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ
15. การที่ธุรกิจเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมทำให้ ราคาสินค้าแพงขึ้น	231 (57.80)	58 (14.50)	111 (27.80)
16. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิด ประโยชน์เฉพาะกับผู้บริโภค	199 (59.80)	110 (27.50)	91 (22.80)
17. กฎหมายกำหนดให้มีการแสดงฉลากสิ่งแวดล้อมบน บรรจุภัณฑ์ แต่ต้องพิสูจน์ว่าเป็นจริงตามที่แสดง	250 (62.50)	50 (12.50)	100 (25.00)
18. สัญลักษณ์ต่อไปนี้เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับบรรจุ ภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	252 (63.00)	50 (12.50)	98 (24.50)

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น รองลงมาคือ การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดปริมาณขยะ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครน้อยในการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ด้านการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำเป็นวิธีหนึ่งของกลยุทธ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายกำหนดให้มีการแสดงฉลากสิ่งแวดล้อมบนบรรจุภัณฑ์ แต่ต้องพิสูจน์ว่าเป็นจริงตามที่แสดง และด้านการรับรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่อไปนี้

เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความไม่แน่ใจ/ไม่ทราบในการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีการแพ็คเกจม่อหลายชิ้นเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม รองลงมาในการเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ต้องไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์
เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1. ปัญหาขยะจากบรรจุภัณฑ์เป็นปัญหาที่ทุกคนต้อง ร่วมกันแก้ไข	4.50	0.60	มากที่สุด
2. ปัญหาขยะจากบรรจุภัณฑ์ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ทุกวัน	4.47	0.60	มากที่สุด
3. ผู้บริโภคควรให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้บรรจุ ภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	4.12	0.71	มาก
4. ผู้บริโภคควรเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมมากกว่าบรรจุภัณฑ์รูปแบบอื่น	3.93	0.64	มาก
5. ผู้บริโภคควรสนับสนุนธุรกิจ/บริษัทที่ออกแบบ พัฒนา จัดจำหน่ายบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	3.87	0.73	มาก
6. ผู้บริโภคควรให้ความสำคัญกับการไม่ใช้บรรจุภัณฑ์ ที่เกินความจำเป็น	3.94	0.69	มาก
7. ผู้บริโภคควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ เกี่ยวกับ บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	3.99	0.72	มาก
8. ผู้บริโภคควรเลือกซื้อสินค้า/บรรจุภัณฑ์ที่มี สัญลักษณ์ช่วยในการรักษาสภาพและสิ่งแวดล้อม	3.94	0.73	มาก
9. การขาดความรู้ของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญในการ เลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	4.11	0.68	มาก
10. ผู้มีส่วนในการสร้างมลพิษ ขยะ สิ่งแวดล้อมเสื่อม โทรม ควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและจ่าย ชดเชย	4.25	0.74	มากที่สุด
11. ภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรให้ความสำคัญและ ร่วมมือกันรณรงค์ในการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อม	4.50	0.62	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน (คน) / ร้อยละ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ
12. รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิต บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมเช่น การลดหรือยกเว้น ภาษีนำเข้าวัตถุดิบ	4.55	0.61	มากที่สุด
13. รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิต ที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	4.56	0.61	มากที่สุด
14. รัฐบาลควรรณรงค์ให้ประชาชน ร้านค้า ผู้ประกอบการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์และ/หรือสินค้า ที่บรรจุด้วยบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	4.52	0.65	มากที่สุด
รวม	4.23	0.39	มาก

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.23) ตระหนักมากที่สุดคือเห็นว่า รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิตที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.56) และรัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 4.55) และรัฐบาลควรรณรงค์ให้ประชาชน ร้านค้า ผู้ประกอบการ เลือกใช้บรรจุภัณฑ์และ/หรือสินค้าที่บรรจุด้วยบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (4.52)

4. ศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมกับ
ความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขต
กรุงเทพมหานคร

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	ความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร		
	χ^2	p-value	ความหมาย
1. การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยรักษา สิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น	15.034	.02*	สัมพันธ์กัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	ความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร		
	χ^2	p-value	ความหมาย
2. การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลด ปริมาณขยะ	11.842	.002*	สัมพันธ์กัน
3. บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม คือ บรรจุภัณฑ์ที่ส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย	20.372	.002*	สัมพันธ์กัน
4. บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ควรมีความคุ้มค่าตลอด อายุการใช้งาน เช่น ทนทาน ซ่อมแซมง่าย	34.096	.000*	สัมพันธ์กัน
5. บรรจุภัณฑ์ย่อยสลายได้เท่านั้นจึงจัดได้ว่าเป็นบรรจุ ภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	41.183	.000*	สัมพันธ์กัน
6. การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดการใช้ พลังงาน	31.881	.000*	สัมพันธ์กัน
7. บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมถูกออกแบบมาเพื่อให้ สามารถกำจัดทิ้งได้อย่างปลอดภัย	36.828	.000*	สัมพันธ์กัน
8. การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมต้อง ออกแบบให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ	13.439	.037*	สัมพันธ์กัน
9. การออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยตัด/ลด ส่วนที่เกิน ความจำเป็น ช่วยลดปริมาณขยะได้	14.273	.027*	สัมพันธ์กัน
10. การนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำเป็นวิธีการหนึ่งของ กลยุทธ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	22.673	.07	ไม่สัมพันธ์กัน
11. การลดต้นทุนโดยใช้วัสดุดิบ/วัสดุที่ใช้เพื่อ ผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ เป็นวิธีการในการพัฒนาบรรจุ ภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	20.798	.002*	สัมพันธ์กัน
12. การนำวัสดุหรือบรรจุภัณฑ์มารีไซเคิลเป็นบรรจุ ภัณฑ์ใหม่ช่วยลดปริมาณขยะและรักษาสิ่งแวดล้อม	38.638	.000*	สัมพันธ์กัน
13. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีการแพ็คเกจห่อหลาย ชั้น เป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อม	25.180	.000*	สัมพันธ์กัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	ความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร		
	χ^2	p-value	ความหมาย
14. การเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ต้อง ไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป	11.584	.072	ไม่สัมพันธ์กัน
15. การที่ธุรกิจเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมทำให้ ราคาสินค้าแพงขึ้น	27.734	.000*	สัมพันธ์กัน
16. กฎหมายกำหนดให้มีการสำแดงทางสิ่งแวดล้อม ด้วยการแสดงฉลากสิ่งแวดล้อมบนบรรจุภัณฑ์ แต่ ต้องพิสูจน์ว่าเป็นจริงตามที่แสดง	28.630	.000*	สัมพันธ์กัน
17. สัญลักษณ์ต่อไปนี้เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับ บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม	24.164	.000*	สัมพันธ์กัน

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการซื้อ การใช้หรือเคยใช้ บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ มีการรับรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ว่าการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น (ร้อยละ 84.50) และรับรู้รองลงมาว่า การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดปริมาณขยะ (ร้อยละ 80.20) แต่มีการรับรู้หรือไม่แน่ใจ/ไม่ทราบในการเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ว่าการให้มีการแพ็คเกจม่อหลายชิ้นเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 34.80) และมีการรับรู้หรือไม่แน่ใจ/ไม่ทราบเกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมว่าต้องไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป (ร้อยละ 34.50)

ส่วนความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.23) ตระหนักมากที่สุดคือเห็นว่า รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิตที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.56) และรัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อ

สิ่งแวดล้อม เช่น การลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 4.55) และรัฐบาลควรณรงค์ให้ประชาชนร้านค้า ผู้ประกอบการ เลือกใช้บรรจุภัณฑ์และ/หรือสินค้าที่บรรจุด้วยบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (4.52)

ความสัมพันธ์ของการรับรู้และความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครพบว่ามีความสัมพันธ์กันแทบทุกด้าน ยกเว้นการรับรู้ด้านการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำเป็นวิธีการหนึ่งของกลยุทธ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ไม่สัมพันธ์กับความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และการรับรู้ด้านการเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ว่าต้องไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถซื้อได้ทั่วไปที่ไม่สัมพันธ์กับความตระหนักต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมด้วย

การอภิปรายผลและสรุป

งานวิจัยเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลดังนี้

1. การรับรู้ข่าวสารการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเนื่องจากสื่อโทรทัศน์ถือเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศไทย มีอัตราการเข้าถึงประชากร 98% ของประชากรของประเทศไทย และเป็นแหล่งรวมเม็ดเงินจากการโฆษณามูลค่ามหาศาล จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจการเมืองของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย (อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2558) และสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการรับรู้ (ซูฮัย สมितिโกร, 2556) บุคคลจะมีการเลือกรับรู้สิ่งเร้าจากคุณลักษณะของสิ่งเร้าที่น่าสนใจ เช่น เป็นภาพเคลื่อนไหว ใช้บุคคลที่โด่งดัง ดารา นักร้องที่ได้รับความนิยมเป็นผู้นำเสนอหรืออยู่ในสื่อ สอดคล้องกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภค เช่น ช่วงอายุ อาชีพ ความสนใจ ดังนั้น ถ้าผู้บริโภคที่มีคุณลักษณะดังที่กล่าวก็จะสนใจและเลือกรับรู้สิ่งนั้น ซึ่งสื่อที่สามารถสร้างความสนใจได้มาก คือ โทรทัศน์

2. การรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยรู้ว่าการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ช่วยลดปริมาณขยะ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย และควรมีความคุ้มค่าตลอดอายุการใช้งาน เช่น ความทนทาน การซ่อมแซมที่ง่าย ย่อยสลายได้ไปตามธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (ณัฐกนก รัตนางกูร, 2552) เรื่อง การศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคมากที่สุดคือ สินค้าสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการในการใช้งาน คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และคุณสมบัติของสินค้าที่ช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ด้วยคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมทำให้หลายหน่วยงานตระหนักถึงความจำเป็นในการรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทำให้ในปัจจุบันมีงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น งานวิจัยเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมจากเส้นใยกล้วยสำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป (บุษรา สร้อยระย้า, 2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมจากเส้นใยกล้วยสำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป โดยผลการวิจัยพบว่า บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมจากเส้นใยกล้วยสำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป ประกอบด้วย ซอง กล่องกระดาษ ถ้วยกระดาษ ถังกระดาษ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีความเป็นเอกลักษณ์ สวยงาม โดดเด่น โครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับการมอบเป็นของฝากหรือของที่ระลึก มีโครงสร้างที่เหมาะสมต่อการเก็บรักษา เนื่องจากผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยซึ่งเป็นวัสดุจากธรรมชาติสามารถย่อยสลายได้ง่าย

ผลการวิจัยยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การศึกษาแบบจำลองพฤติกรรม การซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร, 2553) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คือ การที่ผู้บริโภคมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับดี มีระดับทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมดี และมีการรับรู้ข้อมูลทางการตลาดด้านสิ่งแวดล้อมในระดับค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการรับรู้ (ซูชัย สมิทธิไกร, 2556) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ อันได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริโภค เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ความเกี่ยวข้องกับตัวผู้บริโภค และสถานการณ์ ส่งผลต่อการแปลความหมายของข่าวสาร และมีผลต่อการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และการที่ผู้บริโภคจะรับรู้และเลือกได้ว่าสิ่งใดคือบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมนั้น ผู้บริโภคควรมีความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม (ศิริวรรณ โพธิ์ทอง, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับผลของการวิจัยที่มีการรับรู้ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ ค่อนข้างมากเกี่ยวกับลักษณะของบรรจุภัณฑ์ที่เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

3. ด้านความตระหนัก เกี่ยวกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความตระหนักอยู่ในระดับมาก โดยให้ความตระหนักมากที่สุดเกี่ยวกับการที่รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ผลิตที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยปัญหาดังกล่าว หลาย ๆ หน่วยงานพยายามที่จะส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติทดแทนพลาสติก โดยองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (องค์การตลาดเพื่อการเกษตร, 2558) การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) และภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร อ.ต.ก. ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ผู้มีส่วนได้เสียโดยในส่วนของ การรักษาความสมดุลของสิ่งแวดล้อม ด้านการลดภาวะโลกร้อน อ.ต.ก. ได้รณรงค์การทดแทนบรรจุภัณฑ์ประเภทพลาสติกและโฟม ด้วยไบโอซานอ้อย ซึ่งเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ไม่มีการปล่อยของเสียตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการทำลาย โดยจัดกิจกรรม

บริเวณตลาด อ.ต.ก. และขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในตลาดใช้บรรจุภัณฑ์จากไบโอชานอ้อย ทดแทนบรรจุภัณฑ์เดิม บรรจุภัณฑ์จากไบโอชานอ้อยนี้เป็นผลผลิตจากเทคโนโลยีชีวภาพ ที่นำวัสดุเหลือใช้ของชานอ้อยที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลมาผลิต เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ผลิตน้ำตาลอันดับ 3 ของโลกจึงทำให้มีชานอ้อยเหลือจากการผลิตเป็นจำนวนมาก จึงมีผู้ที่คิดนำมาผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับใส่อาหารทดแทนการใช้กล่องโฟมที่สร้างปัญหากับสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ในเวลานี้ และสอดคล้องกับงานวิจัย (ณัชชา บางท่าไม้ และชัยสิทธิ์ นวลจันทร์, 2552) เรื่อง การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนิสิตปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งเพศชายและหญิง มีความตระหนักต่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ โดยพิจารณาจากลักษณะของสินค้าที่เชื่อว่าสามารถช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้จริง คุณภาพดี โดยพฤติกรรมของคนกลุ่มนี้จะซื้อและใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นประจำและต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. จากพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครรวมไปถึงคนส่วนใหญ่ของประเทศที่นิยมรับรู้ข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์ รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้สื่อเหล่านี้เป็นสื่อหลักในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการณรงค์เกี่ยวกับการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นสื่อที่ได้รับคามนิยมและเข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากได้ดี

2. ภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งให้มีการรณรงค์เพื่อให้มีการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยเริ่มจากการให้ความรู้ เผยแพร่ให้ทั่วถึง เพิ่มความถี่ในการเข้าถึงและการรณรงค์ให้มีการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เนื่องจากยังมีคนจำนวนหนึ่งที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้และยังมีจำนวนอีกพอสมควรที่ยังไม่แน่ใจหรือไม่ทราบว่า ลักษณะอย่างไรที่จัดเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมบ้าง เมื่อขาดความรู้ก็จะไม่เห็นความสำคัญ ทำให้ไม่ตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

3. รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐควรมีมาตรการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เช่น ประชาสัมพันธ์สถานที่จำหน่ายบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มการรับรู้ของประชาชนด้านการเลือกซื้อหรือใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ว่าต้องไปซื้อที่ร้านขายเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถซื้อได้ทั่วไป การลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนกิจการที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมในการบรรจุสินค้า การออกแบบกระบวนการผลิต การบรรจุภัณฑ์ที่ส่งเสริมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนการผลิตลดลง การจัดจำหน่ายเชิงพาณิชย์ก็จะมากขึ้น ราคาขายก็ลดลง ส่งผลดีต่อการจัดจำหน่ายและการใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นในท้องตลาดโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). *คู่มือการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมฉบับย่อ*. สืบค้น 18 กันยายน 2558, จาก http://www.pcd.go.th/public/Publications/print_waste.cfm?task=ecodesign
- คงศักดิ์ ดอกบัว. (2556). *ทิศทางอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติกและแนวโน้มของโลก*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2558, จาก http://www.thaiplastics.org/content_attachment/attach/2013081.9.pdf.
- ชูชัย สมितिไกร. (2556). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา บางท่าไม้, และชัยสิทธิ์ นวลจันทร์. (2552). ทักษะคิดและพฤติกรรมการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 31(1-2), 56-71.
- ณัฐกนก รัตนางกูร. (2552). *การศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. (การศึกษานเฉพาะบุคคลหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร. (2553). *แบบจำลองพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุษรา สร้อยระย้า. (2554). *การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมจากเส้นใยกล้วยสำหรับบรรจุผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ศิริวรรณ โพธิ์ทอง. (2558). *การใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาสีและรสชาติของผลิตภัณฑ์อาหาร*. บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม สาขาการจัดการโลจิสติกส์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. สืบค้น 9 กรกฎาคม 2558, จาก <http://goo.gl/EOg04F>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). *สถิติประชากรและบ้าน-จำนวนประชากรแยกตามอายุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. สืบค้น 20 มกราคม 2557, จาก http://stst.dopa.go.th/stat/statnew/upstar_ago.php.
- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์. (2557, 5 พฤศจิกายน). *ปธ.สภา กทม.เซ็นคำสั่ง-แบ่งพื้นที่รับผิดชอบตรวจสอบติดตาม*. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2557, จาก www.thairath.co.th/content/461318.

องค์การตลาดเพื่อการเกษตร. (2558). *ไบโอชานอ้อย บรรจุภัณฑ์เพื่อโลกเรา*. สืบค้น 14 ตุลาคม 2558, จาก http://www.mof.or.th/mof_data/CSR/earth_heat/Bio-Sugarcane.pdf.

อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์. (2558). *ปัจจัยด้านเศรษฐกิจการเมืองของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย*. สืบค้น 14 ตุลาคม 2558, จาก <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/thailand/10134.pdf>.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper and Row.

ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

THE OPINIONS TOWARD VOLUNTEER SPIRITUAL BEHAVIOR OF STUDENTS
IN GRADUATE DIPLOMA PROGRAM IN TEACHING PROFESSION
FACULTY OF EDUCATION, ST. JOHN'S UNIVERSITY

สุพัตรา พะเนตรรัมย์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การสอนประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ปีการศึกษา 2557 รวม 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามประเภทมาตรวัด 5 ระดับ วัดความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา 3 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละต่อสังคม และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มีพฤติกรรมจิตอาสาทุก ๆ ด้านในระดับมาก ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.05 รองลงมาคือ ด้านความมุ่งมั่นพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนด้านการเสียสละต่อสังคมมีระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.78 ผลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในทุก ๆ ด้านแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ นักศึกษาเพศชาย อายุในช่วงต่ำกว่า 25 ปี และประสบการณ์สอน 6-10 ปี มีพฤติกรรมจิตอาสาในระดับมาก

คำสำคัญ : พฤติกรรมจิตอาสา การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม ความมุ่งมั่นพัฒนา

* นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, e-mail : patra.pp99@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the volunteer spiritual behavior of students in graduate diploma program in teaching profession, Faculty of Education, St. John's University 2) to compare the volunteer spiritual behavior of students in graduate diploma program in teaching profession, Faculty of Education, St. John's University classified by gender, age, and teaching experiences. The population were 162 graduate diploma program students in the academic year 2014. This study was operated by using 5 rating scale questionnaires, examined the opinions toward volunteer spiritual behavior in 3 aspects ; Helping others , Sacrifice to society and Commitment to development. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that the opinions toward volunteer spiritual behavior of students in graduate diploma program were high in all aspects. The highest was helping others ($\bar{x} = 4.05$), then the commitment to development ($\bar{x} = 4.03$) and the sacrifice to society ($\bar{x} = 3.78$) respectively. The results of comparing the opinions of students in graduate diploma program in teaching profession, Faculty of Education, St. John's University classified by gender, age and experience found that, male students, age under 25 years and had 6-10 years of teaching experience, have high level of volunteer spiritual behavior.

Keywords : Volunteer spiritual behavior, Helping others, Sacrifice to society,
Commitment to development

บทนำ

จิตอาสาเป็นคุณธรรมจริยธรรม ที่ควรให้เกิดขึ้นในสังคม จิตอาสาหมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวมโดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละสิ่งของ การเสียสละเงิน เวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งสามารถวัดความเป็นผู้มีจิตอาสาจากตัวแปรสังเกตได้คือ 1) การช่วยเหลือผู้อื่น 2) การเสียสละต่อสังคม และ 3) ความมุ่งมั่นพัฒนา (ณัชนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550)

จิตอาสานับเป็นคุณธรรมประการหนึ่ง ที่สังคมปรารถนาให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นคุณธรรมที่แสดงถึงสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม โดยแสดงออกเป็นพฤติกรรมอาสาทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ปัจจุบันสังคมไทยคาดหวังว่าจิตอาสาจะเป็นคุณธรรมที่สมาชิกยึดมั่น ไม่ว่าจะเป็นบทบาทอยู่ในส่วนใดของสังคม ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ที่บุคคลเป็นสมาชิก กลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่สังคมให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้เป็นผู้มีจิตอาสา นั่นคือ กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ซึ่งสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เป็นผลที่มาจาก การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ ในช่วง 2 ทศวรรษ ที่ผ่านมานี้ ซึ่งนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงบริบทของสังคมไทย ให้ผลกระทบทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะการเติบโตทางด้านวัตถุที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดอิทธิพลของวัฒนธรรมบริโภคนิยม วัตถุนิยม และกระตุ้นโน้มน้าว ส่งเสริมให้บุคคล โดยเฉพาะเยาวชนวัยหนุ่มสาวอันเป็นพลังสำคัญของสังคมในอนาคต ตั้งเป้าหมายของชีวิตที่เป็นการแสวงหาความมั่งคั่งและวิถีแบบฟุ้งเฟ้อ รักความสบาย เน้นการแข่งขัน เกิดความคิดตัวใครตัวมัน ขาดจิตสำนึกสาธารณะ (วิมลพรรณ อาภาเวท และณริศา ชัยสุขมงคลลาภ, 2556)

ปัญหาความเห็นแก่ตัวในสังคมที่มีการสะสมมานาน รวมถึงเหตุการณ์น้ำท่วม ทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการทบทวนสถานะของประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ในด้านสังคมเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กันเพื่อความอยู่ดีมีสุขของทุกคน จึงได้มีการเน้นในเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา ส่งผลให้มีการรวมตัวและการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน มีการสร้างคุณค่าด้านการสำนึกรักบ้านเกิด ด้วยการเตรียมศักยภาพรองรับ ทางด้านการบริหารของภาครัฐเพื่อส่งเสริมกระบวนการประชาคมในการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งการรักษาค่านิยมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกกลืนมานาน มาปรับใช้ให้กับสถานการณ์ประเทศที่เปลี่ยนไปอย่างเหมาะสม ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องการเห็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือกัน ที่เริ่มเสื่อมถอยลง มีการสร้างแนวทางการปลูกฝังที่ดีทางด้านจิตใจ ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) จึงได้ตระหนักในการยึดโยงคนไทยให้เป็นปึกแผ่น ลดอิทธิพลของความทันสมัย

และลดปัญหาความขัดแย้งให้ลดลง โดยให้ความสำคัญกับการบ่มเพาะจากครอบครัวให้เกิดลักษณะอัตลักษณ์ ให้บุตรหลานได้ตระหนักถึงการมีจิตสำนึกที่ดี รวมถึงการมีจิตอาสา (ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์, 2555)

ความอ่อนแอทางด้านจิตใจของเยาวชน มักทำให้เกิดการหวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุ้งโดยง่าย เนื่องจากขาดทักษะในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง จึงทำให้ผลิตเพลินจิตอาสามณ์และสิ่งยั่วยุ้งต่าง ๆ เกิดความรุนแรงทางความคิด เช่นอารมณ์ฉุนเฉียว โกรธ เกลียด หงุดหงิด เปื้อน่าย ชิมเศร้า ท้อแท้ สับสน และฟุ้งซ่าน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 24 ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติการให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในทุกชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม พบว่าการส่งเสริมนักเรียนจิตอาสาเป็นการเรียนรู้ทางตรงที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเสียสละ มี“จิตอาสา” ช่วยเหลือสังคมอย่างเต็มใจ (วลัยรัตน์ ยิ่งดำเนิน, 2554)

นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จัดการศึกษาหลักสูตรตามมาตรฐานความรู้ของครูสภาและประสบการณ์วิชาชีพครู 11 มาตรฐานที่ครูสภากำหนด โดยเฉพาะวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนทำโครงการจิตอาสาภายในมหาวิทยาลัย อีกทั้งมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นมีอัตลักษณ์ คือ จิตอาสา ดังนั้นกระบวนการที่ทำให้เกิดพฤติกรรมจิตอาสานั้น นอกจากสอดแทรกในหลักสูตรการเรียนการสอนแล้ว ยังมีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้เกิดพฤติกรรมจิตอาสาแต่ยังไม่มีการประเมินพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา ว่าเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษาแล้ว นักศึกษามีพฤติกรรมจิตอาสาอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะนำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งหมด 162 คน ซึ่งเป็นข้อมูลของสำนักงานทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในปีการศึกษา 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) โดยสอบถามระดับพฤติกรรมแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายความว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายความว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายความว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายความว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นโดยคำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การสอนด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.10 อายุระหว่าง 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.10 ประสบการณ์การสอน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.70

2. ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละต่อสังคม และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา ตามแนวคิดจิตอาสาของ ฌ็องฌัก กุสแซง (2550) สรุปได้ว่า

2.1 ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.05 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจากด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาการให้กำลังใจเพื่อน เมื่อประสบปัญหาชีวิต และแนะนำเพื่อน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.23 อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาบริจาคสิ่งของให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.55 อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการเสียสละต่อสังคม

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจากด้านการเสียสละต่อสังคม พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาการช่วยเก็บขยะและทำความสะอาดบริเวณที่สาธารณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.96 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พฤติกรรมจิตอาสาร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมทุกครั้งในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.84 อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาบริจาคอาหารกลางวันให้ผู้ด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านความมุ่งมั่นพัฒนา

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจากด้านความมุ่งมั่นพัฒนา พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาการคิดว่าสังคมที่ดียอมทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.42 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือพฤติกรรมจิตอาสา การไม่เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างปัญหาให้กับสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.36 อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.59 อยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การสอน

3.1 จำแนกตามเพศ จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เพศชาย มีค่าเฉลี่ย 4.04 มีพฤติกรรมจิตอาสามากกว่าเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.93 และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาทั้ง 3 ด้าน พบว่า เพศชายมีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าเพศหญิง ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.16 ด้านการเสียสละต่อสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.87 และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 4.08

3.2 จำแนกตามอายุ จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมาอายุ 25-30 ปี มีค่าเฉลี่ย 3.97 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาอายุ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาด้านช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ย 4.15 มากกว่ากลุ่มอื่น นักศึกษาที่มีอายุ ต่ำกว่า 25 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ด้านการเสียสละต่อสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.85 และด้านความมุ่งมั่นพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 4.09 มากกว่านักศึกษากลุ่มอื่น

3.3 จำแนกตามประสบการณ์การสอน จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี สูงสุด ค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมา ประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาด้านความมุ่งมั่นพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 4.19 และด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.17 มากกว่ากลุ่มอื่น และนักศึกษาที่มีประสบการณ์

การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาด้านการเสียสละต่อสังคมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.82

การอภิปรายผลและสรุป

1. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.05 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจากด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา การให้กำลังใจเพื่อน เมื่อประสบปัญหาชีวิต และการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.23 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นครู มีพื้นฐานแห่งความเมตตากรุณา ดังนั้นเมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อน จึงเกิดความรู้สึกสงสาร เอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งแสดงถึงการมีพฤติกรรมจิตอาสา สอดคล้องกับ ปิยะนาถ สรวิสูตร (2552) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะจิตอาสาของผู้มีจิตอาสา การเกิดความรู้สึกสงสารจากการพบเห็น เนื่องจากพบเห็นผู้ที่เดือดร้อนกว่าตนเอง และอยากช่วยเหลือให้ได้รับความสุข จึงอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อบุคคลได้รับความช่วยเหลือมีความสุข ก็จะทำให้รู้สึกประทับใจ และสอดคล้องกับ ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ได้กล่าวว่า ตัวชี้วัดจิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบด้วย การแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่น และการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น

2. ด้านการเสียสละต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อจากด้านการเสียสละต่อสังคม พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาการช่วยเหลือและทำความสะอาดบริเวณที่สาธารณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.96 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นผู้สอน เป็นผู้อบรม คุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน และเป็นตัวอย่างที่ดีในการมีจิตอาสา อยากให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด ปลอดภัย จึงเสียสละเวลาในการทำทำความสะอาด เพื่อเป็นแบบอย่างกับนักเรียน ดังที่ มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ (2551) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้มีจิตอาสา คือการมีจิตที่ต้องการให้ผู้อื่น การให้เงินให้สิ่งของ รวมทั้งด้านแรงงาน แรงกาย เพื่อสละเวลาในการทำเพื่อสังคม จนไปถึงการสละความเป็นตัวตนหรืออัตตาของตัวเอง และสอดคล้องกับ ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ได้กล่าวว่า ตัวชี้วัดจิตอาสาด้านการเสียสละต่อสังคม คือ การสละเงิน แรงกาย เพื่อผู้อื่นและสังคม การสละเวลาและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

3. ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจากด้านความมุ่งมั่นพัฒนา พบว่า

ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาการคิดว่าสังคมที่ดียอมทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.42 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นครู มีภาระหน้าที่ในการพัฒนาประเทศ โดยการอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เป็นคนดี รวมทั้งปลูกฝัง ค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้เรียน ในเวลาสอนและนอกเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สมนึก เหลี่ยมศรี (2549) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะความมุ่งมั่นพัฒนา หมายถึง ทักษะ ความรู้สึกรู้สีก ค่านิยมต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้แสดงออก เพื่อการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในทางที่ดี โดยมีการใฝ่หาความรู้ รับฟังความคิดเห็นและนำไปปรับปรุงในการทำงานของตน และสอดคล้องกับ ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ได้กล่าวว่า ตัวชี้วัด จิตอาสาด้านความมุ่งมั่นพัฒนา คือ การใส่ใจปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นที่จะพัฒนาสังคม และการพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย

4. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายมีสรีระแข็งแรงกว่าเพศหญิง ดังนั้นพฤติกรรมการแสดงออกจึงมากกว่าเพศหญิง ส่วนช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าช่วงอายุอื่น ทั้งนี้เพราะ ช่วงอายุนี้นี้เป็นช่วงอายุที่เปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมจิตอาสา ทำให้ทัศนคติจิตอาสา มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลพรรณ อาภาเวท, เณริศา ชัยสุขมงคล (2556) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร วัดดูประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรของวัยรุ่น และมีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี เนื่องจากครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอน ครูส่วนใหญ่ได้รับการอบรม และพัฒนาตนเองผ่านสถาบันต่าง ๆ มาเป็นอย่างดี เช่นสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปีนี้ มีความพร้อมที่จะทำประโยชน์ต่อผู้อื่น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. จิตอาสาในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า นักศึกษามีจิตอาสาการบริจาคสิ่งของให้กับหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้มีการส่งเสริมจิตอาสาการบริจาคสิ่งของ
2. จิตอาสาในด้านการเสียสละต่อสังคม พบว่า นักศึกษามีจิตอาสาการบริจาคอาหารกลางวันให้ผู้ด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรมีกิจกรรมจิตอาสาออกนอกสถานที่ เช่นการไปดูแลผู้สูงอายุ สถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า เพื่อฝึกฝนตนเองและปลูกฝังให้นักศึกษามีจิตอาสามากยิ่งขึ้น
3. จิตอาสาในด้านความมุ่งมั่นพัฒนา พบว่า นักศึกษามีจิตอาสาการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ควรพัฒนาจิตอาสาความเป็นผู้นำโดยให้นักศึกษาเป็นผู้จัดทำ

โครงการจิตอาสาด้วยตนเอง ได้ฝึกฝนการให้บริการ และการพัฒนาสังคมซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีจิตอาสาความเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จิตอาสาพฤติกรรมด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการสร้างจิตอาสาเพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาได้เกิดพฤติกรรมจิตอาสาในทุก ๆ ด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนิชากร ศรีบุรณ์. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์. (2555). รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบางน้ำหวาน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- ปิยนารถ สรวินทร. (2552). แรงจูงใจของผู้นำเยาวชนที่มีจิตอาสาในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม : กรณีศึกษา สภายาวชนกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. (2551). จิตอาสา...ทำไม. สารเพื่อนเสมอ, 5(30), 10-11.
- วลัยรัตน์ ยิ่งดำนุ่น. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการจิตอาสา : กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่ลูกหวาดจวนอุบลมภ์”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- วิมลพรรณ อาภาเวท, และณริศา ชัยสุขมงคลลาภ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สมนึก เหลี่ยมศรี. (2549). ความต้องการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์เครือข่ายยมเหนือ อำเภอสอง จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร THE STUDY OF PARENTS' SATISFACTION TOWARD THE ADMINISTRATION OF JOSEPH PHICHIT SCHOOL

เกียรติศักดิ์ นาคสนธิ *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนยอแซฟพิจิตร จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยเกณฑ์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและอาชีพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านงานบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงานวิชาการ ส่วนด้านงบประมาณ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการบริหารงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ การบริหารงาน ผู้ปกครองนักเรียน

* นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, e-mail : kiet_005@hotmail.co.th

Abstract

The objectives of this research were 1) to study parents' satisfaction toward the administration of Joseph Phichit School in 4 areas, namely: academic, fiscal, personnel and general administration and 2) to compare parents' satisfaction toward the administration of Joseph Phichit School classified by educational and occupational background. The sample was 297 parents and questionnaires were used to gather data. The data was analyzed by frequency, percentage, average and standard deviation. The one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) tests and paired with LSD.

The results showed that: 1) The parents' satisfaction toward the administration of Joseph Phichit School in the 4 areas was at high level, the most highly satisfaction was the general administration, while the least satisfaction was the fiscal administration. 2) The comparison results, classified by the parents' educational background showed that there was no statistically significant difference at 0.05, while the comparison, classified by occupations showed that there was statistically significant difference at 0.05.

Keywords : Satisfaction, Administration, Parents of students.

บทนำ

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้ความรู้เป็นฐานของการแข่งขันอย่างแพร่หลาย การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้คนมีคุณภาพ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริง เช่น จากหลักการให้การศึกษาอย่างแท้จริงแก่เยาวชนในวัยเรียน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน จากการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐเปลี่ยนเป็นสังคมชุมชนมีส่วนร่วม จากการจัดการศึกษาตามความพร้อมของผู้จัดเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตระหนักถึงสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์, 2551) นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับกระแสโลกดังกล่าวเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้อธิบายถึงความมุ่งหมายและหลักการ เพื่อให้เป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาของชาติที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน ภายใต้วิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินการ การควบคุม การจัดบริการเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อันได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ กิจกรรม บริการต่าง ๆ อาคารสถานที่ งานติดต่อสื่อสาร และงานด้านการเงินงบประมาณต่าง ๆ งานบริหารโรงเรียนนั้น ตามปกติผู้บริหารมักจะจัดรูปงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน หรือถ้าจะมีการจำแนกประเภทแตกต่างกันออกไปบ้างก็ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ลักษณะของงาน และความคิดเห็นของผู้บริหารแต่ละคนและเป็นการกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนที่จะต้องร่วมกันดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้วยแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ และเป็นไปตามสภาพความ

ต้องการของสังคม เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวางแผนและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด ด้วยกระบวนการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานบุคคล กระบวนการบริหารงานแผนงานและงบประมาณ และกระบวนการบริหารงานบริหารทั่วไป

โรงเรียนยอแซฟพิจิตร เป็นโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นโรงเรียนคาทอลิกของสภาการศึกษาแห่งประเทศไทย ในความรับผิดชอบของฝ่ายการศึกษาสังฆมณฑลนครสวรรค์ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย-มัธยมศึกษาปีที่ 3 และดำเนินการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในปี 2557 มีจำนวนนักเรียน 1,300 คน มีครู 70 คน และนักการภารโรง 20 คน การจัดการศึกษาของโรงเรียนยอแซฟพิจิตรในปัจจุบันมีการบริหารงาน 4 ด้าน ซึ่งได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เริ่มตั้งแต่ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมดำเนินการสอน ร่วมสนับสนุนและร่วมประเมินผลงาน ทำให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องและพัฒนาจุดเด่นให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของชุมชน เพื่อให้ปรับปรุงระบบบริหาร การบริหารการจัดการศึกษา และฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังมีปัญหาอยู่มาก เช่น บุคลากรมีอัตราการย้ายออกมาก ครูและผู้ปกครองขาดการประสานงานในการแก้ปัญหาเด็ก ผู้ปกครองขาดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาโรงเรียน (แผนปฏิบัติงานประจำปี, 2555) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ยากต่อการวางแผนและตัดสินใจในการตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความพึงพอใจดังกล่าว

นอกจากนี้จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้สะท้อนให้โรงเรียนได้เห็นภาพการจัดตามกรอบมาตรฐานการศึกษาชาติ การศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งผลการประเมินรอบสาม ได้รับข้อเสนอแนะให้โรงเรียนได้พัฒนาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เน้นให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้ระดมทักษะ ความสามารถในการส่งเสริม พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนต่อไป (แผนปฏิบัติงานประจำปี, 2555) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อที่โรงเรียนจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง รวมทั้งวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนหอแซฟฟิเจอร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนหอแซฟฟิเจอร์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในรูปแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนหอแซฟฟิเจอร์ เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาแล้ว ผลปรากฏว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 – 1.00 ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามทุกข้อมีความตรงสอดคล้องกับเนื้อหา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนหอแซฟฟิเจอร์ ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,300 คนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนหอแซฟฟิเจอร์ ในปีการศึกษา 2557 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ตามตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 297 คน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง นำมาคัดเลือกและตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วมาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม สำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนหอแซฟฟิเจอร์ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ด้านคือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานบุคคล 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายรายด้านและรายข้อ และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการ

บริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ (F-test)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และส่วนใหญ่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00

2. ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร รายละเอียดแต่ละด้านมี ดังนี้

2.1 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สภาพอาคารเรียนและอาคารประกอบการต่าง ๆ แข็งแรง มั่นคง สะอาด และปลอดภัย ($\bar{x} = 4.40$) รองลงมา คือ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านนักเรียนถึงผู้ปกครองทุกครั้งที่มีเรื่องสำคัญ และโรงเรียนมีสนามและสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีห้องน้ำบริการนักเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.28$)

2.2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารแต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเหมาะสม ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมา คือ ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การสอนนักเรียน ($\bar{x} = 4.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดี และเป็นกันเองกับผู้ปกครอง ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และบุคคลอื่นตามโอกาส และความเหมาะสม ครูเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ติดตามพฤติกรรมทั้งในและนอกเวลาเรียน ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู และครูใช้วาจาสุภาพและอ่อนโยนกับนักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป ($\bar{x} = 4.28$)

2.3 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ด้านวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถสอบเข้าศึกษาต่อโรงเรียนอื่นได้ตามต้องการ และการยกย่องให้กำลังใจและประกาศเกียรติคุณของนักเรียนที่เรียนดี ประพฤติดี และสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ การสนับสนุนวัสดุการเรียน สมุดและหนังสือแก่ผู้เรียน ($\bar{x} = 4.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย ($\bar{x} = 4.13$)

2.4 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร ด้านงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมา คือ ความสะดวกรวดเร็วในการบริการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินเป็นมาตรฐาน ($\bar{x} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 3.58$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพ รายละเอียด ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า กลุ่มวุฒิการศึกษาที่ต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร ที่มีอาชีพต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความพึงพอใจ ด้านงบประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร ด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง และผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีความพึงพอใจมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานธุรกิจเอกชน

การอภิปรายผลและสรุป

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร จำแนกเป็นรายด้าน ตามขอบข่ายและภาระงาน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ด้านงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอแซฟพิจิตร ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถสอบเข้าศึกษาต่อโรงเรียนอื่นได้ตามต้องการ และการยกย่องให้กำลังใจและประกาศเกียรติคุณของนักเรียนที่เรียนดี ประพฤติดี และสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนได้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานของสาระการเรียนรู้ โดยให้ผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตรและเน้นให้ผู้สอนมีวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีการประเมินผลนักเรียน

โดยใช้ข้อสอบมาตรฐานของสังฆมณฑล ซึ่งเป็นข้อสอบเฉพาะของโรงเรียนในเครือคาทอลิก รวมถึงกระบวนการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินแจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย แกมนิล (2550) ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสามสิบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสามสิบ จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ด้านงบประมาณ

จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอศุขพิจิตร ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดสรรงบประมาณ ในการพัฒนาการเรียนการสอน ความสะดวกรวดเร็วในการบริการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินเป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารด้านงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะโรงเรียนในเครือคาทอลิกมีการบริหารด้านงบประมาณการเงินที่ค่อนข้างเป็นเอกเทศ โดยการกำกับติดตามจากสังฆมณฑลนครสวรรค์ และมีการกระจายอำนาจให้กับโรงเรียนโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ให้มีอำนาจในงานด้านงบประมาณได้อย่างอิสระ ทำให้ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการบริหารด้านงบประมาณดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย วัฒนศิริ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดนันทบุรี ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การบริหารงานการเงินเป็นงานที่ผู้ปกครองมีความต้องการเป็นอันดับสุดท้าย เพราะเป็นการบริหารภายในของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบดำเนินการภายใต้ นโยบายและระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอศุขพิจิตร ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ครู และครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การสอนนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรครูในโรงเรียนที่เพียงพอ มีคุณวุฒิทางการศึกษา ครบทุกสาระการเรียนรู้ อีกทั้งวัยวุฒิของครูอยู่ระหว่างอายุ 24 ถึง 50 ปี อายุเฉลี่ย 31 ปี เป็นผลให้ผู้ปกครองไว้วางใจในการสอนของครูในโรงเรียน อีกทั้งครูมีบุคลิกภาพ อ่อนโยน สุภาพ แต่งกายเรียบร้อย รวมถึงการวางแผนจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานการเรียนการสอน และงานพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย แกมนิล (2550) พบว่า ด้านความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ในระดับพึงพอใจมาก โดยนักเรียนพึงพอใจมาก คือ ด้านครูผู้สอนและครูที่ปรึกษา

4. ด้านการบริหารทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อสภาพอาคารเรียนและอาคารประกอบต่าง ๆ ที่แข็งแรง มั่นคง สะอาด และปลอดภัย และมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านนักเรียนถึงผู้ปกครองทุกครั้งที่มีเรื่องสำคัญ และโรงเรียนมีสนามและสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้จัดบริบท อาคารหลัก อาคารประกอบ ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สะดวก เน้นความปลอดภัยของนักเรียน ส่วนด้านการแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศของโรงเรียน มีสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนให้กับนักเรียน และผู้ปกครองเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน บุญสีลา (2550) ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนวัดจระเข้ใหญ่ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยได้พิจารณาผล ค่าเฉลี่ยและนำด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ มาเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนควรมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นและทันสมัย เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดในการเข้าร่วมแข่งขัน กิจกรรมการส่งเสริมทักษะ ความรู้ ความสามารถด้านวิชาการในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

2. ด้านงบประมาณ

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการจัดระบบเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็นไว้ล่วงหน้า เพื่อสะดวกในการแจ้งกับผู้ปกครอง รวมถึงการพร้อมรับการติดตาม ตรวจสอบ ด้านงบประมาณอย่างเป็นระบบ และดำเนินการวางระบบสารสนเทศให้สามารถนำไปใช้ในการบริหารได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของโรงเรียน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดี และเป็นกันเองกับผู้ปกครอง ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และบุคคลอื่นตามโอกาส และความเหมาะสม ครูเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ติดตามพฤติกรรมทั้งในและนอกเวลาเรียน ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู และครูใช้วาจาสุภาพและอ่อนโยนกับนักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการดำเนินติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และรายงานความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบเป็นระยะ เพื่อลดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน รวมถึงการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง โดยจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองระดับโรงเรียน ชั้นเรียน และห้องเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ครู รวมไปถึงส่งเสริมให้ครูใช้วาจาสุภาพและอ่อนโยนกับนักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านการบริหารทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีห้องน้ำบริการนักเรียนอย่างเพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มเติมห้องน้ำในทุกระดับชั้น เพื่อให้มีห้องน้ำที่สะอาด ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ และให้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอในทุกระดับชั้นภายในโรงเรียน และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อผู้ที่มาใช้บริการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- โรงเรียนยอแซฟพิจิตร. (2555). *แผนปฏิบัติงานประจำปี [เอกสารอัดสำเนา]*. พิจิตร: ม.ป.พ.
- วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. (2551). *รายงานการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เขตตรวจราชการที่ 13 โดยใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง*. นครราชสีมา: ม.ป.พ.
- สมหมาย วัฒนะศิริ. (2539). *การจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- อำนวย แกมนิล. (2550). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสามสิบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อุเทน บุญสีลา. (2550). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนวัดจระเข้ใหญ่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- Krejcie, R. V., & Morgan. D. V. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 680.

คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2556 - 2557 (รุ่นที่ 15)
CHARACTERISTICS OF GRADUATES ACCORDING TO THAI QUALIFICATIONS
FRAMEWORK FOR HIGHER EDUCATION (TQF : HEd)
IN SOUTHEAST BANGKOK COLLEGE, 2013-2014 (BATCH # 15)

เพลินพิศ ศิริสมบุญ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2556-2557 (รุ่นที่ 15) มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 599 คน ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลทั้งหมด จากประชากรจำนวน 1,187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมสูงสุด รองลงมาคือ คุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสามคือ คุณลักษณะของบัณฑิตด้านความรู้ อันดับสี่คือ คุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา อันดับสุดท้ายคือ คุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกตามหลักสูตร ผลการประเมินจากผู้ใช้บัณฑิต เรียงตามลำดับ พบว่า หลักสูตรนิติศาสตร์ มีคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลักสูตรอื่นได้แก่ หลักสูตรการบัญชี หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ หลักสูตรระบบสารสนเทศทางธุรกิจ หลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม และหลักสูตรการตลาด อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ

คำสำคัญ : กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คุณลักษณะของบัณฑิต
วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

* อาจารย์ประจำสำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, e-mail : ploenpit@southeast.ac.th

Abstract

This study was survey research. The purpose of this study was to explore the characteristics of graduates according to Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF : HEd) in Southeast Bangkok College, academic year 2013-2014. The sample size of this study was 599 students. The sample was selected from 1,187 students which are population. The research instrument was the 5 rating scale questionnaire. The results of this study showed that the overall characteristics of Southeast Bangkok College graduates according to Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF : HEd) was at a high level. The highest level was ethics and moral. The second one was interpersonal skills and responsibility. The third highest mean score was knowledge. The fourth rank was cognitive skills, the sample also demonstrated high level of numerical analytical, communication and information technology skills. In terms of each program, the results showed that the Law Program had highest level of the characteristics of graduates according to TQF : HEd. Subsequently Accounting Program, Business English Program, Business Information System Program, Logistics Management Program, Information Technology Program, Industrial Management Technology Program and Marketing Program were rated at high levels.

Keywords : Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF: HEd),
Characteristics of graduates, Southeast Bangkok College

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542, 2545) ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา มีการเน้นในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตร และการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาของนักศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณค่าและวัฒนธรรมของไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการจึงมีกฎเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตให้เป็นตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF : HEd หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (TQF : HEd หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษาซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิ และสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนา ว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ.2557 ได้มีการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 (สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา, 2557) โดยกำหนดไว้ในองค์ประกอบประกันคุณภาพระดับหลักสูตรคือ องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมได้หลายสาขาวิชาชีพ โดยดำเนินการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี 4 คณะ คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยคุณภาพของบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกที่ผลิตได้ ต้องสอดคล้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)

2. ด้านความรู้ (Knowledge) 3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก จึงเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อตรวจสอบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติเพียงใด ซึ่งแสดงถึงควมมีคุณภาพ มีมาตรฐานของกระบวนการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิต ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)
2. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิต ด้านความรู้ (Knowledge)
3. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิต ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
4. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิต ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)
5. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิต ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2556 – 2557 (รุ่นที่ 15) โดยผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง หัวหน้างานของบัณฑิตตามทีบัณฑิตให้ข้อมูลไว้ในการขึ้นทะเบียนบัณฑิต

นิยามศัพท์

1. คุณลักษณะของบัณฑิต หมายถึง สิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะประจำตัว ในเรื่อง การแสดงออกทางพฤติกรรมภายใต้คุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2556-2557 (รุ่นที่ 15)
2. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้คุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยความประพฤติ อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับ วิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและ สังคม

4. ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการเสนอ ข้อมูล การวิเคราะห์และแจกแจงข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

5. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ สถานการณ์ และใช้ความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิด หลักการทฤษฎี และกระบวนการต่าง ๆ ในการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

6. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

7. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการ สื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

8. ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง หัวหน้างานของบัณฑิต ในระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซารัสท์ บางกอก ที่บัณฑิตทำงานอยู่

9. สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบการที่บัณฑิตของวิทยาลัยเซารัสท์บางกอก เข้าไปทำงาน เช่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

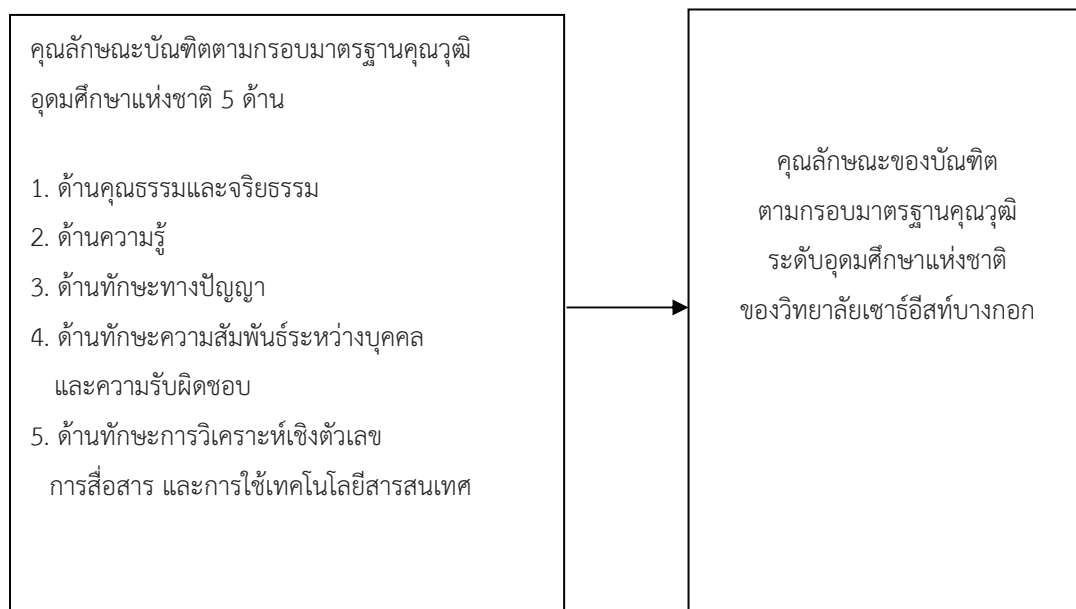
1. ทำให้ทราบถึงระดับคุณลักษณะของบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. เป็นแนวทางในการพัฒนา การผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่ คณะกรรมการอุดมศึกษารับรอง ทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

3. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และการพัฒนา หลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ดังมีกรอบแนวคิด ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ใช้บัณฑิต ของบัณฑิตปริญญาตรีวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ปีการศึกษา 2556-2557 (รุ่นที่ 15) จำนวน 1,187 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บัณฑิต ของบัณฑิตปริญญาตรีวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ปีการศึกษา 2556-2557 (รุ่นที่15) ที่ตอบแบบสอบถาม และตอบกลับมาข้อมูลสภาพสมบูรณ์ จำนวน 599 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สร้างจากการวิเคราะห์แนวคิด ข้อมูล เนื้อหา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ระดับการบังคับบัญชาของบัณฑิต ลักษณะของสถานประกอบการที่บัณฑิตทำงานอยู่ ระยะเวลาการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใช้บัณฑิต กับบัณฑิต โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดระดับคุณลักษณะของบัณฑิต ในเรื่องการแสดงออกทางพฤติกรรมของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษารวบรวมแนวคิด ข้อมูล และปรับปรุงจากงานวิจัยต่าง ๆ ตามเนื้อหากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 ด้าน มีจำนวน 27 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม มี 6 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านความรู้ มี 5 ข้อ

ด้านที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญา มี 5 ข้อ

ด้านที่ 4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มี 5 ข้อ

ด้านที่ 5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มี 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะทั่วไป ในประเด็น ดังนี้ ข้อเสนอแนะในเรื่องคุณลักษณะที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมของบัณฑิตวิทยาลัยเซนต์อีส์ท์บางกอก ข้อเสนอแนะในเรื่องการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แนวทางการสร้างและการพัฒนาแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมเอกสาร ข้อมูล เนื้อหา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับเนื้อหาของแบบสอบถาม

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity) ได้นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

3. การนำแบบสอบถามไปทดลองก่อนใช้จริง (Try Out) โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่คล้ายคลึงกับประชากรที่จะเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 คน จากนั้น จึงนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) จากการดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้ข้อคำถามที่ใช้ได้ 27 ข้อ

4. การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวัดค่าความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ด้วยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้กำหนดให้บัณฑิตทุกคนแจ้งชื่อหัวหน้างาน หน่วยงาน และที่อยู่ทำงานในแบบฟอร์มขอข้อมูลบัณฑิต ในวันลงทะเบียนจบการศึกษา

2. จากนั้นจึงดำเนินการจัดส่งจดหมายชี้แจงการขอเก็บข้อมูล พร้อมแนบแบบสอบถามไปให้ผู้ใช้นิตติ หรือบริษัท ที่บัณฑิตทำงานอยู่ทางไปรษณีย์ จำนวน 1,187 ฉบับ

3. เมื่อผู้ใช้นิตติตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จัดส่งแบบสอบถามกลับคืนให้วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ทั้งทางไปรษณีย์ ทางอีเมล ทางแฟกซ์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 599 ฉบับ คิดเป็นมากกว่าร้อยละ 20 (ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา กำหนดไว้)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สรุปประเด็นและนำเสนอข้อมูลด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 599 คน ส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าแผนก จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมาเป็นหัวหน้าฝ่าย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 สำหรับลักษณะของสถานประกอบการที่บัณฑิตทำงานอยู่ ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานเอกชน จำนวน 451 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3 รองลงมาเป็นหน่วยงานราชการ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 สำหรับระยะเวลาทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใช้นิตติกับบัณฑิต ส่วนใหญ่ทำงานมากกว่า 12 เดือน มีจำนวน 387 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมาเป็น 7-9 เดือน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของบัณฑิต ในเรื่องการแสดงออกทางพฤติกรรมของบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, $sd. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, $sd. = 0.53$) รองลงมามีคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, $sd. = 0.52$) อันดับสามคือ มีคุณลักษณะของบัณฑิตด้านความรู้ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, $sd. = 0.57$) อันดับสี่คือ มีคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$, $sd. = 0.66$) อันดับสุดท้ายคือ มีคุณลักษณะของบัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, $sd. = 0.62$)

คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลการประเมินจากผู้ใช้บัณฑิต เมื่อพิจารณาแยกตามหลักสูตร เรียงตามลำดับ พบว่า หลักสูตรนิติศาสตร์ มีคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.48$, $sd. = 0.46$) หลักสูตรการบัญชี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, $sd. = 0.46$) หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, $sd. = 0.52$) หลักสูตรระบบสารสนเทศทางธุรกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, $sd. = 0.43$) หลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, $sd. = 0.47$) หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, $sd. = 0.44$) หลักสูตรเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, $sd. = 0.57$) หลักสูตรการตลาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$, $sd. = 0.40$)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก สามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ของบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

1.1 ทักษะทางด้านภาษาที่หลากหลาย ภาษาต่างประเทศในแขนงต่างๆ เพื่อรองรับ AEC เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น

1.2 ทักษะการคิด วิเคราะห์ การจับใจความ สรุปผล อย่างเป็นระบบ

1.3 เพิ่มเติมทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข

1.4 ความกล้าตัดสินใจ ความกล้าแสดงความคิดเห็น ทักษะความเป็นผู้นำ

1.5 เพิ่มเติมในเรื่องความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา

1.6 เพิ่มความรอบคอบในการทำงานมากขึ้น

1.7 พัฒนาทักษะการพูดในที่สาธารณะ

1.8 พนักงานมีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว ตามหลักสูตรที่เรียนมาได้อย่างดียิ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

2.1 ควรอบรมเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดการองค์การ การพัฒนาองค์การ การทำงานเป็นทีม

2.2 ควรมีหลักสูตรให้มีการทดลองทำงานเสมือนสถานที่จริง หรือมีการจัด Workshop สอนให้ทำงานในสถานประกอบการจริง ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้บัณฑิตคุ้นชินกับการปรับตัวได้เร็วขึ้น เมื่อเข้าสู่สถานประกอบการจริง

2.3 ในการเรียนการสอน ควรเพิ่มกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น การจัดธุรกิจ ตัวอย่าง หรือบริษัทตัวอย่างให้ศึกษา เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาในการทำงาน

2.4 เพิ่มทักษะภาษาอังกฤษ ทั้งด้านการสื่อสาร การนำเสนอผลงานภาษาอังกฤษ หรือเน้นภาษาอังกฤษโดยการรับรองผลด้วยมาตรฐานสากล เช่น ต้องได้คะแนนสอบ TOEIC ตามที่กำหนดก่อนจบการศึกษา

2.5 ต้องการให้เปิดสอนหลักสูตรภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาญี่ปุ่น

2.6 ควรพัฒนาความรู้ในด้านโลจิสติกส์เพิ่มเติม

2.7 การวิเคราะห์เพิ่มผลผลิตในกระบวนการทำงาน

2.8 การใช้เครื่องมือประยุกต์ใช้กับงาน 3D diagram หรือ หลักสูตรในด้านการพัฒนาเว็บไซต์

2.9 บัณฑิตใช้ความสามารถได้เต็มที่ตามหลักสูตรที่ได้ศึกษาจากวิทยาลัยฯ ได้ดีมาก และสามารถปรับตัวได้ในการทำงานอย่างดียิ่งแล้ว

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 ควรให้นักศึกษาทำโครงการที่มีความสอดคล้องกับการทำงานในองค์กร

3.2 บริษัทต้องการให้ทางวิทยาลัยจัดงานวันนัดพบแรงงาน หรือมีการส่งนักศึกษา มาฝึกงาน

3.3 การผลิตนักศึกษาในสังคมปัจจุบัน มีความรู้อย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีคุณธรรม จริยธรรมด้วย องค์กรต้องการบุคลากรเก่งและดีด้วย

3.4 บัณฑิตของวิทยาลัยฯ เป็นผู้ปฏิบัติงานที่เรียบร้อยมาก

3.5 จุดเด่นของบัณฑิต คือ มีความตั้งใจในการทำงาน มีการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาอยู่เสมอ

3.6 บัณฑิตของวิทยาลัยฯ เป็นเด็กดี มีวินัย มีความซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี มีระบบการจัดการงานได้ดีว่าสิ่งไหนสำคัญและเร่งด่วน ขอขอบคุณ ทางวิทยาลัยฯ ที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อบริษัทและประเทศชาติต่อไป

การอภิปรายผลและสรุป

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ผู้วิจัยขออภิปรายผล พิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการใช้ชีวิต คุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเมื่อคนในสังคมมีคุณธรรม จริยธรรม ทุกสังคมก็จะน่าอยู่มากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ก็จะน้อยลง ซึ่งบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม ดังปรัชญาของวิทยาลัยฯ ที่ได้ตั้งไว้ คือ “คุณวุฒิ คุณธรรม คุณค่า” ดังนั้นในด้านคุณธรรม จริยธรรม ของบัณฑิตวิทยาลัยฯ มีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตพร ชูแสง (2554) กองแผนงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553) และ วิมานพร รูปใหญ่ (2555)

ด้านความรู้ เป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน และเป็นการรับรองว่าบัณฑิตที่จบการศึกษาไปนั้น มีความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกได้รับการถ่ายทอดความรู้จากคณาจารย์เป็นอย่างดี ทำให้เป็นผู้มีความรู้ในสาขาที่สำเร็จการศึกษาอย่างถ่องแท้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ แต่เป็นธรรมดาของบัณฑิตที่เพิ่งเริ่มทำงาน อาจจะต้องมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติมตลอดเวลา ซึ่งบัณฑิตของวิทยาลัยฯ เป็นผู้พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นในด้านความรู้ บัณฑิตของวิทยาลัยฯ มีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตพร ชูแสง (2554) กองแผนงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553) และ วิมานพร รูปใหญ่ (2555)

ด้านทักษะทางปัญญา ในการทำงานนอกจากมีความรู้แล้ว ทักษะทางปัญญา ก็เป็นสิ่งสำคัญ สามารถนำแนวคิด หลักทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ และเป็นการทำให้คนเรารู้จักคิด วิเคราะห์ และสามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งในการทำงานมีเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะทางปัญญาในการทำงานมากมาย ซึ่งบัณฑิตของวิทยาลัยฯ ก็ได้รับการฝึกฝนในการใช้ทักษะทางปัญญามาเช่นกัน ดังนั้นในด้านทักษะทางปัญญา บัณฑิตของวิทยาลัยฯ มีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านทักษะทางปัญญา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตพร ชูแสง (2554) กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553) และ วิมานพร รูปใหญ่ (2555)

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นความสามารถในการทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซึ่งบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ในรั้ววิทยาลัยฯ เนื่องจากเป็นวิทยาลัยฯ ในระดับกลาง มีอาจารย์และนักศึกษาในปริมาณไม่มากนักเกินไป เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ในวิทยาลัยฯ ทำให้นักศึกษา

ส่วนใหญ่ได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และนักศึกษารู้จักกันเป็นอย่างดี มีวัฒนธรรมรุ่นพี่รุ่นน้อง ที่แข็งแกร่ง ลูกศิษย์มีความอบอุ่นต่อครูบาอาจารย์ และนักศึกษาได้ฝึกความรับผิดชอบตั้งแต่ก้าวแรกเมื่อเข้าสู่วิทยาลัยฯ จนกระทั่งจบการศึกษา ดังนั้น เมื่อบัณฑิตจบไปทำงาน ทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคม มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี ซึ่งด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ บัณฑิตของวิทยาลัยฯ มีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตพร ชูแสง (2554) และกองแผนงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553) และ วิมานพร รูปใหญ่ (2555)

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน เป็นการฝึกให้เป็นคนมีเหตุมีผล รู้จักใช้ตรรกะทางคณิตศาสตร์ รู้จักการคิดวิเคราะห์ และสามารถสื่อสารกับคนในองค์กร ในสังคมได้อย่างดี ทั้งการพูด การเขียน การนำเสนอต่างๆ และสุดท้ายคือเรื่องของการใช้เทคโนโลยี ซึ่งตรงกับยุคสมัยในปัจจุบัน สี่อยู่ในมือทุกคน ทำให้บัณฑิตสามารถพัฒนาการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งบัณฑิตของวิทยาลัยฯ มีความพร้อมในด้านนี้ในระดับดี สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตของวิทยาลัยฯ มีคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตพร ชูแสง (2554) กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553) และ วิมานพร รูปใหญ่ (2555)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาติดตามคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในทุกปีการศึกษา
2. ควรทำการศึกษาในทำนองเดียวกันนี้อีก โดยเน้นความต้องการในอนาคตและใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- กฤตพร ชูแสง. (2554). *คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสาขาวิชาการออกแบบแฟชั่นผ้า และเครื่องแต่งกาย* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2553). *รายงานความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2553*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิมานพร รูปใหญ่. (2555). *การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์* (รายงานผลการวิจัย). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

STATE AND PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION DEVELOPMENT OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTER OF THE NAKHONGSAWAN MUNICIPALITY

อุบล ถินขาว *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และ ผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ 2) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ ควรวางแผนจัดโครงการนิเทศเพื่อให้ทราบถึงการทำงาน ควรให้ความรู้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการนิเทศ ขณะเดียวกันผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและ ทำการประเมินผลการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร แนวทางพัฒนาคือความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การบริหารงานวิชาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

* นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น,
e-mail : thinkaow@hotmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study the state and participation development in academic administration of the child development center of Nakhon Sawan Municipality. The samples were the committee of the child development center, teachers and parents in the academic year 2013, the total was 242 samples. Questionnaires and open-ended interview forms were used to collect data. Percentage, mean and standard deviation were used for data analysis.

The results found that (1) the level of participation in academic administration of the child development center of Nakhon Sawan Municipality was high. The highest level was learning experience, then the curriculum, the learning media and the supervision respectively. (2) the participation in academic administration, in the aspect of the supervision, they should have supervision planning project to inform their work process, to educate the child development center staffs as well as to promote their working moral. In the aspect of curriculum, all the stakeholder should understand the curriculum which aim to develop the desired characteristics of the learners.

Keywords : Participation, Academic Administration, Child Development Center of the Nakhonsawan Municipality

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ข้อที่ 4 คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น รวมถึงความสำคัญที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) หมวดที่ 7 มาตรา 57 กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ได้จัดการศึกษาโดยมอบภารกิจให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหาร และพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กระจายอำนาจด้านวิชาการให้สถานศึกษารับผิดชอบด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามกรอบภารกิจของงานวิชาการ จากการรายงานการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อบรรลุการประเมินคุณภาพภายนอกปีการศึกษา 2556 ให้เน้นจุดพัฒนาสถานศึกษา ในด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณเพิ่มพูนความรู้ ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะบริหารงานโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรนำหลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนนักเรียนร่วมรับผิดชอบตัดสินใจในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของ และร่วมจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนท์, 2546) นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการเป็นงานพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ ที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน เชิญชวนให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานเต็มความสามารถ สร้างความรู้สึกร่วมที่ดีและสร้างความศรัทธาต่องาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543)

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร จะเป็นการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ จากการศึกษาข้อมูลบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารงานวิชาการ บุคลากรไม่มีวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมการบริหารทางด้านวิชาการ มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารทางด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริง และใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ และเพื่อเผยแพร่งานวิจัยให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการนิเทศ และด้านสื่อการเรียนการสอน

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด เป็นเครื่องมือในการวิจัย ทั้งนี้ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และ ผู้ปกครอง รวมจำนวน 616 คน จาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 12 ศูนย์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ได้จำนวนทั้งสิ้น 242 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 38 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน และผู้ปกครอง จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สอบถามใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการนิเทศ และด้านสื่อการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การหาคุณภาพของเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 ขึ้นไป

(บุญชม ศรีสะอาด, 2554) และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.980 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ปกครอง	196	81.0
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	38	15.7
ครูผู้ดูแลเด็ก	8	3.3
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นผู้ปกครองของเด็ก ร้อยละ 81 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร้อยละ 15.7 และครูผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 3.3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	sd.	ระดับ	ลำดับ
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.67	0.79	มาก	4
ด้านการนิเทศ	3.64	0.78	มาก	3
ด้านหลักสูตร	3.68	0.78	มาก	2
ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้	3.78	0.74	มาก	1
รวม	3.69	0.73	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับความเหมาะสมของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในการ

บริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ด้านหลักสูตร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อย่อยของด้านหลักสูตรพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ($\bar{x} = 3.77$, $sd. = 0.88$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร การวางแผนการจัดทำหลักสูตร ($\bar{x} = 3.72$, $sd. = 0.94$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก ($\bar{x} = 3.71$, $sd. = 0.96$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุง ($\bar{x} = 3.62$, $sd. = 0.93$) และการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.62$, $sd. = 0.95$)

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยทุกด้าน ($\bar{x} = 3.87$, $sd. = 0.90$) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.84$, $sd. = 0.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนการสอนเพื่อความพร้อมให้กับเด็ก ($\bar{x} = 3.70$, $sd. = 0.93$)

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม ($\bar{x} = 3.70$, $sd. = 0.91$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประชุม แนะนำ ชี้แจงและทบทวนเกี่ยวกับเอกสารการนิเทศก่อนเปิดเรียน ($\bar{x} = 3.64$, $sd. = 0.93$) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานของครูหลังผ่านการนิเทศส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.61$, $sd. = 0.90$) และการมีส่วนร่วมในการแจ้งผลการประเมินการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{x} = 3.61$, $sd. = 0.98$)

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อเพื่อเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา ($\bar{x} = 3.79$, $sd. = 0.90$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการทดลองใช้สื่อและประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนและหลังทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.71$, $sd. = 0.92$) และการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ดูแล การใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

($\bar{x} = 3.71$, $sd. = 0.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่การมีส่วนร่วมในการจัดงบประมาณการทำอุปกรณ์การสอน ($\bar{x} = 3.61$, $sd. = 0.89$)

ผลการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 5 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลนั้นมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท แบบสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งประเด็นการสัมภาษณ์ได้มาจากข้อคำถามในแบบสอบถามข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการนิเทศ ด้านสื่อการเรียนการสอน มาสัมภาษณ์ ผลการสัมภาษณ์มีดังนี้

ด้านหลักสูตร

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านหลักสูตร คือการนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมาสร้างเครื่องมือและเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม การรวบรวมข้อมูลของบริบทบริเวณชุมชนโรงเรียนเพื่อนำไปใช้แปลผลการประเมินและนำผลที่ได้มาปรับปรุง หาแนวทางในการประเมิน จะกระทำโดยผู้ประเมินทั้งภายในและภายนอก ซึ่งจะได้ผลที่เป็นกลาง และการประเมินควรทำเป็นระยะ เพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้าของหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนจะสามารถนำไปใช้ประเมินผลได้จริงกับครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการนิเทศกำกับติดตาม การประเมินผลตามแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอโดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลโดยการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและนำผลประเมินที่ได้ไปพัฒนาเด็ก

แนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมคือ ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในหลาย ๆ ด้าน การพัฒนาหลักสูตรควรให้เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และควรให้หลาย ๆ ฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้หลักสูตรที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับชีวิตจริงในปัจจุบัน โดยการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทางการศึกษา เช่น การนำข้อมูลที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานองค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้จัดทำสาระหลักสูตรและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสู่อาชีพท้องถิ่นเพื่อสนองความต้องการของชุมชนกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้

การมีส่วนร่วมในการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนการสอนเพื่อความพร้อมให้กับเด็ก แนวทางในการพัฒนา คือ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้าร่วม

การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำแผนประสบการณ์ พัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการทำแผนประสบการณ์และเสริมแผนประสบการณ์ที่เป็นวิถีชีวิตของท้องถิ่นเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาเด็ก พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้การรู้จักการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยการสรรหาบุคลากรหรือวิทยากรที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะด้านมาอบรม ส่งเสริมการวางแผน การนิเทศ และการประเมินผลบุคลากร ส่งเสริมพัฒนากลยุทธ์ รวมถึงพัฒนาความสอดคล้องความเหมาะสมและแผนการเรียนรู้ของครูและดูแลการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก

ด้านการนิเทศ

แนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ มีแนวทางในการพัฒนาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานอยู่ตลอดเวลา เมื่อการประเมินพบข้อควรปรับปรุงก็สามารถทำการแก้ไขได้อย่างทันที ทั้งนี้การประเมินควรมีเครื่องมือช่วยในการประเมิน มีกระบวนการที่มีแบบแผนแม่นยำในการประเมิน มีการประเมินครูและให้ครูประเมินตนเอง เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ควรดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง ในการประเมินมีการประเมินเกี่ยวกับการนิเทศครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามภาคเรียนละ 2 ครั้ง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแจ้งผลการประเมินการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ แนวทางในการพัฒนาคือ การแจ้งผลการประเมินการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ทราบถึงระบบการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนะนำให้ครูผู้ดูแลเด็กจัดทำนิทรรศการผลงานหรือกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองชี้แจงผลการประเมิน รายงานผลการดำเนินงานเป็นแผนพับเพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบผลการประเมิน ให้คำแนะนำปรึกษาหรือเกี่ยวกับการดำเนินงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา กำกับติดตามให้การดำเนินการวัดผลประเมินผลบรรลุเป้าหมาย นำผลการประเมินไปจัดพัฒนางาน กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การจัดทำปฏิทินประจำปี การพบปะพูดคุย มีแบบประเมินการสนทนาแล้วนำข้อแสดงความคิดเห็นมาปรับปรุง การแนะนำให้ครูผู้ดูแลเด็ก จัดเก็บใบงานหรือผลงานนักเรียน โดยทำเป็นเล่มแล้วรายงานให้ผู้ปกครองทราบ ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนเป็นแนวทางในการแจ้งผลการประเมินการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบเกี่ยวกับการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านสื่อการเรียนการสอน

แนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดงบประมาณการทำอุปกรณ์การสอน โดยมีแนวทางการพัฒนาคือ การบริหารงาน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาสามปี แผน

ประจำปีงบประมาณ และแผนประจำปีการศึกษา แผนเหล่านี้จะสามารถกำหนดงบประมาณการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้ การใช้สื่ออุปกรณ์ต้องใช้งบประมาณเท่าไร เอาไปใส่ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ เมื่อเข้าแผนแล้วเอาเข้าที่ประชุมคณะกรรมการคัดเลือกสื่อ เพื่อให้คณะกรรมการที่ประชุมเห็นชอบ จัดประกาศใช้และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนที่วางไว้ การจัดตั้งงบประมาณจัดทำแผนการใช้งบประมาณ ตรวจสอบประเมินผลแล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขเพื่อทำอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

การอภิปรายผลและสรุป

ในการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ด้านพัฒนาหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อวัสดุอุปกรณ์ ควรต้องมีการประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อพิจารณาเห็นชอบ จะทำให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าข้ออื่น เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลทั้งก่อนและหลังการนำไปใช้ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อยุคสมัยอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยทุกด้าน การที่ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเห็นความสำคัญของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน โดยมีจดหมายเชิญเข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป ส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้รับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเข้ามามีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านการนิเทศ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการเสนอแนะให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้าร่วมนิเทศการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับศึกษานิเทศก์ทุกภาคเรียน จึงพบสิ่งที่ครูควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้ปกครองได้ทราบโดยการจัดทำเป็นเอกสาร เช่น แผ่นพับ หรือรายงานผลการปฏิบัติงานของปีที่ผ่านมาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ วราลักษณ์ นันตะรี (2553) เรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (Appreciation Influence Control : AIC) ทำให้คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ทำให้ ผู้ปกครอง และชุมชน พอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โนนศิลาอาสน์

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดหาสื่อเพื่อเสริมพัฒนาการ ของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้เข้ามามีส่วนในการพิจารณาคัดเลือกสื่อ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน ในการประชุมประจำเดือน และการรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของการ จัดทำแผนงบประมาณของศูนย์ฯ และขอความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อให้ เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ชร งามขุนทด (2554) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นตอน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การมี ส่วนร่วมในการคิด 2.การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน 3.การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นขั้นที่จะลง มือปฏิบัติกิจกรรมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือ เข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และดำเนินงานตามที่วางแผนไว้ 4.การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ สังข์ทอง (2553) ที่พบว่าสื่อการเรียนการสอน ต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความละเอียดอ่อน จึงต้องมีการ เลือกใช้ให้เหมาะสมและดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ และไม่เกิดอันตรายต่อตัวเด็ก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. เมื่อพิจารณาภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์แล้ว พบว่าการมีส่วนร่วมการบริหารงานด้านนิเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำ กว่าด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรวางแผนจัด โครงการนิเทศเพื่อให้ทราบถึงการทำงานให้ความรู้แก่บุคลากรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการนิเทศใน แต่ละครั้งจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นและเกิดการพัฒนาตนเองในการทำงาน

2. ด้านหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาเป็นผลงานที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของ บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนั้นบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญและศึกษาทำ ความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นพรัตน์ สังข์ทอง. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- เพชร งามขุนทด. (2554). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- ยุทธศิลป์ พานนนท์. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม).
- วรลักษณ์ นันตะริ. (2553). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).

สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว
จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
STATE AND GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ADMINISTRATION IN
KAO LIAO DISTRICT NAKHONSAWAN UNDER NAKHONSAWAN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

รุจิรา วิริยะหิรัญไพบูลย์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว ปีการศึกษา 2557 จำนวน 159 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการบริหารบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ย 4.17 ด้านการบริหารงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ย 4.12 และด้านการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย 3.94

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว ดังนี้ ด้านบริหารงานวิชาการ ควรดำเนินการพัฒนาตามแผนปฏิบัติงาน ติดตาม ตรวจสอบ หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนตามนโยบายให้เหมาะสมกับผู้เรียน ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านบริหารงานบุคคล การพัฒนางานด้านบุคคล ดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้ตรงกับความสามารถ ส่งเสริมการพัฒนา ความรู้ บุคลากรอยู่เสมอ ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา ประถมศึกษา การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

* นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น,
e-mail : Aungaing53@gmail.com

Abstract

This research aims to study the development and management of primary schools in the Kao Liao district, Nakhon Sawan primary educational service area office 1. Data were gathered from 159 school administrators and teachers of primary schools in the academic year 2014. Questionnaires were used to collect the opinions about state and problems of school administration in 4 aspects, they are academic administration, budget administration, personnel administration and general administration. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, average and standard deviation. The results found that :

1) The overall of elementary school administration in Kao Liao district was at high level ($\bar{x} = 4.13$). The highest level was personnel administration ($\bar{x} = 4.30$), then the general administration ($\bar{x} = 4.17$), the budget administration ($\bar{x} = 4.12$) and the academic administration ($\bar{x} = 3.94$) respectively.

2) The approaches to develop the school administration in Kao Liao district were as follows: For academic administration, they should act, follow up, monitor and evaluate the performance according to their development plan. For the curriculum, it should be adapted to suit to the learner. For budget administration, it should have monitoring system to verify the budget and guarantee the accountability. For personnel administration, they should perform both human resources management and human resources development. And for general administration, they should adjust their school environment.

Keywords : Guidelines for development, Primary education, Primary school administration

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจ สมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุพัตรา ประทุมคนารักษ์, 2552)

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในโลกยุคปัจจุบันส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ แต่ละประเทศจึงมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญต่อปัญหาต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของมนุษย์ การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่ง คุณภาพของมนุษย์ในสิ่งที่มิบอบาทความเจริญก้าวหน้าของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีทรัพยากรอันจำกัด หากแต่มีพลเมืองที่มีคุณภาพ ประเทศนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วทั้งนี้คุณภาพของมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งโลกแห่งยุคในปัจจุบันนั้นได้มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศก็มีการปรับกลยุทธ์เพื่อพัฒนาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทาย การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทำให้ศักยภาพที่มีในตัวบุคคลนั้นได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ รู้จักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถที่จะปรับตัวให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก มีความรู้ความสามารถในขั้นพื้นฐานให้สามารถคงสภาพการอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและดำรงตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ (สมเดช สีแสง, 2546)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการศึกษาในระดับนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้นโรงเรียนเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด เนื่องจากภารกิจ

หลักของโรงเรียน คือ การบริหารการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและความต้องการของสังคม การบริหารโรงเรียนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของความสำเร็จดังกล่าว ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว พบสภาพของปัญหาที่มีในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการโรงเรียนที่แตกต่างกันจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 กลุ่มโรงเรียนอำเภอเก้าเลี้ยว 20 โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมิน 8 กลุ่มสาระที่ไม่ผ่านเกณฑ์ดังนี้ 1) กลุ่มสาระภาษาไทย ร้อยละ 65 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 2) กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ร้อยละ 68 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 3) กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 72 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 4) กลุ่มสาระสังคมศึกษา ร้อยละ 68 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 5) กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 72 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 6) กลุ่มสาระสุขศึกษา ร้อยละ 68 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 7) กลุ่มสาระศิลปะ ร้อยละ 64 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ 8) กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 64 ไม่ผ่านเกณฑ์คะแนนระดับประเทศ และผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเก้าเลี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 นั้นปรากฏว่ามี 3 โรงเรียนที่ผลการประเมินยังไม่รับรองและได้ทำการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขภายหลังให้ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1, 2557)

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนในอำเภอเก้าเลี้ยวอยู่ในเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 และผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามของบางโรงเรียนในอำเภอเก้าเลี้ยวมีผลการประเมินไม่ผ่านการรับรองของการประกันคุณภาพภายนอก (สมศ.)

จากสภาพปัญหาของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานโรงเรียนในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยทำการศึกษางาน 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านงานวิชาการ 2) ด้านงานงบประมาณ 3) ด้านงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และผลที่ได้จากการศึกษารั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในรูปแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาข้อมูล เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและนำแบบสอบถามไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษาของแบบสอบถาม (Validity) โดยหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่า 0.80 หมายความว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องระหว่างสภาพการบริหารในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 159 คน จาก 21 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยมีความหมาย ดังนี้

คะแนนระดับ 5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนระดับ 4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
คะแนนระดับ 3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
คะแนนระดับ 2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
คะแนนระดับ 1	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นคว้าหาข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

การแปลความหมายของระดับคะแนน โดยการหาค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. แนวทางการพัฒนาการบริหาร วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการสรุปความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 159 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็น การวิเคราะห์แจกแจงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสภาพภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

(N = 159)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ	ผู้บริหาร	20	12.60
การปฏิบัติงาน	ครูผู้สอน	139	87.40
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	135	84.90
	ปริญญาโท	21	13.20
	ปริญญาเอก	3	1.90
ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	11	6.9
	5 ปี – 10 ปี	28	17.6
	11 ปี – 15 ปี	19	11.9
	มากกว่า 15 ปี	101	63.5
ภาพรวม		159	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอนร้อยละ 87.4 ผู้บริหารร้อยละ 12.6 มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี ร้อยละ 84.9 ปริญญาโท ร้อยละ 13.2 และปริญญาเอก ร้อยละ 1.9 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 63.5 รองลงมา 5 ปี -10 ปี ร้อยละ 17.6 11 ปี – 15 ปี ร้อยละ 11.90 น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 6.9

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$) โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.30$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 4.17$) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\mu = 4.12$) ส่วนด้านการบริหารงานวิชาการมีความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\mu = 3.94$) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
ในภาพรวมรายด้าน

สภาพการบริหารงานโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.94	0.36	มาก
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.12	0.33	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.30	0.35	มาก
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.17	0.39	มาก
ภาพรวม	4.13	0.29	มาก

2.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมโรงเรียนมีการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการระดับมาก ($\mu = 3.94$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
ด้านการบริหารงานวิชาการ

สภาพการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการ	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น	3.90	0.45	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เครื่องมือวัด และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	3.93	0.35	มาก
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.09	0.52	มาก
4. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.94	0.59	มาก
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.90	0.58	มาก
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.08	0.51	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ) ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว
จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานวิชาการ

สภาพการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการ	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
7. การจัดกระบวนการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.95	0.52	มาก
8. การดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.04	0.48	มาก
9. การจัดให้ความรู้เพื่อการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น	3.84	0.60	มาก
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.02	0.64	มาก
11. การนิเทศการศึกษางานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย	3.82	0.53	มาก
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.70	0.56	มาก
13. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.98	0.50	มาก
14. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.09	0.47	มาก
ภาพรวม	3.94	0.36	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน ด้านงานวิชาการ โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.09 ได้แก่ การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.70 ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.2 ผลการศึกษาศาภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมโรงเรียนมีการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานงบประมาณระดับมาก ($\mu = 4.12$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาศาภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
ด้านการบริหารงานงบประมาณ

สภาพการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานงบประมาณ	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
1. มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้	4.13	0.43	มาก
2. จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการโดยเชื่อมโยงกับผลผลิต	4.10	0.39	มาก
3. การจัดทำคำขอรับงบประมาณ และกรอบประเมินการรายจ่ายระยะปานกลางเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา	4.09	0.53	มาก
4. ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ จากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง	4.23	0.16	มาก
5. เก็บรักษาและเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	4.13	0.52	มาก
6. วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงาน	4.03	0.45	มาก
7. การจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา	3.97	0.42	มาก
8. ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคาร	4.15	0.51	มาก
9. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน	4.17	0.56	มาก
10. จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ การจัดซื้อจัดจ้าง	4.22	0.57	มาก
ภาพรวม	4.12	0.33	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนด้านงานงบประมาณโดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.22 ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ การจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.97 ได้แก่ การจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.3 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมโรงเรียนมีการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานบุคคลระดับมาก ($\mu = 4.30$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
ด้านการบริหารงานบุคคล

สภาพการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานบุคคล	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
1. จัดทำแผนอัตรากำลัง	4.13	0.44	มาก
2. แจ้งภาระงานตามมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ก่อนมอบหมายงานและหน้าที่	4.09	0.44	มาก
3. เลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับผู้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	4.26	0.53	มาก
4. ดำเนินการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม	4.21	0.48	มาก
5. ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.44	0.51	มาก
6. ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังเกต ตรวจสอบ ดูแล ป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย	4.45	0.52	มาก
7. ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.39	0.52	มาก
8. ดำเนินงานบริหารบุคคลด้วยหลักธรรมาภิบาล	4.34	0.47	มาก
9. ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.38	0.51	มาก
10.การรักษาวินัยและการออกจากราชการ	4.32	0.50	มาก
ภาพรวม	4.30	0.35	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียน ด้านงานบุคคลแยกตามรายข้อ โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.45 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังเกต ตรวจสอบ ดูแล ป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ส่วนข้อที่

มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4.09 ได้แก่ แจ้งภาระงานตามมาตรฐานคุณภาพงานมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพก่อนมอบหมายงานและหน้าที่

2.4 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมโรงเรียนมีการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานทั่วไประดับมาก ($\mu = 4.17$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
ด้านการบริหารงานทั่วไป

สภาพการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานทั่วไป	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
1. ดำเนินการงานธุรการตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า	4.28	0.57	มาก
2. จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.30	0.51	มาก
3. ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา	4.21	0.58	มาก
4. กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.30	0.61	มาก
5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและคุณภาพ	4.19	0.47	มาก
6. บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.35	0.49	มาก
7. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียนและนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.13	0.56	มาก
8. ส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย	4.10	0.56	มาก
9. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.17	0.43	มาก
10. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน	4.13	0.62	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ) ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานทั่วไป

สภาพการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงานทั่วไป	ระดับ การปฏิบัติ		ความหมาย
	μ	σ	
11.สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย	3.93	0.49	มาก
12.ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร แก่สาธารณชนตามศักยภาพของสถานศึกษา	4.02	0.50	มาก
13.ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป	4.23	0.58	มาก
14.จัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน	4.16	0.53	มาก
15.งานบริการสาธารณะ	4.18	0.56	มาก
ภาพรวม	4.17	0.39	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนด้านงานงบประมาณโดยรวม มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.35 ได้แก่ บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.93 ได้แก่ สร้างกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งสรุปเป็นภาพรวม ดังนี้

3.1 ด้านบริหารงานวิชาการ มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียน คือ โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย ความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดเป้าหมายหลักสูตร และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลัก และไม่ควรปรับเปลี่ยนบ่อย ๆ จะทำให้ส่งผลต่อครูผู้สอนให้เกิดความสับสน ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน ควรมีการส่งเสริมงานด้านวิชาการให้บุคลากรทางการศึกษามีการอบรม พัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ส่งเสริมทางด้านการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามวัยของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

3.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียน คือ โรงเรียนควรดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ทางการเงินให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีความโปร่งใส ไม่คลุมเครือ ตรวจสอบได้ การดำเนินการตามแผนพัฒนาโครงการ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ควรมีการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณ การจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย

การเก็บรักษาเงินสดในมือ มีการแจ้งรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบ และมีการดำเนินการใช้งบประมาณอย่างประหยัด ด้วยวิธีการประยุกต์ใช้พัสดุเก่านำมาปรับปรุง พัฒนาให้ใช้ได้ดีกว่าเดิม

3.3 ด้านบริหารงานบุคคล มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียน คือ โรงเรียนควรมีการวางแผนส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนางานด้านบุคคลโรงเรียนควรดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้ตรงกับความสามารถ ส่งเสริมการพัฒนาความรู้บุคลากรอยู่เสมอ มีการสรรหาบุคลากรให้เพียงพอไม่ควรให้ครูทำหน้าที่อื่นนอกจากการสอน และการบริหารงานบุคคลควรมีแบบอย่างที่ดี ให้ขวัญกำลังใจกับบุคลากรที่เป็นแบบอย่าง

3.4 ด้านบริหารงานทั่วไป มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียน คือ โรงเรียนควรดำเนินการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ดำเนินงานธุรการตามระเบียบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักการทำงานที่ความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด คุ่มค่า การปรับปรุงทัศนียภาพ สภาพแวดล้อม ให้มีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม และรักษาให้คงอยู่ตลอดไป การจัดกิจกรรมตามนโยบาย แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และควรจัดระเบียบการดำเนินงานธุรการให้เสร็จทันกับเวลางาน

การอภิปรายผลและสรุป

จากการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน ตามขอบข่ายและภาระงานมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ผลการประเมินภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีกระบวนการที่ปฏิบัติตามหลักการ และถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยวมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา อบรมจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล นำผลมาพัฒนาปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอให้ได้มาตรฐาน ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยวมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผลการประเมินภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การตรวจสอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ จากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประถมในอำเภอเก้าเลี้ยวได้รับปัจจัยสนับสนุนในการบริหารงบประมาณโรงเรียนแตกต่างกัน สืบเนื่องจากหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินอุดหนุนและงบประมาณการบริหารจัดการ ซึ่งพิจารณาจากจำนวนนักเรียนมีความแตกต่างกัน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการประเมินภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังเกต ตรวจสอบ ดูแล ป้องกันมิให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนประมในอำเภอเก้าเลี้ยวมีการกำกับดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ให้มีขวัญกำลังใจดีทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลการประเมินภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประมในอำเภอเก้าเลี้ยวมีการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีผลทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียน และบุคลากรครูในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านบริหารงานวิชาการ คือ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหาความร่วมมือจากเครือข่ายกับชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม งานวิชาทักษะความสามารถของนักเรียน การปฐมนิเทศนักเรียนเปิดและปิดภาคเรียน การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เชิญปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน

2. ด้านบริหารงานงบประมาณ คือ การจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรดำเนินการโครงการระดมทุนทรัพย์ หารายได้เข้าสู่โรงเรียน จัดทำโครงการสหกรณ์โรงเรียน การจัดทำผ้าป่าการศึกษา

3. ด้านบริหารงานบุคคล คือ การแจ้งภาระงานตามมาตรฐานคุณภาพงานมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพก่อนมอบหมายงานและหน้าที่ ดังนั้นผู้บริหารควรแต่งตั้งและมีคำสั่งการปฏิบัติงานในหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้ทราบก่อนมอบหมายงาน

4. ด้านบริหารงานทั่วไป คือ การสร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดทำเว็บไซต์ แผ่นพับ การเยี่ยมบ้านนักเรียนผู้ปกครองและเข้าร่วมการประชุมประชาคมของชุมชน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร กิจกรรม และการดำเนินงานของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมเดช สีแสง. (2546). *คู่มือบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ฉบับสรุป*. นครสวรรค์: หจก.ริมปิงการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (2557). *แผนปฏิบัติงาน*. นครสวรรค์: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุพัตรา ปทุมคนารักษ์. (2552). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอทับปุด เขตพื้นที่การศึกษา พังงา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต).

COLLABORATIVE POLICING AGAINST ONLINE IDENTITY THEFT : A STRATEGIC
PROPOSAL OF THAILAND FOR LAW ENFORCEMENT*

กิจการตำรวจแบบร่วมมือเพื่อต่อต้านการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์ :
ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศไทยสำหรับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

Chitphol Kanchanakit, Ph.D.**

Abstract

Referring to the resolution to the problem of cybercrime adopted at the 29 ASEANAPOL Conference in 2009, this article aims to present the approach of collaborative policing against online identity theft gained from the stakeholders analysis. The article is divided into five parts beginning with the characteristics of online identity theft and the situation in Thailand. The second part provides the concept of partnerships applied to prevent crime. The third part places an emphasis on partnerships in online policing against identity crime. The fourth part evaluates the actions of Thailand against online identity crime. In the final part, possible recommendations are proposed to protect personal information in cyberspace from identity fraudsters. Since the roles of law enforcement agencies in ASEAN countries are not sufficient to fight online identity theft due to the difference of each state's law and policy and abundant networks of online society all over the world, The ASEAN states should implement a concept of strategic partnership by seeking more collaboration and cooperation with concerned private and public partners.

Keywords : Online identity theft, Collaborative policing, Strategic partnership

* This article is a part of the research paper submitted for fulfillment of Regional Executive Leadership Program done by Jakarta Centre for Law Enforcement Cooperation- JCLEC, Indonesia in 2013

** Lecturer in law at Southeast Bangkok College, Thailand, e-mail : interpolck@yahoo.com

บทคัดย่อ

อ้างอิงข้อมติในการจัดการปัญหาอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ซึ่งได้ยอมรับในที่ประชุมหัวหน้าตำรวจอาเซียนครั้งที่ 29 เมื่อปี 2009 บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิธีการตรวจสอบร่วมมือเพื่อต่อต้านการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์โดยใช้การวิเคราะห์ความเป็นหุ้นส่วน บทความนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน เริ่มต้นจากการพรรณนาถึงลักษณะของการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์และสถานการณ์ในประเทศไทย ส่วนที่สองได้อธิบายถึงแนวความคิดการเป็นหุ้นส่วนในการป้องกันอาชญากรรม ส่วนที่สามมุ่งเน้นไปที่หุ้นส่วนในด้านการตรวจตราทางคอมพิวเตอร์เพื่อต่อต้านอาชญากรรมการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สี่เป็นการประเมินการดำเนินการของประเทศไทยต่อการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์ และส่วนสุดท้ายได้ให้ข้อเสนอแนะในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนคอมพิวเตอร์จากการถูกโจรกรรมโดยมิจฉาชีพ เนื่องจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในประเทศอาเซียนไม่ได้แสดงบทบาทอย่างเพียงพอในการต่อสู้กับการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลอันเนื่องจากความแตกต่างทางกฎหมายและนโยบายของแต่ละประเทศ และเครือข่ายทางสังคมทางคอมพิวเตอร์จำนวนมหาศาลของทั้งโลก รัฐอาเซียนจึงควรนำแนวคิดหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ไปใช้ในทางปฏิบัติโดยแสวงหาความร่วมมือกับหุ้นส่วนภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์ กิจกรรมตรวจสอบร่วมมือ ความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์

Introduction

Online identity theft is a novelty of cybercrime that adversely affects citizens in cyberspace. The increasing use of personal information to make important decisions and the widespread transfer of information between a variety of public and private organizations facilitate theft of identity than traditional ways of privacy violation (Solove, 1997). Not with standing internet users' awareness of information security, the computer technology makes it easier for criminals to reach individual data in computer system and steal it for personal pecuniary gain. Accordingly, law and criminal policy should be developed to catch up with the advancement of identity crime and the strategy of public and private agencies should also be cooperatively modified to enable their employees to work together in creating safety nets for innocent users (Steinert, 1978). Nevertheless, due to the limited space, this article will only focus on the anti-cybercrime policy and management on online identity theft. Two main questions will be clarified. Firstly, are only states able to prevent and suppress online identity theft? Secondly, if not so doing, what should states do to improve their policy and strategies to deal with online identity crime?

Overview of identity theft

Identity theft is a crime in which the stealing personal information such as name, date of birth, address and social security number from individual, public and private records unlawfully and then transferred or sold to perpetrators to commit a range of further offences including various types of fraud (Jewkes, 2010). Personal data can be stolen by various ways; for example, pilfering mailboxes to obtain bank statements, dumpster diving and soliciting information through bogus job advertisement. Stolen identity is not only limited to be used for identity fraud, but also for further identity-related crime such as terrorism and drug trafficking (Gerard et al., 2004).

Identity thieves can access business databases by means of online surreptitious techniques through malicious software such as phishing, pharming and spyware to trick unsuspecting users to reveal private information (Wright, 2002). With stolen identities, the criminals can use it to commit the offences several times

around the world without appearing at the target location. The research on privacy and security concerns also found that the privacy and information security concerns are the major barriers for electronic commerce (Udo, 2001). It is estimated that the cost of identity theft to the British economy is around £ 2 billion annually.

In Thailand, stealing information can be committed through computer systems and internet without knowledge of its owner due to lack of a data protection law. Although the annual report of cyber criminal offences in accordance with the Computer-related Crime Act 2007 of Thailand shows cyber fraud is only ten per cent of crime committed online, it is uncertain whether how much online theft of identity is occurring due to underreporting. Thai research also found that the number of viruses and spyware sent via internet tends to increase every year whereas most of victims did not take any legal action against senders.

One of the possible ways to prevent identity theft is to take proactive actions to stop identity theft before it occurs. Law and policy thus could be the essential tools to impede online identity theft and strengthen collaboration among public and private agencies, whereas computer business firms may design digital code and technological device to prevent access to personal computer without permission (Lessig, 1999). Nevertheless, despite the difference of legal system in Asian countries including Thailand, integrated policy and cooperative networks between law enforcement agencies and their partners could be useful for impeding the proliferation of identity theft in cyberspace at this moment.

Concept of Anti-Crime Partnerships

Partnerships or coalitions represent a unique hybrid organism in the world of social interventions. Rosenbaum (2002) proposed the partnership model for crime prevention that is based on several key assumptions. To apply to prevention of cybercrime, the model postulates:

- (1) Crime in cyberspace is complex and deeply rooted, requiring complex, innovative and comprehensive solutions
- (2) Partnerships are better suited than individual agencies to identify and accurately define the target problems of greatest concern in a virtual

community. They are more likely to include diverse perspectives and theories about crime and violation of individual rights on computer system.

- (3) Partnerships are better suited to developing created targeted interventions because they include a diverse group of individuals representing a diverse group of organizations with different philosophies of intervention.
- (4) Multiple interventions are more effective than single interventions because each organization, especially public and private bodies can play the key roles in its specific areas.
- (5) Applying similar reasoning, multiple agencies are more effective than single agencies. Representing different organizational cultures and services, partnership member bring more new ideas and resources to the problem-solving arena.
- (6) As a corollary of 4 and 5 above, interventions that emanate from different domains—individual, family, peer group, netizens, computer business company, educational institutions and government—will maximize the total impact on the target audience. Multiple interventions by multiple agencies create the opportunity for the target group to be exposed to more than one intervention and thus experience cumulative effects.
- (7) As a corollary of 4 and 5, exposure to different strategic mechanisms at different levels of intervention may yield new synergistic effects. That is, new effects can be created from the combinations of two or more interventions—interventions that produced no effects or different effects singularly.

If the above assumptions are valid, then partnerships can be expected not only to reduce crime online, but to serve a number of other functions as well. Partnerships, in theory, are expected to:

- (1) Increase organizational accountability;
- (2) Reduce fragmentation and duplication of services;
- (3) Build public-private linkages;
- (4) Increase public awareness of anti-crime initiatives;

- (5) Strengthen local community organizations; and
- (6) Permanently alter the way agencies “do business” by giving more attention to strategic planning, data-driven decision making, prevention, interagency cooperation, and public participation in virtual governance.

A theory of partnerships should go beyond group dynamics and group processes to delineate the various strategic intervention approaches employed by the group. The theory must pay special attention to the inter-organisational capacity to respond to problems with creativity, intensity, and/or coordination of interventions. The proposed model of partnerships suggests that interventions may have important characteristics that predict success—who will be doing what to whom with the support of what service agencies? Within this partnership framework, each agency brings a unique set of skills, experiences, resources, and intervention strategies to the table. The partnership provides a mechanism to exploit this capital by developing and implementing comprehensive and coordinated community-wide strategies at different levels (Rosenbaum, 2002).

Partnerships in online policing

Some commentators claim cyberspace is too broad to be governed by any single rule. However, Lessig (1999) argues that cyberspace can be technically managed by four constraints; digital code, law, market and social norms if they are designed and interacted appropriately. The actors involving cyberspace protection such as government, computer industry, civil society and public share their responsibilities to protect netizens from cyber threats. Likewise, as Wall comments, public police are only a small part of policing cyberspace and need the support of other public and private organisations in preventing cybercrime (Wall, 2010). The interdependence of public and private bodies thus makes them function coherently and share mutual advantages of all actors in the cyberspace in the form of a networked governance both in leadership and operational levels (Waarden, 1992). In this regard, understanding of the partnerships in cyber policing is useful to seek more collaboration for cybercrime prevention. The partnerships in cyberspace could generally be categorized into six main

groups; public police, non-governmental organisations, financial institutions, network infrastructure providers, media and internet user groups (Wall, 2007).

The first partnership is concerned with public police who normally are law enforcement units responsible for intelligence and investigation of cybercrime. In Thailand, Technology Crime Suppression Division (TCSD), the Royal Thai Police and the Division of Special Investigation (DSI) under the Ministry of Justice are two main law enforcement units responsible for taking preventive and countering measures against cybercrime. TCSD normally plays a primary role in investigating computer-related crime committed in Thailand and externally; however, in some cases involving transnational organised crime, the DSI's Committee may consider the level of seriousness of crime and impact on society and authorise the concerned unit of DSI to take over such a case.

The second partnership is private international organisations such as the US National Consumer Leagues' Fraud.org (NCL) representing consumers and workers on marketplace and workplace issues since its founding. NCL's Fraud.org provides necessary information to consumers by providing information of how to implement anti-virus software and filtering tools to protect computers from cybercriminals and government, businesses, and other organisations about the consumer's perspective on concerns including telemarketing fraud, identity fraud and identity theft. Unfortunately, Thailand has no policy to support the establishment of private organisations to investigate crime online.

The third partnership is banks and financial institutions which are the major actors involving the protection of personal data. Normally, a protection law requires the private company collecting and keeping personal information in their databases shall not disclose such information to third party without owner's permission. For example, the UK banks such as Barclays and Lloyds establish online security systems to protect money, personal information and customer privacy when cyber fraudsters are active. Fortunately, although e-banking in Thailand is popular, many banks and financial institutions have established many layers of security protection to boost consumers' trust while they are shopping online through VeriSign Trust.

The fourth partnership is network infrastructure organisations who provide Internet connection service for customers. Internet Service Providers (ISPs) are regarded as an intermediary to link the connection between users and Internet websites. ISPs can play a vital role in preventing cyberspace from potential criminals by regulating and filtering content online (Wall, 2002). In Thailand, although the Ministry of Information and Communication Technology (ICT) set out its strategic plans by calling for public-private agencies to work together to prevent cyberspace from the attack of cybercriminals, the cooperation between them is quite slow. The police always need to resort legal measures to request for searching and taking traffic data to investigate cyber suspects. This may be due to having no a central authority to command and control operation in practice.

The fifth partnership is media such as CNN, BCC and ABC, who can play an important role in raising public awareness of crime online by providing information of software and filtering tools to protect computers from cybercriminals. Similarly, Bangkok Post, the Thai newspaper, posted warning of digital identity theft on its websites and offering guidelines for customers and taking measures to protect computer systems from cyber attacks.

The last one is internet users and civil society who are the major users of cyberspace. Cyber-citizens can play a role by providing netiquette to regulate harmful activities in cyberspace (Council of Europe, 2009) and voluntary mechanisms of virtual policing (Wall, 2002). Not only does online community policing help promote safety content in cyber society, but it can also be used as an intermediary for reporting cybercrime between Internet users and public police. For example, Internet Hotline Providers in Europe (INHOPE) and CyberAngles are worldwide networks of Internet users providing online safety information and collaborating with law enforcement to fight the trading of online pornography (Jewkes, 2010). Nevertheless, the enforcement of social norms in cyberspace in Thailand seems to be ignored by public and private organisations.

Assessment of Thailand's actions against online ID theft

Even though online identity theft is rather new in terms of crime prevention in Thailand, the law enforcement agencies have seriously attempted to seek more preventive measures to protect internet users from this cybercrime. For example, TCSD, the Royal Thai Police made several campaigns to raise public awareness of crime online via media. In this sense, assessing Thailand's capacity to fight identity crime is useful for finding out the possible solutions by considering the strengths, weaknesses, opportunities and threats of organisations, the so-called "SWOT analysis."

Firstly, Thailand has taken progressive action by setting up policy and operational agencies to deal with cybercrime. The Ministry of Information and Communication Technology (ICT) plays an important role in administering the public agencies under its control and issuing the ministerial rules for the purpose of the execution of the Computer-related Crime Act 2007. For example, ICT issued its strategic plan in 2007 calling for public-private agencies to work together to prevent information system from destruction caused by various means including cybercrime and terrorism (ICT, 2007). Additionally, TCSD is a professional unit working with other government and non-government agencies both in national and international levels in investigating cybercrime according to the cybercrime law.

Secondly, Thailand has adopted a multi-directional policy to align with many developed countries such as the United States of America, Australia, Japan and Singapore, which can potentially provide financial and technical support to fight cybercrime. For example, USA has supported the establishment of International Law Enforcement Academy (ILEA, Bangkok) providing training programs on cybercrime investigation for more than 10 years. International training courses equip officers with modern skills to investigate technically criminals across borders. Transnational Crime Coordinating Centre supported by Australian Federal Police is also a key mechanism working closely with Royal Thai Police in collecting and analyzing data on transnational crime networks through Case Management of Intelligence System (CMIS), which could help police investigation in the Asia-Pacific region.

Thirdly, unfortunately, although Thailand amended its Penal Code and established the Cybercrime Act in 2007 to cover various types of crimes online, the

laws are still silent on the issue of stealing personal information. Theft of personal information has never been criminalized and the data protection law has not been endorsed by the Parliament. Additionally, due to the complexity of digital technology and cyberspace, learning about cybercrime among law enforcers is quite slow, whereas public-private collaboration seems to be ineffectively implemented in line with the ICT strategic plan.

Fourthly, cyber and physical criminals have potential to exploit the advancement of technological communication and create criminal networks to commit crime across countries by developing new ways to hide online police and lure victims into their traps. Innovative cybercrimes can be continuously seen through new technological forms of identity theft such as sending spyware to target computer and voice over internet protocol (CIPPIC, 2007). As a result, it is time for the government to set up specific policy for public-private cooperation to safeguard internet users.

In summary, Thailand has not had the effective laws to protect information stored in databases both offline and online, the public-private cooperation on cybercrime prevention is quite slow, especially in terms of sharing information and responsibility. As a result, the Royal Thai Police, as a key actor of policing cyberspace, should take proactive action by reminding public and private partners to understand the nature of cybercrime and adjust their policy to cope with online identity theft. In practical, Chiefs of Police should play the roles by mobilizing leadership at all levels of public and private organizations to realise the problems of online identity theft and work together to protect this crime. A Plan of Action for collaborative policing could also be set up in line with public-private cyber security policy to assure that each partner would engage in cyberspace appropriately.

Recommendations for Law Enforcement Agencies

As mentioned previously, although the ASEAN Chiefs of Police Conference called for more cooperation on information sharing, cybercrime investigation and mutual assistance in criminal matters, it seemingly overlooks the role of private stakeholders. They could potentially assist the police by reporting cybercrime,

providing computer experts to set up digital code, raising public awareness through various campaigns and securely storing customers' information. The challenge for police leaders is how to build up mutual trust and more collaboration between public and private bodies in securing cyberspace. This paper proposes the Royal Thai Police and other ASEAN police forces should address the increase in cybercrime and adjust their policy and strategies to tackle online identity theft in a multi-layered approach as follows;

- to strengthen collaboration with Internet Service Providers and computer firms to take proactive action in investigation of cybercrime such as locating the sites of offenders, filtering illegal contents and blocking illegal websites on their servers.
- to collaborate with media and non-governmental organisations to set up social norms for cyberspace and lead public awareness campaigns on cybercrime to protect internet users from various types of identity theft.
- to seek more cooperation with academic institutions such as computer forensics and criminal justice courses in universities, the software industry should develop computer software to counter cybercrime. This may include setting up training programs and workshops in the gaining of knowledge and technical skills by law enforcement agencies.
- to encourage its ASEAN member countries and dialogue partners to work more closely with private organisations and civil society to secure cyberspace and identify cybercriminals in terms of information exchange, collaborative investigation training and raising public awareness. The ASEAN Chiefs of Police could be encouraged to adjust their policy and strategies to tackle identity theft.

Conclusion

The increase of online identity theft in Thailand and Asia has a negative impact on the law enforcement in cyberspace and the economic stability of countries. The complexity of the digital world and globalization inevitably makes law enforcement agencies work harder to bring offenders before justice. The government and law enforcers should thus pay more attention to the role of other public and

private partners including and civil society both in national and international levels in policing cyberspace. Collaborative policing could bring about mutual benefit for all stakeholders of cybercrime prevention by means of setting up social norms and technical barriers through cyberspace to protect personal information and raising public awareness of identity crime both online and offline. Chiefs of Thai Police can play more roles in policing cyberspace by calling for leadership in all levels of organizations on the basis of mutual trust. Furthermore, the Royal Thai Police should adjust its policy and strategies to seek more collaboration with its public and private partners in various activities such as the program of raising public awareness on online identity theft and joint task force against cybercrime so as to create online community policing and propose this approach to the next ASEANAPOL Conference for approval. If done so, the model could be used for the collective security in cyberspace and prevent identity crime in the region.

References

- Canadian Internet Policy and Public Interest Clinic (CIPPIC). (2007). Australian, French and United Kingdom legislation relevant to identity theft : An annotated review. *CIPPIC working paper, March(3C)*, 1-49.
- Gerard, G. J., Hillison, W., & Pacini, C. (2004). Identity theft : The US legal environment and organisations related responsibilities. *Journal of Financial Crime*, (12), 33-43.
- Jewkes, Y. (2010). Public policing and internet crime. In Jewkes, Yvonne & Yar, Majid (Eds), *Handbook of internet crime*. Devon: Willan Publishing.
- Lessig, L. (1999). *Code and other law of cyberspace*. New York: Basic Books.
- Rosenbaum, D. (2002). Evaluating multi-agency anti-crime partnerships: Theory, design, and measurement issues. *Crime Prevention Studies*, (14), 171-225.
- Solove, Daniel J. (2003). Identity theft, privacy, and the architecture of vulnerability. *Hastings Law Journal*, (54), 1227-1235.
- Steinert, Heinz. (1978). On the function of criminal law. *Contemporaries Crises*, (2), 167-193. Retrieved September 29, 2013, from <http://www.springerlink.com/content/u8221758u26x200g/>

- Udo, G. J. (2001). Privacy and security concerns as a major barriers for e-commerce: A survey study. *Information Management and Computer Security*, 9(4), Retrieved October 1, 2013, from <http://www.emerald-library.com/ft>
- Wall, D. (2002). *Insecurity and the policing of cyberspace*. New York: Routledge.
- Wall, D. (2007). *Cybercrime: The transformation of crime in the Information age*. Cambridge: Polity Press.
- Wall, D. (2009-2010). *Policing online behavior: How is cyberspace policed and by whom?*, *Cybercrime: Computer and crime in the information age*. Retrieved September 26, 2013, from <http://webprod3.leeds.ac.uk/banner/dynmodules.asp?Y=201314&M=LAW-5336M>
- Warden, F. V. (1992). Dimensions and types of policy networks. *European Journal of Political Research*, (21), 29-52.
- Wright, R. (2002). *Technology, and its effects on criminal responsibility, security and criminal justice*, International society for the reform of criminal law, 16th international conference. Retrieved October 5, 2013, from www.isrol.org/Papers/Wrihgt.pdf.

ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน : การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา
LEARNING RESOURCES CENTER : THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

นเรนทร์ แก้วใหญ่*

บทคัดย่อ

การพัฒนาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายสร้างสังคมที่มีความสุข ยุติธรรม สนับสนุนนวัตกรรมที่จะทำให้มนุษย์ดำรงอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทุกสภาพที่จะเกิดขึ้นในโลก สังคมของชุมชนจะเป็นสังคมที่เท่าเทียม มีผู้นำชุมชนที่เป็นที่พึ่งของส่วนรวม โดยสมาชิกในชุมชนมีการเรียนรู้ตลอดเวลา มีความรักและเข้าใจปัญหาและบริบทของชุมชน ร่วมมือกันนำพาและพัฒนาชุมชนให้เจริญงอกงามต่อไปในทุกสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงของโลก รัฐบาลไทยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยให้สถานศึกษาเป็นองค์กรสำคัญในการสร้างสมาชิกในชุมชน นโยบายด้านการศึกษา ที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักการที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทำงานกับผู้อื่นได้ และปลูกฝังให้รักและเข้าใจชุมชน มองเห็นคุณค่าและปัญหาของชุมชน และพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตนให้รอดพ้นจากสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อความยั่งยืนของชุมชน โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะผลิตบัณฑิตเข้าสู่สังคมโดยตรง การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเรียนรู้แบบคู่ขนานระหว่างความรู้ด้านวิชาการที่เป็นสากลและความรู้ท้องถิ่นในชุมชน ดังนั้นการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาต้องอาศัยชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับชุมชนที่ใกล้ชิดนำมาพัฒนาร่วมกันพัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ต่อการเข้าเป็นสมาชิกของชุมชน ทุกสถาบันอุดมศึกษามีชุมชนที่ใกล้ชิดซึ่งแต่ละชุมชนประกอบด้วยแหล่งการเรียนรู้มากมายที่สามารถประยุกต์ให้เข้ากับหลักสูตรการเรียนรู้แบบคู่ขนานดังกล่าวได้ สถาบันอุดมศึกษาจึงควรที่จะเป็นผู้รวบรวม บริหารจัดการ สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ทั้งหลายในชุมชนที่ใกล้ชิดตน ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาจะเกิดได้อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของแหล่งการเรียนรู้ทั้งหลายในชุมชน

คำสำคัญ : ชุมชน แหล่งการเรียนรู้ การพัฒนาที่ยั่งยืน

* ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, e-mail : rain16@hotmail.co.th

Abstract

The sustainable development goals in the 21st century are happiness, peaceful and justice society which supported innovation for human being in changing world. There will be equality in society, the leaders should be dependable and members in society should have life-long learning, they should understand their problems and their social context, and cooperate to develop their society for the future. Thai government supported sustainability through educational institutions. Educational policies aim to support life-long learning, student-centered, body of knowledge, self-developed, learning activities, understanding values and problems of their community. Higher education institutions are very important because their products are graduates. Therefore, the learning process should have both academic knowledge and local knowledge. Then higher education institutions should use the local community as their learning resources center in order to promote the sustainable. Higher education institutions should collect, manage and support the community learning resources center. Then the higher education institutions or the universities should become the center of learning resources for the higher education institutions sustainability.

Keywords : Society, Learning resources, Sustainable development

บทนำ

จากการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเครือข่ายมหาวิทยาลัยยั่งยืน (Sustainable University Network of Thailand : Sun Thailand) เมื่อ 14 สิงหาคม พ.ศ.2558 โดยมีศาสตราจารย์คลินิก นพ.อุดม คชินทร อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล พร้อมด้วยอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 15 สถาบัน ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งของประเทศไทย มีการตื่นตัวปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการเพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน ทั้งในด้านการนำองค์กรและการเรียนการสอน ที่ถูกปรับเปลี่ยนให้เกี่ยวข้องกับคำว่า “ความยั่งยืน (Sustainability)” ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องและรองรับสถานการณ์การพัฒนาสู่ความยั่งยืนขององค์กรทั้งหลายในศตวรรษที่ 21 นี้ จึงเป็นสิ่งที่ควรศึกษาว่าเหตุใดความยั่งยืนจึงเข้ามามีบทบาทกับทุกองค์กร และสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตเข้าสู่ชุมชนโดยตรงควรมีแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างไร จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนาสู่ความยั่งยืน

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 21 หรือกว่า 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรม และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อทรัพยากรโลกเป็นอย่างมาก เห็นได้ชัดเจนในทุกวันนี้ ได้แก่ การมีสถานะที่ไม่แน่นอนของภูมิอากาศ เหตุการณ์เอลนีโญ ต่าง ๆ ล้วนเป็นผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีตที่มีการใช้ทรัพยากรทุกประเภทจำนวนมากมายมหาศาล เพื่อการอุตสาหกรรม และเพื่อการคิดค้นประดิษฐ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เหล่านี้ล้วนทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบั่นทอนชีวิตมนุษย์ สัตว์ และพืช นอกเหนือจากนี้การพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศ ที่เน้นมุ่งไปที่อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้สร้างปัญหาให้กับระบบคุณธรรมและจริยธรรมของประชากรในประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร และทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมอย่างมาก ดังนั้น จากผลประชุมองค์การสหประชาชาติในปี พ.ศ.2543 ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวน 189 ประเทศจึงรวมตัวตั้งเป้าหมายการพัฒนาของทั้งระดับชาติและระดับสากลที่ทุกประเทศจะดำเนินการ

ร่วมกันเรียกว่าเป้าหมายการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน (The Global Goals for Sustainable Development) ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก 17 เป้าหมาย ได้แก่

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่ (No Poverty)

เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าหมายความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน (No Hunger)

เป้าหมายที่ 3 ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาวะในการดำรงชีวิต และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ (Good Health)

เป้าหมายที่ 4 ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (Quality Education)

เป้าหมายที่ 5 บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน (Gender Equality)

เป้าหมายที่ 6 ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน (Clean Water and Sanitation)

เป้าหมายที่ 7 ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน (Renewable Energy)

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (Good Jobs and Economic Growth)

เป้าหมายที่ 9 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม (Innovation and Infrastructure)

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Reduced Inequalities)

เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน (Sustainable Cites and Communities)

เป้าหมายที่ 12 ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Responsible Consumption)

เป้าหมายที่ 13 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (Climate Action)

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน (Life Below Water)

เป้าหมายที่ 15 พืชพันธุ์ ปูชนะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Life on Land)

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึงของส่วนรวม มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ (Peace and Justice)

เป้าหมายที่ 17 เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล และสร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)

รูปที่ 1 The Gobar Goals for Sustainable Development

ที่มา : <http://www.globalgoals.org>

การดำเนินการของการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมา เมื่อถึงสิ้นปี พ.ศ.2558 เป้าหมายที่ดำเนินการไปแล้วได้แก่ 8 เป้าหมายแรก เรียก 8 เป้าหมายแรก ว่า เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs : Millennium Development Goals) ซึ่งสิ้นสุดลงในปี พ.ศ.2558 แล้ว ดังนั้นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนา องค์การสหประชาชาติได้มีการประชุม สมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 (The 70th session of the United Nations General Assembly) เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 193 ประเทศ ซึ่งได้ใช้เวทีการประชุมนี้เป็น การประชุมสุดยอดว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Summit) ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs : Sustainable Development Goals) ซึ่งได้แก่เป้าหมายที่ 9-17 และใช้ เป็นทิศทางการพัฒนาดังแต่เดือนกันยายน ปี พ.ศ.2558 และกำหนดสิ้นสุดเดือนสิงหาคม พ.ศ.2573 (ค.ศ.2030) รวมเป็นระยะเวลา 15 ปี หรือเรียกว่า วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ.2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) โดยทุกประเทศใช้เป้าหมายการพัฒนาแบบเดียวกันคือ “การพัฒนา

ที่ยั่งยืน (Sustainable Development)” โดยมุ่งสร้างให้เกิดดุลยภาพขององค์ประกอบพื้นฐานในมิติสำคัญ 3 มิติ ได้แก่ มิติเชิงเศรษฐกิจ (Economic) มิติเชิงสิ่งแวดล้อม (Ecology) และมิติเชิงสังคม (Social) ซึ่งเป็น 3 มิติที่มีความสัมพันธ์กันและแบ่งแยกมิได้

ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

“ความยั่งยืน” (Sustainable) มีความหมายได้ในหลายมิติ เช่น ในมิติของทรัพยากรธรรมชาติ ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ความยั่งยืนของความสามารถในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อความยั่งยืนในการดำรงอยู่ของมนุษย์ที่จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ในมิติของความยั่งยืนของบุคลากรในองค์กร อาจหมายถึง การรักษาทุนมนุษย์ในองค์กร และอาจหมายถึงการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานขององค์กรไปได้ทุกสภาวะการณ์ได้เช่นกัน ในมิติของเศรษฐศาสตร์ ความยั่งยืนทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึงการพัฒนาเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การบริโภคต่อหัวของประชากรในระยะยาวอย่างไม่ขาดแคลนหรืออย่างน้อยไม่ลดลงในระยะยาว ขณะเดียวกันในมิติของสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนในมิติของสิ่งแวดล้อมหมายถึงสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่เกิดขึ้น เห็นได้จากการที่เมืองค์กรต่าง ๆ เรียกร้องให้ประชาชนในโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยวัสดุ ไปสู่การดำรงชีพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จัดเป็นความยั่งยืนในมิติของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) คือ การพัฒนาทุก ๆ กระบวนการขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs : Sustainable Development Goals) หมายถึงเป้าหมาย 9 เป้าหมายหลักของเป้าหมายการพัฒนาโลก ที่เริ่มมาตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2558 เป็นการพัฒนามุ่งสร้างสังคมที่มีความสุข ยุติธรรมเท่าเทียมกัน มีชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่พึงของส่วนรวม ให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน พร้อมต่อการร่วมมือในระดับสากล และพร้อมรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในโลก ซึ่งหมายถึงการที่ทุกประเทศในโลกหรือทุกสังคมมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตลอดจนมีการสนับสนุนนวัตกรรม ที่จะทำให้นมนุษย์ดำรงอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทุกสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้น มีการอนุรักษ์และพิทักษ์ทรัพยากร ซึ่งรวมถึง ทะเล มหาสมุทร และระบบนิเวศต่าง ๆ มีการส่งเสริมการอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ความหมายของ การพัฒนาที่ยั่งยืน มีผู้ให้ความหมายหลายแนวคิด ดังเช่นแนวคิดต่อไปนี้

แนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2541) ได้อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือมีดุลยภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่ง การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ

แนวคิดของ Barbier (2000) อธิบายว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการบรรลุเป้าหมายทั้งสามองค์ประกอบนี้ให้ได้ดีที่สุด และโดยที่สังคมไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่สูงสุดในทุกส่วนประกอบได้ จึงจำเป็นต้องยอมลดเป้าหมายในบางองค์ประกอบ เพื่อให้เป้าหมายในองค์ประกอบอื่นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดลำดับความสำคัญระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ว่าจะให้องค์ประกอบใดมีลำดับความสำคัญที่สูงกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ถ้าให้ลำดับความสำคัญทางด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอันดับแรก ก็อาจต้องชดเชยด้วยการให้เป้าหมายทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมลดลง

ดังนั้น สรุปว่าพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงการจัดการแบบองค์รวมที่ไม่ส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาในอนาคต เป็นการมุ่งให้เกิดความสมดุลสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ โดยพิจารณาอย่างครบถ้วน 3 องค์ประกอบ คือ มีการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและมีการปกป้องสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งหมายถึงรวมการพัฒนาทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน

การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันการศึกษา

1. ทิศทางของการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21

จากการเสวนาในหัวข้อ “จากโลกสู่ไทย ทิศทางใหม่ของการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21” วันที่ 25 มีนาคม 2558 สรุปว่า ในศตวรรษที่ 21 สถานการณ์โลกมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 4 อย่าง การเปลี่ยนแปลงอันดับแรก คือ โลกได้เข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมความรู้” (Knowledge Based Society) หรือ “สังคมที่ปรับเปลี่ยนไปสู่การใช้ความรู้” (Post Industrial Society) โดยการนำและขับเคลื่อนองค์กรทุกด้านจะเป็นการใช้ความรู้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงส่วนที่สอง คือ เทคโนโลยีเข้ามาทำหน้าที่แทนในงานที่ซ้ำซาก การเปลี่ยนแปลงส่วนที่สาม คือ โครงสร้างทุกองค์กรมีลักษณะเป็นแนวราบมากขึ้น เพราะการสื่อสารที่รวดเร็วมากขึ้นกว่าการสื่อสารของยุคเดิม ทำให้การสื่อสารในองค์กรได้แก่ นโยบาย การสั่งการ การรับปฏิบัติเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงส่วนที่สี่ คือ องค์กรต่าง ๆ มีการเชื่อมกันมากขึ้น มีการแข่งขันระดับโลกมากขึ้น ดังนั้นบุคลากรที่เข้าสู่สังคมต้องได้รับการศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างจากเดิม ระบบการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเสมอตามการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม การจัดการศึกษาจึงกระทำเพื่อผลิตคนที่มีคุณภาพ มีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 และมีความสามารถปรับตัวและชุมชนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้วย เหตุนี้การศึกษาจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสังคมในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน มีพื้นฐานความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน นำพาชุมชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ สถาบันศึกษายุคนี้จึงต้องเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อนำคุณสมบัติของชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา เพราะชุมชนเป็นที่ที่บัณฑิตต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการนำพาสังคมตามความคาดหวังของสังคมในยุคปัจจุบัน โดยยึดหลัก

การศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นผู้เรียนทุกคนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับกระแสโลกดังกล่าวยู่แล้ว โดยมีความมุ่งหมายและหลักการ เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติ โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 27 กำหนดให้ การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ มาตรา 29 ในพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีความร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวยุคน องค์กรในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา และสถานประกอบการ รวมทั้งมีการนำความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และภูมิปัญญาวิทยาการต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่เป็นหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญของชาติที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกของคนไทยและมีความเป็นพลโลก เข้าใจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ให้ความสำคัญต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต ตามหลักการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตน สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยผู้เรียนต้องได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยสรุปคือการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงจากหลักการให้การศึกษาอย่างแท้จริงแก่เยาวชนในวัยเรียน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน เปลี่ยนแปลงจากการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐเปลี่ยนเป็นสังคมชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เปลี่ยนแปลงจากการจัดการศึกษาตามความพร้อมของผู้จัด เป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปรียบเทียบ การจัดการศึกษาก่อนศตวรรษที่ 21 และ การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

การจัดการศึกษาก่อนศตวรรษที่ 21	การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21
1. ให้การศึกษาอย่างแท้จริงแก่เยาวชน	1. การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษา	2. สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การจัดการการศึกษาตามความพร้อมของผู้จัด	3. การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สถาบันการศึกษาทุกระดับได้มีการปรับเปลี่ยนตามนโยบายการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมมาเป็นระยะ ๆ โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนครั้งนี้อย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตสู่สังคมโดยตรงมีความใกล้ชิดที่สุดกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมมากกว่าสถาบันการศึกษาระดับอื่น ๆ กล่าวได้ว่าสังคมจะเป็นอย่างไร ขึ้นกับบัณฑิตที่สถาบันอุดมศึกษาผลิตขึ้นมา เพราะบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเข้าไปอยู่ในสังคม ดังนั้นกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรสำคัญที่รับผิดชอบดำเนินการขั้นต้นของการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2551 ประกอบด้วยพันธกิจ 4 ด้าน คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันทุกด้านมีการปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทิศทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

2.1 ด้านการผลิตบัณฑิต

สถาบันอุดมศึกษามีการปรับการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางปัญญาในการรับผิดชอบ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ และเกิดกระบวนการต่าง ๆ ที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 กำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

- (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)
- (2) ด้านความรู้ (Knowledge)
- (3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
- (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)
- (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

โดยให้ความสำคัญต่อเป้าหมายด้านคุณธรรมและจริยธรรมของบัณฑิตเป็นอันดับแรก เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงตนในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ควบคู่ไปกับ

ความรู้ ความสามารถเพื่อเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในแต่ละภูมิภาค เพื่อความยั่งยืนของชุมชน และของประเทศชาติ

2.2 ด้านการวิจัย

สถาบันอุดมศึกษามีการปรับฐานคิดของการวิจัยโดยมุ่งเน้นให้เกิดนวัตกรรม หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัย และผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์เป็นนวัตกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงกับชุมชนสังคม เน้นให้สามารถไปประยุกต์เป็นนวัตกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงกับชุมชนสังคม ซึ่งเป้าหมายคือการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสังคมในแต่ละภูมิภาค เพื่อความยั่งยืนของชุมชน และของประเทศชาติ

2.3 ด้านการบริการวิชาการ

ในการบริการวิชาการที่สถาบันอุดมศึกษามีความเชี่ยวชาญ และบริการให้กับชุมชนและสังคม มีการเพิ่มความสำคัญให้กับบริการวิชาการมากขึ้น โดยอาจารย์หรือบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องบริการชุมชนสามารถนำผลงานการบริการวิชาการมาเสนอเพื่อดำรงตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาได้ ซึ่งจากเดิมกำหนดเฉพาะผลงานวิชาการประเภทหนังสือ ตำรา และงานวิจัยเท่านั้น ที่สามารถนำมาเสนอเพื่อดำรงตำแหน่งทางวิชาการได้

2.4 ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

เป้าหมายหลักของพันธกิจด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนี้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำของชุมชน มุ่งอนุรักษ์ พัฒนาถ่ายทอดและต่อยอดองค์ความรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชุมชนใกล้ชิด เพื่อรักษาเอกลักษณ์ประจำชุมชนให้ดำรงคงอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งกิจกรรมชุมชนในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาได้สอดแทรกไว้ในหลักสูตรการเรียนในหลาย ๆ รายวิชา โดยได้ปรับเปลี่ยนให้นักศึกษาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทั้งหลายของชุมชนเพื่อประกอบในผลการศึกษารายวิชานั้น ๆ โดยคาดหวังผลการเรียนรู้ที่จะเกิดในบัณฑิต ให้บัณฑิตได้รักและเข้าใจชุมชนของตน ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและนำพาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าต่อไปนั่นเอง

ทั้งหลายนี้ล้วนเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่ปรับเปลี่ยนจากเดิม เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนและสังคม มุ่งก่อให้เกิดองค์รวมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชน เป็นบูรณาการทางการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรมจริยธรรม โดยการเรียนรู้จากชุมชนในด้านประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันในชุมชนได้อย่างเข้าใจบริบทชุมชน พร้อมทั้งจะนำชุมชนและสังคมที่ตนอยู่อาศัยให้เกิดความเจริญอกงามต่อชุมชนต่อไป ซึ่งเรียกได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ปรับเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับชุมชน เพื่อใช้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ควบคู่ไปกับความผูกพันและความเข้าใจในชุมชนของตนอย่างถ่องแท้ ซึ่งเหล่านี้นล้วนเป็นสิ่งที่รัฐบาลปรารถนาให้บังเกิดทั้งสิ้น ดังเช่นนโยบาย “หนึ่งจังหวัดหนึ่งมหาวิทยาลัย” เป็นนโยบายที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่

อุดมด้วยความรู้ทั้งบุคลากรที่มีความรู้ และความรู้ในเอกสาร หนังสือ ตำรา ได้รับบทบาทเป็นผู้นำของชุมชน เพื่อนำพาชุมชนให้เข้มแข็ง เกิดความมั่นคงต่อสังคมใกล้เคียงจนถึงสังคมระดับชาติ โดยขณะเดียวกันชุมชนก็จะเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาที่จะเป็นบัณฑิตเข้าสู่สังคม เพื่อให้บัณฑิตได้รู้จักชุมชนของตน เกิดความรักชุมชนพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตนให้รอดปลอดภัยในสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของโลก

จะเห็นได้ว่าพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ต้องอาศัยกิจกรรมของชุมชนเป็นรากฐานการศึกษา ในแต่ละชุมชนมีการประกอบกิจกรรมมากมายเป็นประจำตลอดปี จนสถาบันอุดมศึกษาเรียกกิจกรรมในชุมชนว่า แหล่งการเรียนรู้ (Learning Resource) ซึ่งเป็นบ่อเกิดของ ความรู้ท้องถิ่น (Local Knowledge) ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องให้บัณฑิตได้เรียนรู้ควบคู่ไปกับความรู้สากล (International Knowledge)

ความหมายและประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรมและความผูกพันกับชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้ บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล ดังนั้นแหล่งการเรียนรู้ช่วยในการเรียนรู้คู่ขนานระหว่างความรู้สากลกับความรู้ท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นที่ที่มีระบบความรู้ที่ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการสั่งสมและถ่ายทอดผ่านรุ่นสู่รุ่น ความรู้ท้องถิ่นนี้มีทั้งที่เป็นความรู้ที่เป็นรูปธรรมเช่น ชิงงาน เครื่องดนตรี เครื่องใช้ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย การละเล่น ของเล่น และความรู้ที่อยู่ในตัวของบุคคล เช่น ข้อควรปฏิบัติ บทสวด ภาษาเขียน นิทาน คำกลอน บทเพลง ตำรายาของปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งความรู้ท้องถิ่นนี้มีความเชื่อมโยงกับธรรมชาติ และเทคโนโลยีพื้นบ้าน สอดคล้องกับสังคมการดำรงชีวิต ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ได้มีการเรียนรู้แบบคู่ขนานระหว่างความรู้ท้องถิ่นจนเกิดความคิดในการพัฒนาให้ดีขึ้นสู่สากล ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่า รูปแบบของการเรียนรู้คู่ขนาน ระหว่างความรู้สากลและความรู้ท้องถิ่นหรือแหล่งการเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีความจำระยะยาวของผู้เรียน ทำให้สนใจ ใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสามารถนำความรู้ท้องถิ่นไปปรับประยุกต์สู่สากล (Jedede, 1995) โดยกระบวนการของการผสมผสานความรู้ท้องถิ่นเข้ากับความรู้สากลในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นแกนหลักเสริมการเรียนรู้ทำให้เกิดการยอมรับพูดคุยและรับฟังความเหมือนความต่างระหว่างวัฒนธรรม โครงสร้าง รูปแบบการคิดโดยที่วัฒนธรรมเดิมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างตัวเองทั้งหมด ก่อนที่จะรับวัฒนธรรมใหม่เข้าไป แนวคิดดังกล่าวสนับสนุน ให้เชื่อได้ว่า แหล่งการเรียนรู้ของชุมชน สามารถช่วยในการเรียน การสอน ทำให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในท้องถิ่นอย่างปกติสุข บนพื้นฐานของ

กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพภูมิศาสตร์ นิเวศวิทยา ความเชื่อ ปรัชญาวิถีท้องถิ่น และวิถีแห่งการดำรงชีวิต ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน กิ่งแก้ว อารักษ์ (2548) ให้ความสำคัญของการศึกษาโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
2. แหล่งการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากแหล่งการเรียนรู้
3. แหล่งการเรียนรู้กระตุ้นมุ่งเน้นลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น
4. แหล่งการเรียนรู้เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสร้างความตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและแตกต่างของข้อมูล
5. แหล่งการเรียนรู้เสริมสร้างการพัฒนาการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณ์ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยอิสระ
6. แหล่งการเรียนรู้เปลี่ยนเจตคติของครูและผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. แหล่งการเรียนรู้พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูล
8. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณ์ โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

Sirinan Manui (อ้างถึงในเรนทร์ คำมา, 2548) ได้กล่าว ถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งที่รวบรวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกัน ทำให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลาน
3. แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนานและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย
4. แหล่งการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. แหล่งการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในท้องถิ่น พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่นทั้งปัจจุบันและอนาคต

จากการที่ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ และผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมาย ถ้าการเรียนรู้ในระบบการศึกษาของอุดมศึกษามีการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูในชุมชน จะมีครูมากมายหลากหลายเป็นครูที่รู้จริงทำจริง ย่อมทำให้การเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงและได้ความรู้ท้องถิ่นอย่างจริงจัง ที่สำคัญเป็นการปรับระบบการศึกษาที่มีคุณค่า จากที่ระบบการศึกษามองแหล่งการเรียนรู้เป็นของการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น ขณะเดียวกันเมื่อผู้รู้ในชุมชนเป็นครูได้ในสถาบันอุดมศึกษา จะเป็นการยกระดับคุณค่า ศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจของชุมชนอย่างมาก เป็นการเชื่อมโยงทางสังคมที่สำคัญ ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องตามการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน

แหล่งการเรียนรู้มีบทบาทในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ทั้งในระบบ และนอกระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้สามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ (Process of Learning) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ทั้งจากท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ตนเองมีอยู่แล้ว

2. แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งกิจกรรม แหล่งทัศนศึกษา แหล่งฝึกงาน และแหล่งประกอบอาชีพของผู้เรียน

3. แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยตรง

4. แหล่งการเรียนรู้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ เป็นแหล่งค้นคว้า วิจัย และฝึกอบรม

5. แหล่งการเรียนรู้เป็นองค์กรเปิด ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

6. แหล่งการเรียนรู้สามารถเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เรียนในเชิงรุก เข้าสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง ประหยัด และสะดวก

7. แหล่งการเรียนรู้สามารถมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

8. แหล่งการเรียนรู้สามารถใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาอาชีพ

สรุปความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ได้ว่า แหล่งการเรียนรู้ช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่น หรือความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากล พัฒนาคุณลักษณะและความคิด ความเข้าใจในคุณค่าของชุมชน และทัศนคติ ค่านิยม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการเรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถจัดการความรู้ ซึ่งมีความสำคัญและมีความหมายอย่างมากสำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพชีวิตจริง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัว ท้องถิ่น

2. ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีคุณค่า มีความหมายต่อชีวิต ทำให้เห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียน
3. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากล สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวได้อย่างเป็นรูปธรรม
4. ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง
5. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในองค์กร ท้องถิ่น บุคคล และครอบครัวในการพัฒนาท้องถิ่น
6. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกิดทักษะการแสวงหาความรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ที่กล่าวข้างต้น มีประเด็นสำคัญคือ สถาบันอุดมศึกษาควรเห็นความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนที่ใกล้ชิดกับสถาบันอุดมศึกษา ยอมรับว่าแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นที่มาของความรู้ท้องถิ่นซึ่งจำเป็นต้องให้บัณฑิตมีความรู้ท้องถิ่นคู่ขนานกับความรู้สากล ดังนั้นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนสังคมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่เป็นรูปธรรม โดยผ่านบัณฑิตที่สถาบันอุดมศึกษาส่งเข้าสู่สังคม ดังนั้นหากสถาบันอุดมศึกษา สามารถรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แล้วนำมาศึกษาและพัฒนาอย่างเป็นระบบให้เข้ากับหลักสูตรการศึกษา ย่อมจะเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาและของชุมชนไปพร้อมกัน

สรุป

การพัฒนาอย่างยั่งยืนในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ ไม่ได้มองเพียงแค่การสร้างให้เกิดดุลยภาพขององค์ประกอบหลัก 3 มิติในลักษณะที่เป็นเพียงนามธรรม หากแต่มีรูปธรรมประกอบเป็น 17 เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เป้าหมายรวมคือ เพื่อให้มนุษย์สามารถอยู่รอดในทุกสภาวะการณ์ของการเปลี่ยนแปลงของโลก ในอดีตมองหนทางที่จะนำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเพียงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ซึ่งหมายถึง การดำเนินกิจกรรมจากการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการและการดำเนินงานขององค์กร โดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมโดยรวมควบคู่กันไปกับเป้าหมายขององค์กรอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านมาจึงมีแต่เพียง มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศน์ (Eco University) ซึ่งได้แก่ โครงการมหาวิทยาลัยสีเขียว หรือโครงการปลูกป่า เท่านั้น ปัจจุบันในปี ค.ศ.2016 เมื่อประกอบด้วย 17 เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าวแล้ว การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาได้คาดหวังไปถึงชุมชนและการมีชีวิตร่วมกับชุมชนให้รอดปลอดภัยจากภัยพิบัติ

ทั้งปวงของโลกในอนาคต ด้วยการเรียนรู้คู่ขนานทั้งความรู้ท้องถิ่นและความรู้สากล ซึ่งความรู้ท้องถิ่นมาจากแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนที่ใกล้ชิดสถาบันอุดมศึกษา กิจกรรมของชุมชนที่มีตลอดปีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึงในการจัดหลักสูตร หรือการจัดกิจกรรมของการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการสร้างทุนให้แก่สังคมและประเทศชาติในสองประการ คือ (1) ทุนทางปัญญา (Knowledge Capital) หมายถึงการสร้างองค์ความรู้ที่มาจากการรวบรวม ค้นคว้า วิจัย หาความจริงจากธรรมชาติ และ (2) ทุนมนุษย์ (Human Capital) หมายถึงการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพส่งเข้าสู่สังคมและมีบุคลากรประเภท อาจารย์ นักวิชาการที่มีความรู้ด้านวิชาการ มีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อที่จะช่วยเหลือและพัฒนาสังคมและประเทศชาติ อีกทั้งสามารถจัดหางบประมาณสนับสนุนชุมชนได้ตามความเหมาะสม ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรเป็นผู้นำองค์กรที่ทำหน้าที่รวบรวมแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และสารสนเทศของแหล่งการเรียนรู้เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์หาหนทางจัดการองค์กรประเภทชุมชนทั้งหลายนี้ ให้เป็นหมวดหมู่เชื่อมโยงสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ การรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ต้องกระทำโดยไม่ให้มีผลกระทบต่อชุมชน เมื่อสามารถรวบรวมได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ จึงจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ควรมีข้อมูลสารสนเทศของแหล่งการเรียนรู้ทั้งหลายในชุมชนครบถ้วน มีการบริหารจัดการที่สนับสนุนกิจกรรมของชุมชนในเชิงทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการเชื่อมโยงภารกิจหรือกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และสามารถเชื่อมโยงมิติของความยั่งยืน 3 มิติ ได้แก่ มิติเชิงเศรษฐกิจ (Economic) มิติเชิงสิ่งแวดล้อม (Ecology) และมิติเชิงสังคม (Social) ให้เกิดกับชุมชนได้ สถาบันอุดมศึกษาที่สามารถเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน (Learning Resource Center)” หรือศูนย์กลางของแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน ดังกล่าว ก็จะเรียกได้ว่าสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ได้พัฒนาสู่ความยั่งยืน ตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่แท้จริงของโลกในศตวรรษที่ 21 นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. (2544). *คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิ่งแก้ว อาริรักษ์. (2548). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย*. กรุงเทพฯ: อัลฟามีเลียนเนียม.
- ประเวศ วะสี. (2536). *การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2541). *การพัฒนาที่ยั่งยืน = Sustainable development*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2558). *ม.มหิดลจัดพิธีลงนามความร่วมมือเครือข่ายมหาวิทยาลัยยั่งยืน 16 มหาวิทยาลัยชั้นนำร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนอยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาไทย*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2559, จาก https://www.mahidol.ac.th/th/latest_news58/Sustainable-University/sus-u.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). *แหล่งเรียนรู้ในยุคปฏิรูป*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุวรรณา ประณีตวาทกุล. (2557). *ความยั่งยืนของทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ [เอกสารประกอบการสอน]*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Barbier, E.B., & Pearce, D.W. (2000). *Blueprint for a Sustainable Economy*. Earthscan, London: n.p.
- Jegede, O.J. (1995). Collateral learning and the eco-cultural paradigm in science and mathematics education in Africa. *Studies in Science Education*, 25(1), 97- 137.
- Project everyone company. (2015). *The Goba Goals for Sustainable Development*. สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.globalgoals.org>
- Sirinan Manui. (2557). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา*. สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://forever2u2.blogspot.com>.

มิติใหม่แห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด

A NEW DIMENSION OF TOURISM: SINGLE LADY TRAVELERS

นวพร บุญประสม *

บทคัดย่อ

กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคนโสดส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงนั้น ในมิติใหม่ของการท่องเที่ยว ปัจจุบันเป็นกลุ่มที่ไม่ควรมองข้ามเพราะถือว่าเป็นตลาดเฉพาะที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อในอัตราที่สูง มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อ แต่การจะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จต้องมีการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อทำให้เกิดความรอบคอบในการตัดสินใจ บทความนี้ได้เสนอการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้หญิงโสดที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการเตรียมความพร้อมของประเทศให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่มนี้ให้ตรงกับตลาดเป้าหมาย และสามารถนำข้อมูลไปต่อยอดได้อีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด

Abstract

Most of single travelers are women who are the goal of targeting a niche market that should not be overlooked by many different factors. The interesting reason is a high purchasing power of this group in order to obtain satisfaction. This article proposed to gather information from various sources, research results on interesting points of single tourist behavior. Moreover, this should guide on implementation and preparation for Thailand tourism to meet the target market and lead to development for further research.

Keywords : Tourism, Tourist behavior, Single lady travelers

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, e-mail : nawaporn@southeast.ac.th

บทนำ

ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อความเจริญทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามายังประเทศของตน และกระจายรายได้ไปยังส่วนธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ก่อเกิดการจ้างงานสร้างอาชีพและโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ (UNWTO, 2010) ปัจจุบันการท่องเที่ยวทวีความสำคัญมากขึ้นและมีผลทางบวกต่อระบบสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม กระแสนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญและใส่ใจกับชุมชนท้องถิ่นที่ไปเยือน การเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น มุ่งแสวงหาความสุขในการอยู่ร่วมกันกับคนในชุมชน มีความรักและห่วงใยในสภาพธรรมชาติ อาทิ มีนักท่องเที่ยวยุคใหม่ให้ความสำคัญกับโรงแรมที่คำนึงถึงการลดใช้พลังงานมากขึ้น เป็นต้น ด้านการแลกเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นการช่วยรักษาวัฒนธรรมชุมชน การนำเอาทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่มาใช้หรือนำเสนอให้เกิดประโยชน์ เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ตนเองมีแก่นักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ในวัฒนธรรมเหล่านั้น ส่งผลให้เจ้าบ้านหรือคนในชุมชนเกิดเป็นความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนและสนใจจะอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเพื่อถ่ายทอดแก่ผู้มาเยือนต่อไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย จะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดความน่าสนใจอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานะเศรษฐกิจที่มีความผันผวน การแสวงหากลุ่มนักท่องเที่ยวก่อเกิดใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว ภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2555-2559 ได้วิเคราะห์ถึงแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในกลุ่มคนโสด โดยเฉพาะเพศหญิงซึ่งมีทั้งผู้หญิงโสด และผู้หญิงที่สถานภาพหม้าย หรือ หย่าร้างและไม่มีภาระครอบครัวที่มักเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองคนเดียวเช่นเดียวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวยุคใหม่ และจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในช่วง 5 ปี นับจากนี้ เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีศักยภาพสูง มีความเต็มใจซื้อเพื่อความพึงพอใจของตัวเองสูง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) กลุ่มนักท่องเที่ยวยุคใหม่จึงเป็นกลุ่มบุคคลที่น่าสนใจในการค้นหาพฤติกรรมและความต้องการเพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจในการเดินทางและ การใช้บริการทางการท่องเที่ยว เพื่อที่จะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวของไทยกับนานาประเทศต่อไป

ทฤษฎีพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ทฤษฎีพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Cohen, 1979) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวเกิดจากนักท่องเที่ยวต้องการได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว โดยแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวแบบต้องการได้รับความสำราญ (Recreational Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการหรือการพักผ่อนทางร่างกาย เน้นความสำราญเพลิดเพลินมากกว่าเรื่องอื่น

2. นักท่องเที่ยวแบบหลีกเลี่ยงความจำเจ (The Diversionary Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามหาแนวทาง เพื่อลืมนความจำเจในชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและสถานที่ทำงาน เพื่อต้องการการพักผ่อน

3. นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The Experiential Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะสนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส

4. นักท่องเที่ยวแบบต้องการสัมผัสกับคนท้องถิ่น (The Experimental Tourists) มีลักษณะที่เด่นชัดคือ ชอบติดต่อกับพูดคุยกับคนท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนท้องถิ่น

5. นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (The Existential Tourists) นักท่องเที่ยวประเภทนี้ต้องการฝังตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเดียวกับคนท้องถิ่น ชอบใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นเวลานาน ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่มาใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในประเทศไทย เช่น พัทยาหรือเชียงใหม่ และพยายามใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติตัวการรับประทานอาหาร หรือ การพยายามพูดภาษาท้องถิ่น

จากทฤษฎีพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีหลายประเภท สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เป็นโสดโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด มักมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมส่วนใหญ่จะหลีกเลี่ยงความจำเจจากการทำงานในชีวิตประจำวัน และการชอบสัมผัสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติขึ้นชอบการเดินทาง หัวข้อต่อไปจะกล่าวถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิงโสดนี้โดยเฉพาะ

ทำไมต้องเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด

นิตยสารมาร์เกตทิเยอร์ (พนิดา สงวนเสรีวานิช, 2557) ได้สำรวจพฤติกรรมของคนโสดว่ามีปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงเป็นโสดมากขึ้นประกอบด้วยปัจจัยเหล่านี้

1. พฤติกรรมต่อการมีชีวิตคู่ที่เปลี่ยนไป กรณีได้มีการยกตัวอย่างว่า ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นอยู่ในสังคมผู้สูงอายุ จึงมีการณรงค์ให้ผู้หญิงออกมาทำงาน เพื่อให้เศรษฐกิจเกิดการกระตุ้นและมีการฟื้นตัวอีกระยะเวลาการเกษียณออกไป จึงทำให้ผู้หญิงโสดมีส่วนทำให้เศรษฐกิจเติบโตมากยิ่งขึ้น

2. จำนวนประชากรชายที่ลดลง ด้วยสาเหตุจากจำนวนชายที่หายไปจากการสมรส มีการแต่งงานระหว่างผู้หญิงที่ลดลงรวมถึงการบวชด้วยเช่นกัน

3. การเลื่อนการแต่งงานเพื่อให้มีความมั่นคงในชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ที่มีความคิดเรื่องคู่ครองที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะ 10 ปีที่ผ่านมา จะให้ความสนใจในเรื่องของการทำธุรกิจและสร้างสร้างตัวเป็นหลักด้วยค่าครองชีพที่สูงขึ้นจึงมักเตรียมความพร้อมไว้มาก่อน

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้นในเนื้อหาส่วนต่อไปจะนำเสนอเป็นพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้หญิงโสดที่มีหลากหลายข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกลุ่มผู้หญิงโสดที่เดินทางคนเดียวมีหลากหลายงานวิจัยได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนที่ครองโสด โดยเฉพาะเพศหญิง จากการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของคนเดียวของผู้หญิงโสดของไทยพบว่า พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้หญิงโสดมีดังต่อไปนี้

เน้นความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจต่อการเดินทางที่ผู้หญิงที่เดินทางคนเดียวให้ความสำคัญ การเดินทางเพื่อพักผ่อน การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ชื่นชอบการถ่ายภาพ และผจญภัยทางธรรมชาติโดยเฉพาะในกลุ่มของคนไทย สำหรับในสหรัฐอเมริกานิยมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เช่น การเดินป่า ปีนเขา การทำกิจกรรมกลางแจ้ง การท่องเที่ยวเชิงศึกษาศิลปวัฒนธรรมเป็นเป้าหมายทางการท่องเที่ยวหลัก (ชลธิชา กลอยเดช, 2557)

การวางแผนการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ผ่านการค้นหาข้อมูลทางเว็บไซต์ การจองเที่ยวบิน โรงแรม ร้านอาหาร รายการท่องเที่ยว รถเช่า การอ่านผ่านบทความ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) การศึกษาสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มคนโสดจะเลือกใช้บริการหรือศึกษาจากกลุ่มคนที่เคยเดินทางไปสถานที่แห่งนั้นมาก่อนที่จะตัดสินใจในการเดินทางด้วยตนเอง (ชลธิชา กลอยเดช, 2557)

ความปลอดภัย เน้นในเรื่องของการใช้บริการห้องพักภายในโรงแรม หากโรงแรมมีระบบห้องพักพิเศษสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะจะเป็นหนึ่งตัวเลือกเพื่อสร้างความปลอดภัยได้ แต่หากไม่สามารถระบุได้ ด้วยข้อจำกัดต้องพักร่วมกับห้องอื่น ๆ จะต้องเป็นห้องที่อยู่ใกล้ลิฟท์เพื่อหลีกเลี่ยงการเดินทางผ่านห้องอื่น ๆ ในระยะทางยาว ๆ ในห้องพักแต่ละห้องควรมีเครื่องตรวจจับควันและโซ่ล็อกกลอนประตูประจำของแต่ละห้องเพื่อความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น (Azizan et al., 2012) และหากจำเป็นต้องเช็คอินเพื่อเข้าพักในเวลากลางคืนควรมีพนักงานผู้หญิงของโรงแรมนำไปส่งยังห้องพัก หรือการเสิร์ฟอาหารภายในห้องพักเพื่อให้ปราศจากความกังวลเรื่องการแต่งตัวยามอยู่ในห้องพักของตัวเอง รวมถึงมีการบริการพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำชั้นตลอด 24 ชั่วโมง (Navare and Zagadze, 2015) รวมไปถึงในส่วนของการจอดรถควรมีแสงสว่างที่เพียงพออยู่เสมอ

การเลือกสถานที่พักรวม มีแนวโน้มที่จะใช้บริการในระดับที่หรูหรามากขึ้น จากรายได้ที่มีเพียงพอ และประสบการณ์การเดินทางจากการทำธุรกิจ เมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงคาดหวังการบริการคุณภาพในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยในช่วงปี 2011 – 2012 โรงแรมหรูขนาดเล็กมียอดจองจากนักเดินทางผู้หญิงเพิ่มมากถึงร้อยละ 53 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก ความนิยมภายในห้องพักจะขึ้นชอบการตกแต่งด้วยกระเบื้องขนาดใหญ่สำหรับการแต่งหน้า มีเตารีด พร้อมที่ รองรีด ไม้แขวนกระโปรง และผ้าคลุมอาบน้ำที่มีขนาดเหมาะสมสำหรับผู้หญิง มีเครื่องสำอาง บริการภายในห้องพัก รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ (amenities) ต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อผู้หญิงโดยเฉพาะ อาทิ ครีมกุหลาบ แชมพูกุหลาบ สบู่เกลิโอ เป็นต้น (Gumaste and Borkar, 2013) รวมถึงความสบายของที่นอนและผ้าห่มก็เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวเลือกลำดับต้นๆ ในการเข้าพัก (Azizan et al., 2012)

ความสะอาด ในด้านของความสะอาดยังคงเน้นการให้บริการในโรงแรมที่พักเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญมากที่สุดกับเรื่องของ ห้องน้ำที่ต้องสะอาดทั้งในบริเวณห้องพักและในส่วนพื้นที่สาธารณะ (Navare and Zagadge, 2015)

ทั้งนี้นอกจากกลุ่มผู้หญิงโสดที่เดินทางคนเดียวแล้ว นักท่องเที่ยวผู้หญิงที่เดินทางคนเดียวอาจมีทั้งผู้หญิงที่ไม่มีภาระทางครอบครัว เช่น หม้าย หย่าร้าง เป็นต้น ที่นับวันจะมีจำนวนมากขึ้นในสังคม (สำนักงานกิจการสตรีและสถานภาพครอบครัว, 2556) ซึ่งพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้หญิงที่เดินทางคนเดียวคาดว่าจะไม่แตกต่างกับกลุ่มผู้หญิงโสดที่เดินทางคนเดียว

การปรับตัวทางธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มผู้หญิงโสด

ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด จึงควรหาแนวทางเพื่อการเจาะตลาดเฉพาะกลุ่มจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการและตอบสนองต่อทิศทางความต้องการได้ดียิ่งขึ้น นับเป็นโอกาสที่ดีของไทยที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐานความปลอดภัยให้น่าเชื่อถือ เพื่อตอบสนองต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ได้ดียิ่งขึ้น การเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบและการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศไทยสามารถนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาช่วยฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจและต่อเนื่องถึงสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการบริการที่ประทับใจสูงสุด ส่งผลให้เกิดการบอกต่อ และการซื้อซ้ำ ทั้งนี้จากแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้น ทำให้ประเทศไทยเกิดการตื่นตัวเพื่อรับมือกับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่นี้ ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับ ธนาคารยูโอบี ได้จัดทำโครงการเชิญชวนกลุ่มผู้หญิงวัยทำงานเกี่ยวกับโครงการ “Lady Journey Go Green” ขึ้นโดยวัตถุประสงค์โครงการคือ การเชิญชวนผู้หญิงวัยทำงานและกลุ่มเพื่อน เที่ยวทั่วไทยแบบรักษาสีสิ่งแวดล้อมมีกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มอายุ 24 – 45 ปี มีใจรักในการเดินทางและ มีอัตราการกำลังการซื้อที่สูง แต่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับตัวเอง ที่สำคัญกลุ่มเป้าหมายนี้ ยังเป็นกลุ่มท่องเที่ยวที่รักษาสีสิ่งแวดล้อม ใส่ใจในวัฒนธรรมที่ไปเยือน ยินดีที่จะเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม สัมผัสชีวิตของคนท้องถิ่นสร้างจิตสำนึกต่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวนทั้งสิ้น 5 เส้นทาง ได้แก่

เส้นทางที่ 1 ปั่นจักรยานบางกระเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ

เส้นทางที่ 2 เยือนเมืองย้อนยุคแห่งอันดามัน จังหวัดพังงา

เส้นทางที่ 3 เทียวเมืองชายโขง จังหวัดหนองคาย และ บึงกาฬ

เส้นทางที่ 4 ลับแลเมืองแห่งความสุข จังหวัดอุดรธานี

เส้นทางที่ 5 หมู่เกาะสุดบูรพา จังหวัดตราด

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (ภัทรพร สิทธิวินิช, 2556) กล่าวว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติงานเป็นกลุ่มที่ใช้จ่ายอย่างมีคุณภาพ มีรายได้สูง หากเปลี่ยนจากการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยมาเป็นการใช้จ่ายผ่านการท่องเที่ยวที่สามารถอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์เชิงรายได้ เกิดการเรียนรู้ทางวิถีชีวิตซึ่งกันและกัน อาจส่งผลถึงประโยชน์ต่อสุขภาพกาย สุขภาพใจ และประสิทธิภาพการทำงานของผู้ที่เดินทาง ที่เกิดจากการรีเฟรชตัวเองจากภาวะที่ตึงเครียดและเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน ที่การเดินทางครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ทั้งฝ่ายเจ้าบ้านและผู้มาเยือน โครงการ Lady Journey Go Green ถือกำเนิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเดินทางคนเดียวเพศหญิงที่เพิ่มสูงขึ้น

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสดนี้ จึงเกิดข้อเสนอแนะทางการปรับตัวหากธุรกิจท่องเที่ยวต้องการที่จะปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อสำหรับสนองต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อมเรื่องความปลอดภัย เน้นการเพิ่มเติมระบบรักษาความปลอดภัยภายในโรงแรม เพื่อเป็นจุดขายของตน อาทิ ทางโรงแรมอาจจะปรับห้องพักในบริเวณชั้นที่เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้หญิงพักเพียงเท่านั้น หรือ การทำปมกุญแจในห้องพัก การทำชั้นเพื่อสำหรับการเชคอิน – เชคเอาท์ และพนักงานบริการที่เป็นผู้หญิง

2. การเตรียมการด้านยานพาหนะ ที่ให้บริการสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะพร้อมพนักงานขับรถที่เป็นผู้หญิง รวมถึงการบริการยานพาหนะรับส่งจากสนามบินยังโรงแรมที่พักหรือนำส่งยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการ

3. การเตรียมนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ทำการสำรวจศักยภาพของตลาดนักท่องเที่ยวผู้หญิงทั่วโลกกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวหญิงมาทำมากที่สุดเมื่อเดินทางมาไทย อันดับแรก 34% คือการรับประทานอาหารไทย สร้างรายได้ราว 4.1 หมื่นล้านบาท ตามด้วยการเที่ยวทะเลและชายหาด 11% คิดเป็นมูลค่ารวม 1.3 หมื่นล้านบาท เช่นเดียวกับใช้บริการ สปาและสุขภาพ (ภัทรพร สิทธิวินิช, 2556) หากสามารถนำเสนอกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนได้มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน สิ่งนี้จะช่วยให้เกิดความผูกพันได้มากขึ้นและรู้สึกสนใจที่จะกลับมาเยือนอีกครั้งช่วยสร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก

4. การเตรียมการด้านสถานที่พักแรม ควรมีการปรับปรุงห้องพักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการที่ตอบสนองต่อกลุ่มผู้ใช้บริการ อาทิ ห้องพักที่มีผนังกันเสียงดัง ภายในห้องพักเตรียม ผ้าคลุมอาบน้ำสำหรับผู้หญิงหรือการเสริมเครื่องสำอาง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีกลิ่นเฉพาะของผู้หญิงจะทำให้ผู้มาใช้บริการรู้สึกประทับใจกับการเข้าพักและการดูแลเอาใจใส่ของสถานที่พักแรม

5. การเตรียมผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวผู้หญิงมักจะสนใจในเรื่องของการ รับประทานอาหารด้วยการบริโภคอาหารท้องถิ่น หรือผลิตด้วยวิธีธรรมชาติ เครื่องดื่มและเบเกอรี่ที่ แคลอรีต่ำ สนใจการเลือกซื้อสินค้าจากร้านผ้าธรรมชาติ เบาะเล่นโยคะ เกล็ดขัดผิว หน้ากากสำหรับ พอกหน้า การนวดเพื่อสุขภาพ และสปาครบวงจรที่ได้มาตรฐานไว้คอยบริการ

6. การเตรียมการด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่ มักจะใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น ประสพการณ์ของผู้ที่เคยเดินทางมาก่อน นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ความสนใจ จากการสำรวจกลุ่มคนโสด อายุ 19 - 45 ปี ที่ใช้ชีวิตอยู่ในช่วงที่สังคมเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต มีไลฟ์สไตล์ในการใช้ชีวิตแบบดิจิทัล นิยมการสื่อสารออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนโดยกลุ่มคนโสดมี การเปิดใช้งานสมาร์ทโฟนบ่อยครั้งที่สุดในช่วงเวลา 16.00 – 20.00 น. และมีจำนวนคนใช้งาน SMS มากที่สุดในช่วงเวลา 08.00 - 12.00 น.

7. การเตรียมการตลาดที่ส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การออกโปรโมชั่น 1 แกรม 1 การลดราคา ณ จุดขาย การสะสมแต้มเพื่อแลกคะแนนเปลี่ยนเป็นวันเข้าพัก หรือมอบสิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวการได้รับสิทธิพิเศษบางอย่างที่ทำให้กลุ่มของตนแตกต่างเหนือไปจากนักท่องเที่ยว กลุ่มอื่น ๆ หากสามารถทำการตลาดเพื่อตอบสนองพฤติกรรมได้ จะช่วยทำให้ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายเข้ามา ใช้บริการที่มากยิ่งขึ้น

บทสรุป

การเตรียมความพร้อมทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด และรวมถึง ผู้หญิงที่สถานภาพหม้าย หรือ หย่าร้างและไม่มีภาระครอบครัวที่มักเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองคนเดียวเช่นเดียวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงโสด จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายที่น่าสนใจต่ออุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ด้วยศักยภาพทางเศรษฐกิจที่มีกำลังซื้อสูง อยู่ในช่วงแสวงหาแรงบันดาลใจในการกระทำสิ่ง ต่าง ๆ และต้องการพักผ่อนจากการทำงานที่เคร่งเครียดในชีวิตประจำวัน การรองรับกลุ่มเป้าหมายที่มี ศักยภาพจึงควรเน้นเตรียมการให้สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมของกลุ่ม เพื่อสร้างความ พึงพอใจเมื่อนักท่องเที่ยวมาเยือน ทั้งนี้จากบทความที่นำเสนอได้รวบรวมพฤติกรรมและข้อเสนอแนะ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหากสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับใช้ในการวางแผนทางการ ท่องเที่ยว จะเป็นประโยชน์อย่างมากเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการให้ตรงกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทางการท่องเที่ยวของประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

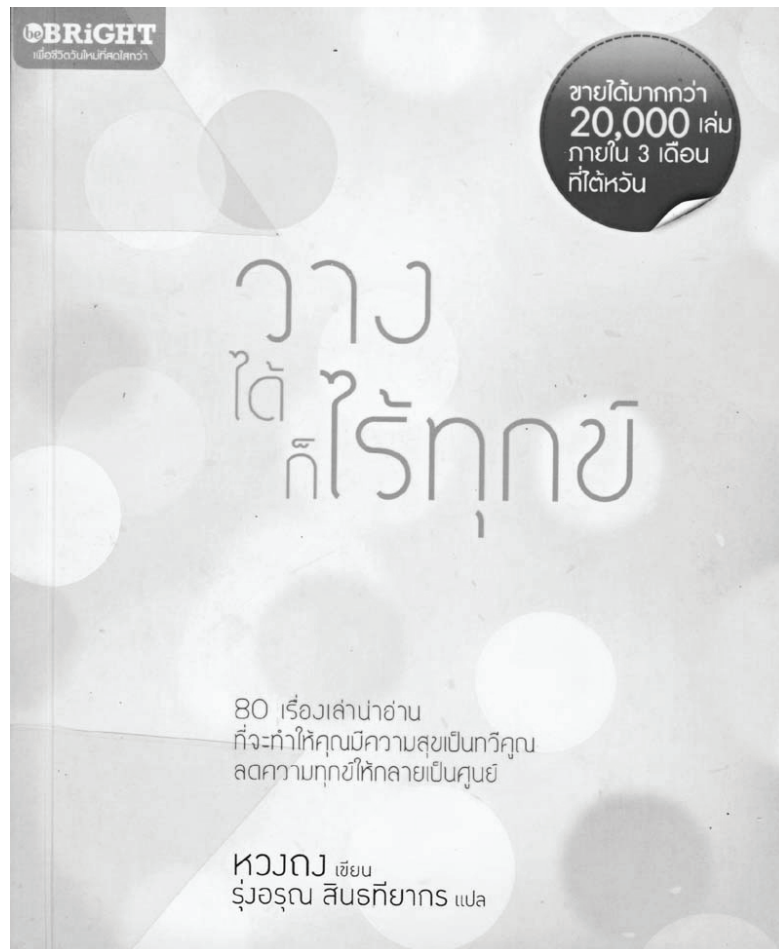
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555 - 2559)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). เศรษฐกิจพลังหญิง. *จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*, 1(3), 24-35. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-tat/menu-2015/menu-32015/672-32015-womenomics>
- ชลธิชา กลอยเดช. (2557). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยวคนเดียวของผู้หญิงไทย (รายงานผลการวิจัย)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พนิดา สงวนเสรีวานิช. (2557, 3 ตุลาคม). โสด ครอง เมือง เทรนด์มาแรงของสาวยุคใหม่. *มติชนออนไลน์*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2559, จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1412312963
- ภัทรพร สิทธิวนิช. (2556). ททท.ชวนหญิงวัยทำงานเที่ยวกับโครงการ Lady Journey Go Green. *ผู้จัดการออนไลน์*. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9560000115889>
- ลาวัลย์ โพธิ์พัฒน์. (2554). *ทัศนคติของประชาชนต่อสิทธิความเท่าเทียมทางการเมืองของสตรี กรณีศึกษา นักการเมืองท้องถิ่นสตรี อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2556). *ข้อมูลสถิติที่น่ารู้เพื่อการวิเคราะห์มิติครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.
- แสนดี สีสุทธิโพธิ์. (2554). หญิงโสดกลุ่มที่มีการศึกษาสูงและรายได้ดีของเงินกำลังเป็นตลาดนักท่องเที่ยวที่ธุรกิจหมายปอง. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.thaibizchina.com>
- Azizan, Marzuki., Chin, Tan Lay., & Razak, Arman Abdul. (2012). What Women Want : Hotel Characteristics Preferences of Women Travellers. *Strategies for tourism Industry Micro and Macro Perspectives*, 143-163.
- Cohen, Erik. (1979). A Phenomenology of tourist experiences. *Sociology Journal*, (13), 179-201.

- Gumaste, Rasika., & Borkar, Sunita. (2013). To study the facilities and amemnities offered for a single lady traveller in the five star and midscale hotel in Mumbai and pune. *Tactful Management research journal*, 1-5.
- Navare, Prachi., & Zagade, Seema. (2015). Single lady traveller – A new concept with respect to pune city. *Abhinav International Monthly Refereed Journal of Research in Management and Technology*, (4), 1-6.
- UNWTO. (2010). *Global report on women in tourism 2010*. สืบค้น 20 มิถุนายน 2559, จาก http://www2.unwto.org/sites/all/files/pdf/folleto_global_report.pdf

Book Review :

วางได้ก็ไร้ทุกข์

วรสิริ ธรรมประดิษฐ์*

หนังสือเรื่อง วางได้ก็ไร้ทุกข์

เขียนโดย หวงถง แปลโดย รุ่งอรุณ สันธติยากร

สำนักพิมพ์ be BRIGHT

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2554

จำนวน 291 หน้า ราคา 180 บาท

ISBN 9786167005478

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, email : worasiri@southeast.ac.th

หนังสือ “วางได้ก็ไร้ทุกข์” เป็นหนังสือขายดีในไต้หวัน โดยมียอดขายมากกว่า 20,000 เล่มภายในระยะเวลา 3 เดือน เนื้อเรื่องประกอบด้วยเรื่องเล่าสั้น ๆ รวม 80 เรื่อง ที่ให้ทั้งสาระและบันเทิง มีสำนวนการเขียนเรียบง่าย สะท้อนภาพของสังคมปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของผู้เขียนคือ การโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นว่าการปล่อยวางไม่ใช่เรื่องยาก ผู้เขียนให้นิยามคำว่าปล่อยวางเอาไว้ว่า “มิใช่หมายถึงให้ละทิ้งความเป็นตัวเอง แต่หมายถึง ไม่มีใจเป็นปฏิปักษ์ ไม่มีใจที่ไม่ยอมสละทิ้ง” ผู้เขียนชี้แนะว่าใจของเราไม่ควรจะแบกหรือยึดติดอยู่กับความทุกข์ ต้องรักษาใจตัวเองให้ดี ทุกอย่างอยู่ที่ใจ ทัศนคติ และแง่คิดที่ได้รับจากการอ่านหนังสือเล่มเล็ก ๆ เรื่องนี้จะช่วยสะกิดใจผู้อ่านให้ฉุกคิด และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ผู้เขียน คือ หวงถง เป็นนักเขียนสตรีชาวไต้หวัน เคยทำงานด้านนิตยสาร และได้สัมภาษณ์บุคคลหลากหลายอาชีพ ทั้งในประเทศและต่างประเทศหนังสือที่หวงถงเขียนติดอันดับขายดีเกือบทุกเล่ม ส่วนผู้แปลคือ รุ่งอรุณ สิ้นธทิยากร จบการศึกษาจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิชาเอกภาษาจีน เคยทำงานเป็นแอร์โฮสเตสสายการบินไชน่าแอร์ไลน์ของไต้หวัน มีงานแปลทั้งบทพากย์ละครจีน และนวนิยายจีน

“วางได้ก็ไร้ทุกข์” เป็นหนังสือที่อ่านสนุกและให้ข้อคิดดี ๆ ผู้เขียนเป็นสตรีชาวไต้หวัน จึงเขียนด้วยมุมมองของโลกตะวันออกเหมาะกับคนไทย แต่ขณะเดียวกันสามารถผสมผสานข้อคิดของโลกตะวันตกไว้ได้อย่างดี การบรรยายเรื่องและบทสนทนาชวนติดตาม แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เลี้ยวสักนิด ก็พบทางขึ้นเนิน

ตอนที่ 2 ปล่อยวางไม่ยาก เกรงแต่ว่าเราไม่ยอมปล่อยวาง

ตอนที่ 3 วางลงแล้วค่อยยกขึ้น จะยกได้มากขึ้นกว่าเดิม

ตอนที่ 4 คุณนั่นแหละ เป็นเจ้าของตราช่างแห่งชีวิต

แต่ละตอนประกอบด้วยเรื่องเล่าสั้นมากกว่า 20 เรื่อง จึงรวมเรื่องน่าอ่านไว้ถึง 80 เรื่อง ทุกเรื่องมีการยกคำคมหรือคำกล่าวของบุคคลสำคัญมาอ้างอิงในตอนต้นเรื่อง เพื่อให้การนำเสนอชัดเจนแจ่มแจ้งมากขึ้น และมีข้อคิดสะกิดใจในตอนจบเพื่อชวนให้ผู้อ่านขบคิดและเกิดแรงบันดาลใจเนื่องจากเนื้อหาของแต่ละเรื่องจบในตัวเอง จึงไม่จำเป็นต้องอ่านต่อเนื่องจนจบเล่ม ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจและอ่านได้ทุกเวลาที่ว่าง ผู้วิจารณ์ขอคัดลอกบางส่วนจากเรื่องเล่าในตอนที่ 1 บางส่วนมานำเสนอ เพื่อให้เห็นบรรยากาศของเรื่องที่ชวนอ่าน คำคมที่มีคุณค่าและแง่คิดที่สะกิดใจให้ต้องฉุกคิดและนำไปใช้

ตัวอย่างบางส่วนจากเรื่องที่ 2 ชื่อ เรื่อง “คลั่งกับเรื่องเล็กน้อยไปโย” เป็นเรื่องของชายหนุ่มโกรธรรยาที่ซื้อเสื้อผ้าบอยส์เปลี่ยนเงินที่อยากเก็บไว้ใช้อย่างอื่นที่จำเป็นมากกว่าจึงไม่ยอมขับรถไปส่งปล่อยให้นั่งรถเมล์ไปเยี่ยมแม่ของเธอ แต่เมื่อรถเมล์คันนั้นประสบอุบัติเหตุจึงคิดว่าไม่น่าโกรธเคืองกับเรื่องเล็กน้อยจนไม่ยอมขับรถไปส่งเธอ

.....ชายหนุ่มแต่งตัวจากเก้าอี้ เร่งรุดไปยังริมแม่น้ำ บรรยากาศริมน้ำดังนรกบนดิน รถเมล์บนท้องน้ำแหลกลาญจนแทบเป็นเพียงเศษเหล็ก สัมภาระของผู้โดยสารลอยกระจัดกระจายอยู่บนผืนน้ำ หน่วยกู้ภัยมาถึงที่เกิดเหตุแล้ว พวกเขาหามร่างผู้เสียชีวิตออกมาทีละศพ ส่วนผู้รอดชีวิตซึ่งร่างกายโชกเลือดได้รับการประคองขึ้นฝั่ง “มีใครเห็นภรรยาผมบ้าง มีใครเห็นภรรยาผมบ้าง” ชายหนุ่มคว้าใคร่ได้ก็ถามอย่างคลุ้มคลั่ง แต่ทุกคนก็ได้แต่ส่ายหน้า เขาจึงรออยู่ที่ริมฝั่งจนกระทั่งตึกหน่วยกู้ภัยคนหนึ่งโน้มน้าวเขาว่า “ผู้เสียชีวิตหลายรายถูกซัดไหลไปที่ปลายน้ำแล้ว คุณรอต่อไปก็ไม่มีประโยชน์หรอก กรุณาหักห้ามใจด้วยเถื่อนะครับ”.....ชายหนุ่มเดินกลับบ้านอย่างคนที่ไร้จิตวิญญาณ พิมพ์พากับตัวเองไม่หยุดว่า “ถ้าฉันขับรถไปส่งเธอที่บ้านแม่ก็คงจะดี”.....เมื่อกลับถึงบ้านก็พบว่าภรรยายังอยู่ที่บ้าน เธอเอาเสื้อตัวนั้นไปคืนที่ร้านจึงไปไม่ทันรถเมล์ซึ่งมีวิ่งเพียงวันละคันนั้น

แง่คิดสะกิดใจ : เมื่อเราอยู่ในอารมณ์โกรธก็เหมือนกับเอาแว่นขยายมาส่องดูโลก เรื่องที่เห็นอยู่ชัด ๆ ว่าเล็กดังเมล็ดถั่วเมล็ดงา เรากลับคิดไปได้ว่ามันหนักหนาสาหัสอย่างกับฟ้าจะถล่มทลายแบบนี้ไม่เพียงแต่จะโกรธจนเป็นผลเสียต่อตนเองเท่านั้น ยังทำให้คนรอบข้างไม่สบายใจอีกด้วย คนเราเกิดมาบนโลกแค่ระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ก็ถูกร้อนหนาวเท่านั้น เรามีอาจกำหนดอายุขัยของเราได้ แต่สามารถกำหนดได้ว่าจะให้ชีวิตเต็มไปด้วย ‘ความโกรธ’ หรือจะให้ ‘ความสุข’ อยู่คู่กับทุกวันของชีวิตเรา

ตัวอย่างบางส่วนจากเรื่องที่ 3 เรื่อง “ใครขโมยกินโดนัท” เป็นเรื่องของหญิงสาวที่ซื้อโดนัทมารับประทานขณะนั่งรอรถไฟอยู่ข้างหญิงชรา

.....หญิงชรานั่งหยิบโดนัทซึ่งเธอเพิ่งซื้อขึ้นมากินอย่างหน้าตาเฉย หญิงสาวจ้องมองหญิงชราแบบไม่เชื่อสายตาตนเอง แต่หญิงชรากลับแค่มิ้มให้เธอเท่านั้น.....เธอตีหน้าบึ้งตึง แล้วหยิบโดนัทขึ้นหนึ่งชิ้นมากินบ้าง คาดไม่ถึงว่าหญิงชรากินโดนัทหมดไปชิ้นหนึ่งแล้วยังก่อเลียนมือมาหยิบขึ้นต่อไปอีกเธอจ้องหญิงชราเขม็ง ในใจคิดว่า ‘ถ้าไม่เห็นว่แก่ปุ่นนี้แล้วละก็ ฉันจะด่าเสียให้เช็ดเลย’ แล้วก็กินโดนัทต่อไปเรื่อย ๆ ทันใดนั้น มือของทั้งคู่ก็ยื่นไปทางกล่องโดนัทพร้อม ๆ กัน แต่กลับพบว่าภายในกล่องเหลือโดนัทอยู่เพียงชิ้นเดียว ‘อย่าบอกนะว่า แม้แต่โดนัทชิ้นสุดท้าย คุณยายก็ไม่รามีอะนะ’ หญิงสาวคิดอีก หญิงชรามองดูโดนัท แล้วก็มองดูหญิงสาว ลังเลอยู่ครู่หนึ่ง ทำยที่สุดก็หยิบโดนัทขึ้นมาแบ่งครึ่งออกเป็นสองส่วน ยิ้มพร้อมกับยื่นโดนัทครึ่งชิ้นให้เธอ หญิงสาวโกรธจนแทบจะระเบิด ขณะนั้นเอง ขบวนรถไฟที่หญิงสาวรออยู่ก็เคลื่อนเข้าสู่สถานีอย่างช้า ๆ เธอจึงรีบหยิบกระเป๋าซึ่งวางอยู่ข้าง ๆ ขึ้นมา และพบว่าข้างกระเป๋ามีถุงกระดาษใบหนึ่งวางอยู่ เธอกลับต้องเป็นฝ่ายอายจนแทบแทรกแผ่นดินหนี เพราะสิ่งที่อยู่ในถุงกระดาษใบนั้นก็คือโดนัทที่เธอเพิ่งซื้อมานั่นเอง

แง่คิดสะกิดใจ : หญิงสาวคิดมาตลอดว่าหญิงชราคือคนที่ ‘ขโมย’ โดนัทของเธอ สุดท้ายถึงได้รู้ว่าตัวเธอแหละคือ ‘ขโมย’ เพราะหญิงสาวมีความคิดแบบอคติ พอเห็นโดนัท ความคิดในแวบแรกก็คือ ‘นั่นคือโดนัทที่ฉันเพิ่งซื้อ’ จิตสำนึกที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้งอย่างรุนแรงจนเกินไปเปรียบเสมือน

คนที่สวมแว่นดำ มองสิ่งใดก็เกิดสีที่ผิดเพี้ยน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ต้องถอดแว่นตามีสีของตนเองออกเสียก่อน จึงง่ายต่อการมองเห็นสีอันแท้จริงในชีวิตที่มีอยู่กลาดเคลื่อนได้อย่างแจ่มชัด

คำคมของเรื่องนี้ คือ “จงจัดความคิดแบบอุปทานที่มากเกินไปและความรู้ที่ไร้ประโยชน์ ชีวิตจะมีความหมายเพราะผ่านการแบ่งปัน” คำคมจาก โสกราตีส นักปรัชญาชาวกรีก

ตัวอย่างจากทั้ง 2 เรื่องนี้จะเห็นว่าผู้เขียนบรรยายภาพได้อย่างแจ่มชัด ให้แง่คิดที่สะกิดใจผู้อ่าน เนื้อหาในเล่มทั้ง 80 เรื่องล้วนมีสาระน่าอ่านมีคำคมและมีแง่มุมให้คิดเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต

ผู้วิจารณ์ขอยกตัวอย่างคำคมหรือคำกล่าวของบุคคลสำคัญในเรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

จากเรื่องที่ 35 เรื่อง “อุฐูที่หาเรื่องใส่ตัว” คำคมของเรื่องนี้ คือ “เมื่อวิเคราะห์ธาตุแท้ของผู้ที่มีพรสวรรค์แล้ว ก็เป็นเพียงความรักอย่างลึกซึ้งต่อกิจการงานและขั้นตอนการทำงานเท่านั้น” คำคมจาก แมกซิม กอร์กี นักประพันธ์ชาวรัสเซีย

จากเรื่องที่ 37 เรื่อง “ฝีมือในการชงชา” คำคมของเรื่องนี้ คือ “อุปสรรคให้โอกาสฝึกฝนตนเองอันมีค่าอย่างแท้จริงแก่มนุษย์ มีเพียงบุคคลที่ทนต่อการทดสอบของสิ่งรอบกายได้เท่านั้นจึงสามารถนับได้ว่าเป็นผู้ที่แข็งแกร่งอย่างแท้จริง บุคคลผู้ยิ่งใหญ่นับแต่โบราณกาลเป็นต้นมา โดยมากมีจิตวิญญาณที่ไม่ย่อท้อ ดิ้นรนต่อสู้จนก้าวผ่านอุปสรรคมาจนได้” คำคมจาก โคโนสุเกะ มัตสึชิตะ นักธุรกิจชาวญี่ปุ่น

จากเรื่องที่ 55 เรื่อง “เงิน 5 หยวนซื้อนามบัตร” คำคมของเรื่องนี้ คือ “ไม่ว่าเวลาใด ไม่ว่าสถานการณ์ใด ข้าพเจ้าจะไม่ยอมให้ตนเองมีความท้อแท้สิ้นหวังเป็นอันขาด” คำคมจาก โทมัส เอ็ดดิสัน นักประดิษฐ์ชาวอเมริกัน

จากเรื่องที่ 60 เรื่อง “กล้าเป็นตัวเอง” คำคมของเรื่องนี้ คือ “มีเพียงการใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับความสามารถเท่านั้น จึงจะสามารถพัฒนาพรสวรรค์ของบุคคลผู้นั้นได้” คำคมจาก ฮาเซงาวะ คาซึฮิโระ นักธุรกิจชั้นนำชาวญี่ปุ่น

จากเรื่องที่ 73 เรื่อง “ผีเสื้อโลก” คำคมของเรื่องนี้ คือ “ความพอเพียงเป็นลาภที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ความเชื่อมั่นเป็นอุปนิสัยที่ดีที่สุด” คำคมจาก ฟรานซิส เบคอน นักปรัชญาชาวอังกฤษ

จากเรื่องที่ 77 เรื่อง “ถนอมรักษาทุกสิ่งที่มีในตอนนี” คำคมของเรื่องนี้ คือ “สิ่งที่ควรค่าแก่การทะนุถนอมอย่างยิ่งยวด ไม่มีสิ่งใดเกินไปกว่าเวลา” คำคมจาก เกอเธ่

จากเรื่องที่ 80 เรื่อง “ความร่ำรวยที่น่ากลัวที่สุด” คำคมของเรื่องนี้ คือ “ความพอเพียงคือสมบัติอันล้ำค่าที่สุดในโลก” คำคมจาก โสกราตีส นักปราชญ์ชาวกรีก

นอกจากนี้ แต่ละเรื่องมีแง่คิดสะกิดใจ ผู้วิจารณ์ขอยกตัวอย่างแง่คิดสะกิดใจในเรื่องต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

เรื่องที่ 16 เรื่อง “ยิ่งเรียนมาก ยิ่งเป็นน้อย” ผู้เขียนให้แง่คิดว่า เด็กหลาย ๆ คนในสมัยนี้ ยิ่งยิ่งกว่าผู้ใหญ่เสียอีก มีสิ่งที่จะต้องทำหลังเลิกเรียนเต็มไปหมด ทั้งเรียนพิเศษจินตคณิต ภาษาอังกฤษ

คอมพิวเตอร์ แล้วยังไม่พอ ต้องเรียนเปียโน เรียนเต้นรำอีก ผู้เขียนให้ข้อคิดว่ามีพ่อแม่มากมายที่ใช้ตารางเรียนอันเต็มแน่นทำลายความสนใจใฝ่รู้ของลูก ๆ

เรื่องที่ 31 เรื่อง “กลัติดปีก” ผู้เขียนให้แง่คิดว่าภายใต้การปกป้องจนเกินพิกัดของผู้ปกครองหลาย ๆ คน เด็กในปัจจุบันไม่สามารถรับความเสี่ยงหรือการกระทบกระเทือนแม้เพียงสักนิด.....ความกดดันที่มากเกินไปแน่นอนว่าสำหรับเด็กแล้วเป็นการทรมานอย่างหนึ่ง แต่การปกป้องที่มากเกินไปสำหรับเด็กแล้วเป็นความโหดร้ายเสียยิ่งกว่า ลองให้ลูกที่รักของคุณได้เรียนรู้การติดปีกเสียบ้างสิ มีเพียงความกล้าติดปีกเท่านั้น ถึงจะมีหวังว่าจะสามารถสยายปีกบินได้

เรื่องที่ 43 เรื่อง “น้ำพุร้อนทำไมกลายเป็นน้ำเสีย” ผู้เขียนให้แง่คิดว่า จิตวิญญาณของเราเปรียบเสมือนน้ำในสระ กิเลสก็คือใบไม้ร่วง มีกิเลสชนิด ๆ หน่อย ๆ ไม่มีผลกระทบรุนแรงใด ๆ เพิ่มขึ้นมาอีกสักนิด อย่างมากก็แค่อุดตันนิดหน่อย แต่เมื่อกิเลสสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ จิตใจของเราก็จะกลายเป็นสระน้ำที่ส่งกลิ่นเหม็น การทำความสะอาดเป็นประจำนั้นได้ผลดีที่สุด ดังนั้นจึงต้องสำรวจตัวเองบ่อย ๆ ค่อย ๆ ปิดกิเลสที่มากเกินไปให้หลุดไป

เรื่องที่ 47 เรื่อง “ใครคือคู่แข่งของคุณ” ผู้เขียนให้แง่คิดว่า อาจารย์ในเรื่องไม่ได้ให้เด็กหญิงแข่งกับนักดนตรีคนอื่น แต่ได้ให้งานที่ยากขึ้นตลอดเวลาเพื่อให้เธอแข่งกับตัวเอง เหตุผลก็คือ มีเพียงการทำลายตนเองไม่หยุดหย่อนเท่านั้นที่จะสามารถข้ามผ่านขีดจำกัดของตัวเองได้

เรื่องที่ 76 เรื่อง “คนที่ถูกเทพเจ้าแห่งความจนจับจ้อง” ผู้เขียนให้แง่คิดว่า แม้ความขยันจะเป็นคุณธรรมอันดีงาม แต่ในการทำงานนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนด้วย จึงต้องจัดลำดับความสำคัญของงานและจัดการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีและชีวิตก็มีอิสระมากขึ้น

เรื่องที่ 77 เรื่อง “ถนนรักษาทุกสิ่งที่มีในตอนนี” ผู้เขียนให้แง่คิดว่า ชีวิตคนเราหลีกเลี่ยงการคลาดคลาหลาย ๆ อย่างไม่พ้น เช่น อาจจะต้องเลิกกับคู่รัก สอบไม่ได้ตามที่คิดฝันไว้ แต่เมื่อพลาดไปแล้วก็ไม่มีทางย้อนกลับมาได้ แต่ถ้าเรายังหมกมุ่นอยู่ในความเศร้าเสียใจและทำใจไม่ได้ กลับจะทำให้เราพลาดโอกาสอันดีงามอีกจำนวนนับไม่ถ้วนซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ข้อดีของหนังสือเล่มนี้ คือ การสอนให้ขัดเกลาจิตใจตัวเองผ่านเรื่องเล่า 80 เรื่องสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย สอนให้สลัดความทุกข์หลายรูปแบบที่ฝังอยู่ในจิตใจเพื่อทำให้ชีวิตมีความสุข สอนให้ผู้อ่านมีจิตใจที่เข้มแข็ง ไม่กลัวปัญหาและอุปสรรคเพราะจะทำให้เติบโตขึ้น แกร่งขึ้น เน้นเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนรอบข้าง โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จและคนรอบข้างก็ต้องมีความสุขด้วย แม้หนังสือเล่มนี้จะไม่ใช่หนังสือธรรมะแต่ก็สอนใจได้ดีผู้อ่านที่ไม่ค่อยมีเวลาวางก็อ่านได้ จะเลือกอ่านเฉพาะบางเรื่องก็ได้ไม่จำเป็นต้องอ่านจนจบทั้งเล่มและยังมีเนื้อหาที่อ่านง่าย สื่อความหมายได้เหมาะสม สามารถโน้มน้าวผู้อ่านให้เกิดความคิดเห็นคล้อยตาม ผู้เขียนเน้นว่า ชีวิตนั้นเป็นเหมือนรถคันหนึ่ง เมื่อบรรทุกของมากเกินไปจนยางล้อแบนและใช้งานเกิน

กำลังเครื่องยนต์ ต่อให้เหยียบคันเร่งจนมิด แม้อยากจะไปที่ใดก็ไร้ความหมายเพราะไม่มีวันไปถึงรถของเราอาจจะพังเสียก่อน เมื่อชีวิตแบกรับน้ำหนักมากเกินไป มีเพียงการปล่อยวางเท่านั้นที่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด หนังสือเล่มนี้ช่วยเสริมสติและปัญญาในการใช้ชีวิต เรื่องเล่าทุกเรื่องผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวจากประสบการณ์ตรงของตัวเองได้อย่างน่าสนใจ ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินกับเรื่องที่เล่า มีคำคมและแง่คิดสะกิดใจช่วยจุดประกายให้ผู้อ่านได้คิดและเกิดแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนิสัยของตนเองให้รู้จักการปล่อยวาง เพื่อลดความทุกข์เพิ่มความสุขและนำมาใช้แก้ไขปัญหาชีวิตได้ จึงเป็นหนังสือดีที่อ่านมีคุณค่าทั้งทางด้านความคิดและความเพลิดเพลิน

รูปแบบการนำเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการเซาร์อีสท์บางกอก

การเตรียมต้นฉบับ

1. ความยาวของบทความ 10 - 20 หน้า รวมเอกสารอ้างอิง
2. ใช้กระดาษขนาด A4 (พิเศษ) (8 X 11.5 นิ้ว) พิมพ์หน้าเดียว พิมพ์ด้วย Microsoft word for windows เวอร์ชันที่นิยมใช้ในปัจจุบัน การตั้งค่าหน้ากระดาษระยะขอบบน 1.25 นิ้ว หรือ 3.17 ซม. ขอบซ้าย 1.5 นิ้ว หรือ 3.81 ซม. ขอบล่างและขอบขวา 1 นิ้ว หรือ 2.54 ซม.
3. เนื้อหาทั้งหมดพิมพ์ 1 คอลัมน์
4. พิมพ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้อักษรแบบ “TH Sarabun New”

ข้อความ	ขนาด	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	18 (CT)	ตัวหนา
ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ-ตัวพิมพ์ใหญ่)	16 (CT)	ตัวหนา
ชื่อผู้เขียน	14 (RJ)	ตัวหนา
ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด และอีเมลของผู้เขียน (เชิงอรรถ)	14 (LJ)	ตัวธรรมดา
หัวข้อบทคัดย่อ/Abstract	16 (LJ)	ตัวหนา
เนื้อหาบทคัดย่อ/Abstract	16 (LRJ)	ตัวธรรมดา
คำสำคัญ/Keywords	16 (LJ)	ตัวธรรมดา
หัวข้อเรื่อง	16 (LJ)	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16 (LJ)	ตัวหนา
เนื้อเรื่อง	16 (LRJ)	ตัวธรรมดา
หัวข้อเอกสารอ้างอิง	16 (CT)	ตัวหนา
เนื้อหาเอกสารอ้างอิง	16 (LJ)	ตัวธรรมดา
ตารางที่ (ระบุไว้บนตาราง)	16 (LJ)	ตัวหนา
ชื่อรูป ชื่อแผนภูมิ (ระบุชื่อไว้ใต้รูป แผนภูมิ)	14 (CT)	ตัวหนา
เชิงอรรถ	14 (LJ)	ตัวธรรมดา

CT = Centre Text, LJ = Left Justified, RJ = Right Justified, LRJ = Left & Right Justified

5. การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ให้หลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนไทยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น คำศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปล หรือคำที่ใช้แล้วทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ

การเรียงลำดับเนื้อหา (บทความวิจัย)

1. ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้นฉบับที่เป็นภาษาไทยให้พิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) ให้ระบุชื่อเต็ม นามสกุลเต็ม ของผู้เขียนทุกคน ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานต้นสังกัด ถ้าผู้เขียนเป็นนักศึกษา ให้ระบุสถานภาพเป็นนักศึกษา
3. บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกินอย่างละ 20 บรรทัด
4. คำสำคัญ (Keywords) กำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ทำคำค้นในระบบฐานข้อมูลที่คิดว่าผู้ที่จะค้นหาบทความนี้ควรใช้ ให้ระบุทั้งคำภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษาอย่างละไม่เกิน 5 คำ
5. บทนำ (Introduction) อธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาและเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการที่มีการตรวจเอกสาร (Literature review) รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย
6. วิธีการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) อธิบายกระบวนการการดำเนินการวิจัย โดยบอกรายละเอียดของวิธีการศึกษา จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา อธิบายแบบแผนการวิจัย การเลือกตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้
7. ผลการวิจัย (Results) เสนอผลการวิจัยอย่างชัดเจนตรงประเด็นตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย ถ้าผลไม่ซับซ้อนและตัวเลขไม่มาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรมากควรใช้ตารางหรือแผนภูมิแทน โดยไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ โดยต้องมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบและสรุปเทียบกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ (ถ้ามี)
8. การอภิปรายผลและสรุป (Discussion and conclusion) เป็นการชี้แจงผลการวิจัยว่าตรงกับวัตถุประสงค์/สมมุติฐานของการวิจัย สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการวิจัยของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป
9. เอกสารอ้างอิง (Reference)

การเรียงลำดับเนื้อหา (บทความวิชาการ)

1. ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้นฉบับที่เป็นภาษาไทยให้พิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) ให้ระบุชื่อเต็ม นามสกุลเต็ม ของผู้เขียนทุกคน ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัด

3. บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน อย่างละ 20 บรรทัด
4. คำสำคัญ (Keywords) กำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ทำคำค้นในระบบฐานข้อมูลที่คิดว่าผู้ที่ค้นหาบทความนี้ควรใช้ ให้ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา อย่างละไม่เกิน 5 คำ
5. เนื้อเรื่อง (Content) ประกอบด้วย ส่วนนำหรือบทนำ เนื้อหา และส่วนสรุป
6. เอกสารอ้างอิง (Reference)

การอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

ใช้การอ้างอิงแบบนาม-ปี (author-date in-text citation) โดยเอกสารภาษาไทยให้ใช้ชื่อตัว ชื่อสกุล, ปีพ.ศ.ที่พิมพ์ เช่น (อมร รักษาสัตย์, 2540) กรณีผู้เขียนมากกว่า 2 คน ใช้คณะต่อจากผู้เขียนคนแรก เช่น (อมร รักษาสัตย์ และคณะ, 2541) การอ้างอิงเอกสารภาษาอังกฤษให้ใช้ชื่อสกุล, ปีค.ศ.ที่พิมพ์ เช่น (Chandler, 2001) กรณีผู้เขียนมากกว่า 2 คน ใช้ et al. เช่น (Chandler et al., 2001)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ ใช้รูปแบบการเขียนเช่นเดียวกับการเขียนบรรณานุกรม ดังนี้

2.1 บรรณานุกรม แยกเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (เรียงตามลำดับตัวอักษร)

2.2 รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมแบบ APA ดังต่อไปนี้

หนังสือ

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	กิริติ บุญเจือ. (2547). <i>ตรรกวิทยาทั่วไป</i> (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
ผู้แต่ง 2 คน	ลลิตา ศิริเจริญ, และสุมาลี นิมานภาพ. (2540). <i>ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทย</i> (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ผู้แต่ง 3-6 คน	ผู้แต่ง1, ผู้แต่ง2, ผู้แต่ง3, ผู้แต่ง4, ผู้แต่ง5, และผู้แต่ง6. (ปีพิมพ์). <i>ชื่อเรื่อง</i> . สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 7 คนขึ้นไป	ผู้แต่ง1, ผู้แต่ง2, ผู้แต่ง3, ผู้แต่ง4, ผู้แต่ง5, ผู้แต่ง6,...ผู้แต่งคนสุดท้าย. (ปีพิมพ์). <i>ชื่อเรื่อง</i> . สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ	คะเนิง จันทศิริ. (ผู้รวบรวม). (2547). <i>ประดิษฐ์เศษวัสดุ</i> . กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
หนังสือแปล	ปาร์กเกอร์, อาร์. บี. (2552). <i>ศพคนดัง</i> [High profile] (อิสริยา ชมภูผล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: นกยูง พับลิชชิง.

ผู้แต่งเป็นสถาบัน เช่น หน่วยราชการ สถาบันการศึกษา	สำนักนายกรัฐมนตรี. กรมประชาสัมพันธ์. (2547). <i>นามสงเคราะห์ส่วน ราชการ</i> . กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.
ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง	ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย. (2547). กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์ / สำนักพิมพ์ หรือไม่ปรากฏ ปีที่พิมพ์	เมืองให้ใส่ (ม.ป.ท.) สำนักพิมพ์ให้ใส่ (ม.ป.พ.) สำหรับเอกสารภาษาไทย และ (n.p.) สำหรับภาษาต่างประเทศ ปีให้ใส่ (ม.ป.ป.) สำหรับเอกสารภาษาไทย และ (n.d.) สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ <i>ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร</i> . (พิมพ์ครั้งที่ 3). (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

วารสาร

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้า.
	ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เด็กกับสังคม. <i>มติชนสุดสัปดาห์</i> , 10(125), 25-28.

หนังสือพิมพ์

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปี, วันที่ เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.
	เกษม สิริสัมพันธ์. (2541, 3 เมษายน). อย่าทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่. <i>สยามรัฐ</i> , น. 5-6, 14.

วิทยานิพนธ์

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์./ (ระดับวิทยานิพนธ์./ ชื่อมหาวิทยาลัย).
	วรุณี อุดมศิลป์. (2543). <i>ศิลปการประพันธ์เรื่องภายในนวนิยายของ มาร์เกอริตยูเรเซอร์นาร์</i> . (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

บทความในหนังสือ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน หรือ In/ชื่อบรรณาธิการ/ (บรรณาธิการ หรือ Ed. หรือ Eds.)/ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)/(เลข หน้าปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด)./สถานที่พิมพ์./ สำนักพิมพ์.
	เสาวณีย์ จำเดิมแผ่ตั้งกิจ. (2534). การรักษาภาวะจับหัดเฉียบพลันในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โล่ห์เลขา, ชลรัตน์ ติเรกวัดนชัย และมนตรี ตูจันดา (บรรณาธิการ), <i>อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้</i> (น.99-103). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมาร แพทย์แห่งประเทศไทย.

บทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้า-เลขหน้า./ URLของวารสาร
	William, J. (2008). The victim of crime. <i>Sociology Review</i> , 17(4), 30-32. Retrieved from http://www.philipalan.co.uk/sociologyreview/index.html

อินเทอร์เน็ต : เว็บไซต์

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปี)./ชื่อบทความ./สืบค้น/วัน/เดือน/ปี./จาก/URLของเว็บไซต์
	จอมจักร จันทรสกุล. (2546). โรคสะกดจิตเงิน. สืบค้น 28 ตุลาคม 2547, จาก http://www.thaiheath.net/h/article239.html

การส่งบทความ

1. ผู้สนใจตีพิมพ์บทความสามารถส่งบทความ ที่ประกอบด้วย แบบฟอร์มการส่งบทความ และ บทความที่มีหัวข้อตามแบบฟอร์มของบทความซึ่งสามารถ download ได้จาก http://www.southeast.ac.th/southeastbbk/SBC_Journal/index.html ถึงกองบรรณาธิการวารสารได้ โดยช่องทาง ดังนี้

- 1.1 จัดส่งผ่านระบบ “Paper Submission” ได้ที่เว็บไซต์ <http://journal.southeast.ac.th>
- 1.2 จัดส่งทางอีเมลล์ที่ virat2500@gmail.com หรือ SBJournal@southeast.ac.th
- 1.3 จัดส่งทางไปรษณีย์ถึง

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการเชาอีส์บางกอก

สำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเชาอีส์บางกอก

298 ถนนสรรพาวุธ แขวง/เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

1.4 ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ อาจารย์ณเรนทร์ แก้วใหญ่ โทร. 0-2744-7356 ถึง 65 ต่อ 203

2. กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมสำหรับตีพิมพ์ในวารสารฯ ในกรณีผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ

3. หากบทความวิจัยหรือบทความวิชาการของท่านได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนบทความจะได้รับการแจ้งตีพิมพ์และรับวารสารวิชาการฉบับนั้น จำนวน 2 เล่ม

แบบฟอร์มการส่งบทความวิชาการและบทความวิจัย
เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....

3. ชื่อบทความ

(ภาษาไทย)

.....

.....

(ภาษาอังกฤษ)

.....

4. ผู้เขียนร่วม

1.

2.

3.

4.

5. หน่วยงานและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

.....

.....

โทรศัพท์e-mail

ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความเรื่องที่น่าเสนอนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารเล่มใดมาก่อน และขอให้ความยินยอมในบทความเรื่องดังกล่าวที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก ซึ่งหากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยินยอมรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว โดยบทความเรื่องที่น่าส่งนี้จะต้องได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน ตามหลักเกณฑ์ที่กองบรรณาธิการกำหนดและในกรณีที่ข้าพเจ้าถอนบทความที่น่าเสนอก่อนจะได้รับการตีพิมพ์ ข้าพเจ้ายินยอมเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการประเมินบทความดังกล่าว

ลงชื่อ

(.....)

ระดับปริญญาโท

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

- กลุ่มวิชาการตลาด
- กลุ่มวิชาการจัดการโลจิสติกส์
- กลุ่มวิชาการเป็นผู้ประกอบการ
- กลุ่มวิชาการจัดการอุตสาหกรรม

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

- สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์
และซัพพลายเชน

ระดับปริญญาตรี

หลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอน

ภาคปกติ ภาคสมทบ (ค่า และ เสาร์-อาทิตย์)

คณะบริหารธุรกิจ

- สาขาวิชาการบัญชี (บัญชีบัณฑิต)
- สาขาวิชาการตลาด
- สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์
- สาขาวิชาการจัดการ
- สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะนิติศาสตร์

- สาขานิติศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

- สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- สาขาวิชาระบบสารสนเทศทางธุรกิจ
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- สาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

298 ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0-2744-7356-65 โทรสาร 0-2398-1356

<http://www.southeast.ac.th>